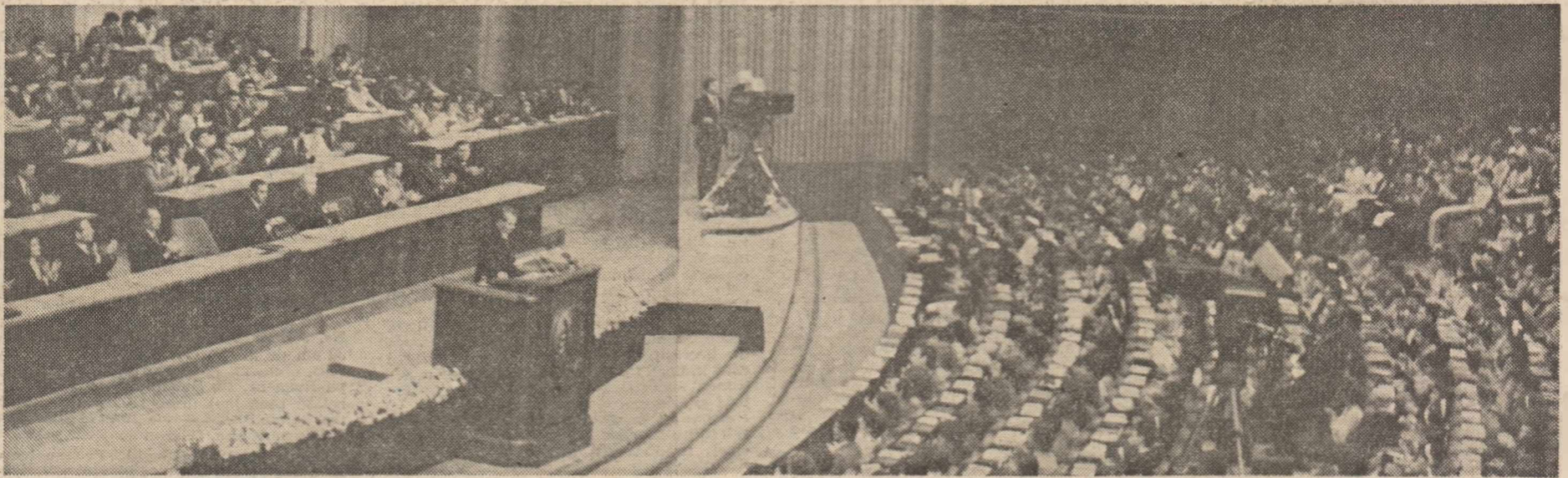

Tribuna școlii

Revistă editată de
Ministerul Educației și Învățămîntului
și Uniunea Sindicatelor
din Învățămînt, Știință și Cultură

ANUL XIII (XXXIV) Nr. 275 (1 361)
Marți 21 mai 1985

16 pagini — 2,50 lei

În întreaga activitate de formare a tineretului pentru muncă și viață, un rol important revine școlii, care, prin întregul proces de învățămînt, trebuie să aducă o contribuție determinantă la formarea și educarea tinerilor pentru muncă și viață, pentru a fi întotdeauna demni și devotați cetățeni ai patriei socialiste.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Cuvîntarea la Forumul Național al Tineretului)

ANUL 20 AL EPOCII NICOLAE CEAUȘESCU

FORUMUL NAȚIONAL AL TINERETULUI

DOUĂ DECENII ÎN ARCUL VRÎNCIAN AL CARPAȚILOR

Deschizător de epocă nouă în istoria României contemporane, Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român a adus în fațura societății noastre socialiste cutezanța revoluționară și gîndirea științifică a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, originalitatea ideilor sale care se materializează în fapte și în permanența spiritului creator, promotor al noului.

În ansamblul marilor înfăptuiri ale acestor două decenii — fără precedent în multimilenara devenire a poporului nostru — se înscriu și prefacerile revoluționare din economia și structura socială a plaiurilor vrîncene, în cadrul cărora, noi, slujitorii școlii, înscriem progresele continue ale învățămîntului, ale formării forței de muncă, ale educării tinerelor generații în spiritul înaltelor valori ale eticii comuniste.

În aceste două decenii, pe care le numim Epoca Nicolae Ceaușescu, numărul elevilor din județul nostru a crescut de la 68 466 la 101 043; al personalului didactic, de la 3 156, la 4 339; al unităților școlare, de la 523, la 663 (din care numărul liceelor, de la 8, la 14, iar al școlilor profesionale, de la 5, la 13); al sălilor de clasă, de la 1 631, la 2 558; al atelierelor școlare, de la 14, la 175; iar al laboratoarelor și cabinetelor școlare, de la 12, la 445. Pentru vacanțele elevilor, în munții Vrancei, numărul locurilor în tabere, pe serie, a crescut de la 360 la 1950.

Aceste cifre arată dinamica, dimensiunile și amploarea investiției de educație în județul nostru, ca urmare a aplicării — sub nemijlocita conducere a Comitetului Județean Vrancea al P.C.R. și a organelor de partid din toate localitățile județului — politicii Partidului Comunist Român, concepției secretarului general al partidului privind educarea revoluționară a tineretului, pregătirea acestuia pentru muncă și pentru viață.

La aceste dimensiuni cantitative, menționăm prefacerile calitative superioare, pe baza cărora, în cursul acestor două decenii ce au trecut de la Congresul al IX-lea al P.C.R., școala vrînceană este angajată în întregime în satisfacerea cerințelor de cadre necesare locurilor de muncă din județ.

Între unitățile de învățămînt, întreprinderile industriale și unitățile agricole s-au creat strînse legături, alii prin sistemul de patronare și de contracte, cit și prin încorporarea în unitățile productive a forței de muncă pregătite de licee și de școlile profesionale ale județului.

Menționăm și faptul că, în numeroase unități de învățămînt din județ, funcționează cadre didactice care provin din localități vrîncene, care, împreună cu alte cadre didactice valoroase, venite din numeroase județe ale țării, alcătuiesc un colectiv caracterizat, aproape în întregime, prin muncă plină de dăruire și de abnegație, de ale cărei rezultate beneficiază, toți copiii, județului nostru.

În împlinirea aniversării a două decenii de la cel de-al IX-lea Congres al

P.C.R. — perioadă în care personalul didactic din toată țara depune întreaga sa capacitate de efort și de pregătire pentru a încheia cu succes acest an școlar — cadrele didactice din județul Vrancea se angajează să raporteze îndeplinirea, în cele mai bune condiții, a tuturor sarcinilor ce le revin, ca expresie a atașamentului profund față de politica partidului, a dragostei neșarmurite față de patria socialistă.

Prof. ECATERINA DRĂGHICI
inspector școlar general
al județului Vrancea

ÎN PRAJMA ÎNCHEIERII CURSURILOR

Ne apropiem de încheierea unui an de învățămînt care — ca în fiecare domeniu de activitate — se evaluează după rezultatele sale. Este, de aceea, necesar ca în perioada care a mai rămas, în funcție de fiecare clasă de elevi și chiar de fiecare elev în parte, precum și în raport cu sarcinile specifice fiecărui ciclu și an de școlarizare, fie că este vorba de prima clasă sau de clasele terminale ale ciclurilor de învățămînt, să se asigure toate măsurile ce se impun și să se depună întregul efort corespunzător pentru a desăvîrși pregătirea elevilor buni și foarte buni și a intensifica pregătirea elevilor rămași în urmă la învățătură prin utilizarea unor strategii variate de tratare diferențiată, nu numai în clasă, ci și în afara clasei. O atenție deosebită se cere a fi acordată promovării elevilor în raport cu prevederile programelor de învățămînt, de un real folos fiind în acest scop baremurile de cunoștințe elaborate de Ministerul Educației și Învățămîntului. De asemenea, să luăm toate măsurile necesare, îndeosebi prin activizarea la lecții a copiilor rămași în urmă la învățătură și prin meditații organizate în școală, astfel încît ceea ce reprezintă pierderi școlare (corigenți și, mai ales, repetenți) să constituie nu regula, ci excepția, expresie a cazurilor-limită din activitatea și munca depusă de cadrele didactice.

La nivelul clasei a VIII-a, al căror elev se află în fața opțiunii școlare, și, prin aceasta, profesionale — în intervalul foarte scurt de timp care a mai rămas — se cer intensificate acțiunile de orientare cu precădere spre sectoarele de bază ale economiei naționale (energetic, siderurgic, metalurgic, de construcții, agrozootehnic s.a.), pentru ca, prin realizarea integrală a cifrelor de școlarizare ale anului de învățămînt 1985-1986, să contribuim, la nivelul sarcinilor trasate de cel de-al

XIII-lea Congres al P.C.R., la pregătirea forței de muncă ce va intra în producție în cincinalul 1986-1990.

O atenție deosebită e necesar să se acorde activităților educative, de la valorificarea formativă a fiecărei lecții și de la sporirea virtuților educative ale recapitulării finale, pînă la manifestările și activitățile extrașcolare, din care cele privind sporirea contribuției elevilor la economia națională (prin muncă productivă și prin acțiuni de muncă patriotică) să se înscrie printre sarcinile prioritare.

Conștienți de răspunderile deosebite ce ne revin, în etapa actuală și, în perspectivă, din sarcinile cuprinse în documen-

tele celui de-al XIII-lea Congres al P.C.R., privind dezvoltarea și lărgirea continuă a bazei energetice a țării, consiliile și comandamentele pionieresti din municipiul Petroșani au participat, împreună cu unitățile școlare, la acțiunea complexă de orientare școlară și profesională a copiilor pentru pregătirea forței de muncă necesară județului nostru. Iar aceasta, în cadrul unei ample informări a copiilor asupra profesiilor și meseriilor legate de minerit. În acest sens — așa cum am informat și în cadrul lucrărilor Forumului — am sprijinit realizarea în școlile din municipiul nostru a unei propagande vizuale adecvate, care prezintă rețeaua școlară din municipiu și din întregul județ, necesarul de forță de muncă.

Au fost organizate frecvente vizite în întreprinderile miniere și la alte unități economice, care au oferit pionierilor și elevilor posibilitatea de a veni în contact direct cu munca productivă, de a cunoaște îndeaproape locurile de muncă.

Dezbaterile inițiate la nivelul detașamentelor, pe temele „Bărbăție și pricepere”, „Prezent și perspective în Valea Jiului”, „Ce știm despre munca părinților noștri?” au reușit să completeze cunoștințele copiilor în acest domeniu.

De un real interes s-au bucurat din partea copiilor întîlnirile cu minerii fruntași, cu eroii ai muncii socialiste, cu specialiștii de la Centrul de Cercetări pentru Securitatea Minieră sau de la Institutul de Mine din Petroșani, care au reușit să stimuleze interesele copiilor pentru meseriile din minerit.

Pe lângă aceste acțiuni, am urmărit formarea și dezvoltarea aptitudinilor și creativității tehnice a pionierilor și școlărilor, valorificînd, în acest scop, cadrul oferit de cercurile tehnico-aplicative și, în mod deosebit, de cele cu profil minier conduse de cadre de specialitate din întreprinderile miniere.

Pentru traducerea în viață a îndemnurilor adresate tineretului de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, valorificînd experiența pozitivă dobîndită pînă în prezent, ne propunem să acționăm în viitor cu și mai multă fermitate pentru diversificarea formelor și metodelor de acțiune în acest domeniu, pentru generalizarea cercurilor uzinale și întăririi conlucrării cu întreprinderile economice.

Prof. ILEANA RADULOVICI
președinte al Consiliului Municipal
al Organizației Pionierilor din Petroșani,
județul Hunedoara

În acest număr :

- Educație revoluționară
- Recapitulare finală
- Cercetarea științifică în școală

Prof. DOINA LUCIA TIREA
director
la Ministerul Educației și Învățămîntului

Cercul pedagogic, mijloc de perfecționare

În ierarhia modalităților prin care profesorul are posibilitatea încălcării potențialului pedagogic propriu cu noi forme și mijloace, un loc important îl ocupă cercul pedagogic. În mod obișnuit se organizează lecții deschise, prezentări de referat cu tematică specifică fiecărei discipline, excursii de studiu, simpozioane, sesiuni de comunicare, vizite la întreprinderi sau diferite obiective economice. Cercul nostru pedagogic a căutat să introducă și o formă mai aparte de activitate. Este vorba de întâlniri cu personalități științifice ale școlii românești, aceste întâlniri desfășurându-se sub o formă inedită. Iată, de pildă, cum s-a desfășurat activitatea noastră la una din găzduiri pe care am numit-o „Două generații”. Am invitat două prestigioase personalități științifice de la Universitatea din Cluj-Napoca. La întâlnire au participat nu numai profesorii de geografie, membrii cercului pedagogic din municipiul nostru, ci și cei ai cercului de elevi „Roza vinturilor” de la Școala Nr. 7 din Turda, unde s-a desfășurat, de fapt, întâlnirea.

Au fost prezentate imagini din expediția în Marea Egee, efectuată de către lectorul univ. dr. Nicolae Coman, despre care elevii știau că participase la expediția Transafricană. În partea a doua a întâlnirii au fost prezentate imagini ilustrând „Monumente și rezervații naturale din România”, de către speologul Iosif Vichmann cu care ne-am mai întâlnit și în altă ocazie la cercul pedagogic, cind ne-a prezentat „Peșteri celebre din România”.

Activitatea a fost deosebită nu numai prin imaginile prezentate și comentariile de înaltă ținută științifică, ci și prin ceea ce participanții au reținut despre sarcinile și obligațiile noastre, ale cadrelor didactice, în educarea elevilor în spiritul păstrării și ocrotirii frumuseților patriei. A fost înregistrat și un foarte interesant interviu pe care distincții oaspeți au avut amabilitatea să-l acorde marelui reporter din cercul „Roza vinturilor”.

Că a fost o activitate frumoasă, cu înaltă încălzură morală, atractivă și interesantă o dovedește și faptul că cei prezenți, adulți sau copii, au cerut să se organizeze și în continuare asemenea activități.

Prof. MARIA NICULESCU
responsabilă Cercului pedagogic
al profesorilor de geografie
din Turda, județul Cluj

PLANTE MEDICINALE CE SE RECOLTEAZĂ LA SFÎRȘITUL PRIMĂVERII

Nu degeaba în popor frumoasei luni mai i se spune și „florar”, dat fiind adevărata explozie de vegetație, ținută încălzită în lungile luni ale iernii. Se crează astfel posibilități pentru acțiuni de recoltare generalizate în toată țara.

Desigur, luna mai și începutul lunii iunie, stau sub zodia muștelului (*Matricaria chamomilla*), cele mai bogate zone fiind Cimpia de Vest, Cimpia Română, pătundu-se recolta, de asemenea, în Dobrogea, sudul și estul Moldovei. În bazinele bogate, recoltarea se poate face cu recoltatori speciali, în rest cu mina făcută peptene sau detașind floare cu floare (în fapt, inflorescențe de tip capitul). Pentru evitarea cu ușurință a confuziilor cu alte specii de muștel fără valoare medicinală, se secționează capitulul cu o lamă sau chiar cu unghia: la cel medicinal receptaculul este gol ca o cupolă, în timp ce la celelalte specii este plin. Uscarea se face în poduri sau încăperi curate, bine aerisite, în strat subțire asternut pe hirtie. Antiseptice și calmante, ele se recomandă în numeroase afecțiuni digestive, oculare, în inflamații externe.

În crânguri, pe marginea riurilor, pe lângă garduri, își deschide umbrelile albe secol (*Sambucus nigra*). Se recoltează inflorescențele în întregime, care se usucă de preferință direct la soare. Produsul este indicat în răceală și gripă; prin acțiunea sudorifică ducând la scăderea febrei și eliminarea toxinelor.

Aromând în soarele de mai, se desfac corchii florilor de salcim (*Floarea Acașii*), produs util în gastrite hiperacide. Băuturarea se face prin strujirea florilor de pe axul inflorescenței. Se usucă de preferință la soare.

În locuri umede, umbrite, pe lângă ziduri, ruine, garduri vegetează rostopasca (*Chelidonium majus*), plantă de bază în afecțiuni hepatice, ușor de recunoscut după latexul (sucul) portocaliu care se scurge de la locul de rupere al plantei latexul acesta fiind utilizat pentru combaterea negilor, plantă mai are și denumirea de „Negelariță”). Acțiuni deosebite se pot organiza în județul Mehedinți (pădurile Deveselu, Chilia, Vinju Mare, Burila). Galați (pădurea Hanu Conachi), Neamț, Iași. Se recoltează întregă parte aeriană, uscarea făcându-se la umbră.

Întinsă pe lângă garduri sau ca bucură de cultură, volbură sau Rochița rindăniței (*Convolvulus arvensis*) este o importantă plantă medicinală, cu acțiune purgativă. Se recoltează prin smulgere (în acest caz, chiar și rădăcina este medicinală) și se usucă la umbră.

Pe coaste ripoase, în zona de deal și munte, se pot recolta frunzele mari și cărnoase de podbal (*Tussilago farfara*), buse emoliente în afecțiuni respiratorii, rupându-se fără pețiol.

Se pot continua acțiunile pentru recoltarea buchetelor de flori cu frunze de păducel, ca și pentru frunzele de păpădie — plante comune în toată țara și care au un necesar nelimitat.

Biolog MIRCEA ALEXAN
șeful Biroului de flora spontană
Trustul Plafar

Întilniri colegiale

La împlinirea a 52 de ani de la examenul de diplomă, absolvenții fostei Școli Normale „Alexandru Odobescu” din Pitești, seria 1933, sint stăruitor rugați să participe la revederea din 29 iunie a.c., ce va avea loc în localul Liceului „Nicolae Bălcescu” din Pitești și la excursia Pitești — Horezu — Peștera Muloșilor, din 30 iunie 1985. Absolvenții scriei invitată, cu caldă bucurie, pe foștii profesori și absolvenți ai altor promoții de la școala noastră, să ne sporească bucuria reîntâlnirii. Informații se obțin prin telefonul 12507, Pitești, sau de la inv. pensionar Ioan Brađu, str. Tirgul din Vale, nr. 11, Pitești, Cod 0300.

Absolvenții Școlii Normale „Spiru Haret” din Tg. Jiu, seria 1945, sărbătoresc 40 de ani de la absolvire în ziua de 6 iulie 1985, orele 9, la Tg. Jiu, în fostul local. Sint rugați să participe toți colegii, seriile A și B, și să confirme participarea pe adresa: prof. Gh. Micu, directorul Școlii Nr. 3 din Tg. Jiu.

Absolvenții Școlii Pedagogice de Fete din Lugoj, județul Timiș, promoția 1955, sint invitate la întâlnirea de 30 de ani în ziua de 7 septembrie 1985, orele 10. Participarea se va anunța până la 1 iulie 1985 la colegele: Martinovici Maria (Percec), str. Ceahlăului, nr. 12, bl. 33, sc. A, ap. 4, telefon: 12361, și Talasman Doina (Gheju), str. Nera, nr. 33, ap. 3, Lugoj.

Promoția 1955 a Școlii Pedagogice Mixte Nr. 3 București organizează întâlnirea de 30 ani de la absolvire, în ziua de 6 iulie 1985, orele 12, în localul școlii din str. Popa Rusu nr. 13, București. Confirmarea și relații pină la 1 iunie 1985 la: Sirbu Toma, telefon 838667 sau 154074 și Dinescu Voropanoș Mia, telefon 487955.

Promoția 1955 a Școlii Pedagogice de Învățătoare din Slatina, județul Olt, organizează întâlnirea de 30 de ani de la absolvire în ziua de 6 iulie 1985, ora 10, în localul Casei Personalului Didactic din str. Ionașcu. Participarea se va anunța pină la 25 iunie pe adresa: Stoichicescu Floarea (Popescu F), str. Victoriei, bloc 3, scara A, ap. 5, Cod 0500, telefon 844/14847, Slatina.

Absolvenții Liceului Pedagogic de Învățători din Sighetu Marmatei, promoția 1975 (diriginți: Orza Mariana și Duda Iaroslav) se întilnesc, după 10 ani de la absolvire, în incinta liceului, la data de 15 iunie 1985, orele 10.00. Comunicarea participării se va anunța pe adresa: Cucul Ioan, satul Tisa, nr. 3/A, comuna Bodcoiu Mare, județul Maramureș.

Absolvenții Școlii Pedagogice de Băieți din Săndriceni — Doroboi, județul Botoșani, promoția 1955, sint invitați la întâlnirea de 30 de ani de la absolvire în zilele de 13-14 iulie 1985 în localul Liceului Agroindustrial din Săndriceni. Informații suplimentare la: Boghitoiu Vasile, Aleea Rozelor nr. 4, bloc B9, sc. A, et. III, ap. 15, Iași, cod. 6600, telefon 981/36246.

Absolvenții anului VI A, al Școlii Pedagogice de Învățători din Arad, promoția 1964-1965, sint invitați să participe la întâlnirea colegială de 20 de ani, care va avea loc la actualul Liceu Industrial Nr. 13 din Arad, în ziua de 1 iunie a.c., orele 9.00. Participarea se va anunța la următorii colegi: Lucan Emil, Arad, Calea Aurei Vlaicu, bloc A 1-3, ap. 35, telefon 866/40960, sau Hațegan Romulus, str. Bucura, nr. 4, bloc 8, ap. 8, telefon 966/31903.

Promoția 1975 — anul V educatoare — a Liceului Pedagogic din Arad organizează întâlnirea de 10 ani în prima simăbătă a lunii iulie 1985, ora 10, în localul Liceului Industrial Nr. 13 — fostul Liceu Pedagogic. Colegele sint rugate să-și confirme participarea la Grădinița cu Program Prelungit Nr. 17 din Arad, telefon 47610, la educatoarele Viorica Ștefan și Mina Biris.

Absolvenții Școlii Pedagogice din Deva, promoția 1955, sint invitați la întâlnirea colegială de 30 de ani pe data de 8 iunie 1985. Pentru informații suplimentare sint rugați să se adreseze colegilor: Igrăș Dorina, Deva, str. Minerului, bloc 30, ap. 7, (telefon 20663) și Ștef Victor, Deva, str. Decebal, nr. 14, (telefon 14448). Participarea va fi anunțată pină la 1 iunie a.c.

Promoția 1965, prima promoție a Institutului Pedagogic din Pitești, secția filologie, anunță revederea de 20 de ani la data de 29 iunie 1985. Informații suplimentare la prof. Titus Ancuta, Liceul Industrial nr. 2 din Găești, telefon 927/10380.

Absolvenții Școlii Pedagogice de Băieți din Bacău, promoția 1955, sint invitați la întâlnirea colegială de 30 de ani de la absolvire în ziua de 7 septembrie orele 12, în localul Liceului „Vasile Alecsandri”. Relații la: prof. Romica Chica, str. Miloov nr. 116, sc. B, et. IV, ap. 18, telefon, 37063, cod 5500 Bacău și prof. Ion Ochiană, Letea, nr. 11, sc. C, ap. 9, telefon 53993, cod 5500 Bacău.

Promoția de învățători a anului 1975, de la Liceul Pedagogic „Ștefan cel Mare” din Bacău, anunță întâlnirea de 10 ani în ziua de 22 iunie 1985, orele 10, în localul liceului. Informații la Leonte (Doru) Aurica, Școala de Aplicație, Liceul Pedagogic din Bacău, telefon 34413.

Promoția anului 1965 a Școlii Pedagogice din Craiova, clasa A, dorește să se întilnească, în unanimitate, la cea de-a 20-a aniversare a absolvirii, în ziua de simăbătă, 15 iunie 1985, orele 10, la Liceul Pedagogic din Craiova. Toți colegii sint rugați să ia legătura cu Preda Eugeniu (telefon 181) din localitatea Potelu-Ianca, județul Olt, cod 0881.

PRIMĂVARA ARTELOR LA TIRGU MUREȘ

I-a revenit municipiului Tîrgu-Mureș, cunoscut centru cultural și artistic, care a cunoscut — îndeosebi în ultimele două decenii — o impresionantă dezvoltare, menirea de a găzdui, în această primăvară aniversară, întrecerile pasionante desfășurate sub semnul dragostei de frumos, al gândului și visului tinăr.

Între 15-20 aprilie, incintele solemne, în care au răsunat prim ani-acorduri majestuoase ale artei muzicale și teatrale sau au expus din creația lor artiști plastici de valoare, au devenit spații primitoare pentru proșpețimea, talentul, setea de afirmare — dovedite de sute și sute de tineri, elevi ai liceelor de artă veniți din București, Iași, Craiova, Timișoara, Cluj-Napoca, Tg. Mureș.

Primii lor pași sensibili și îndrăzneți în arena confruntării cu publicul iubitor de artă, cu prestigioase jurii de specialitate — care și-au formulat opțiunile și au stabilit departajările, în baza unor criterii riguroase, nuanțate amănunțit, pe componente ale laturii artistice și ale celor ținând de latura tehnică și interpretativă — au fost încurajați cu multă atenție și dragoste de către organizatori și gazde. Manifestarea a fost onorată de prezența tovarășului Ioan Ungur, prim secretar al Comitetului Județean Mureș al P.C.R., a tovarășului prof. univ. dr. docent ing. Iosif Tripps, secretar de stat în Ministerul Educației și Învățământului. S-a remarcat, totodată, spiritul de ospitalitate, buna organizare, asigurate de Inspectoratul Școlar Județean și Liceul Pedagogic — Tg. Mureș.

Bogatul program al acestor zile de primăvară artistică, desfășurate sub egida Anului Internațional al Tineretului, a cuprins, pe lângă probele etapei republicane ale concursului pe meserii al elevilor din liceele de artă, la care s-au întrecut 447 de elevi, numeroase alte momente încărcate de semnificație, menite să contribuie la mai buna cunoaștere, la schimbarea de experiență, la legarea unor noi prietenii între participanți — elevi și cadre didactice din liceele de artă respective.

Neuitate vor rămâne pentru oaspeți și gazde acel adevărat festival de talent și măiestrie interpretativă. Gala laureatilor, una dintre cele mai reușite din ultimii ani și vernisajul valoroasei Expoziții de artă. De asemenea, vor constitui nestinse amintiri, pentru creatori și interpreți, momentul depunerii unei coroane de flori la Monumentul Eroilor din Tg. Mureș, vizitarea Muzeului Județean de Istorie, a Palatului Cultural, a Bibliotecii „Tekei” și a expoziției de carte de artă, cunoașterea urbanistică, a realizărilor contemporane ale frumoșului municipiu-gază.

Definitorii rămân clipele de creație, de mare emoție ale concursului. Exemplara dăruire pentru muncă — pentru muzică, pentru artele plastice, pentru coregrafie, fantezia proaspătă, tehnica menită a deveni măiestrie — ne-a transmis încă o dată — în intruchipări gândite și trăite de acești tineri dotați — ceva din puterea școlii românești de artă, a dascălilor acesteia, de a forma noi și noi promoții de creatori și interpreți sub semnul dragostei de frumos, al setei de afirmare. Al dragostei și datoriei de a îmbogăți conținutul lezanelor, de artă și morale ideaturi, al patriei.

ANA GABRIELA NEGULESCU

Unul unii simpozion la care a participat un mare numar de cadre didactice din întreg județul Bihor. La lucrările simpozionului a fost prezent o comunicare prof. univ. dr. Alexandru Boboc de la Universitatea București. (Prof. Andrei Iandric, Școala din Curățele — Bihor).

● Tot de pe meleagurile bihorene primim „Buletinul de informare și documentare a cadrelor didactice”, din acest an (în două volume). Buletinul are o temă deosebit de importantă și de utilă: „Tehnologia didactică în învățarea științelor sociale”.

● Prof. Elena Cavaleru, din Bacău, împreună cu alte stări, ne trimite și revista „Mugur alb”, a Școlii Nr. 11 din orașul Iuș Bărovia. Revista, apărută în număr festiv cu ocazia aniversării a 125 de ani de la înființarea școlii, publică saluturi și articole de la foști elevi, astăzi nume de prestigiu în știința, arta și cultura patriei: Constantin Arseni, Radu Beligan, Solomon Marcus, Emanuel Elenescu, Dumitru Prunariu, Ovidiu Genaru ș.a.

● Manifestările politico-educative, metodico-științifice, cultural-artistice și sportive, desfășurate în cadrul săptămânii învățământului umilțean (afiată la a IV-a ediție) s-au desfășurat sub titlul: „Epoca Nicolae Ceaușescu — cea mai fertilă etapă a înfloririi învățământului românesc”. Programul de desfășurare a manifestărilor, trimis redacției noastre, vorbește despre amploarea și varietatea acestor manifestări, așa cum am fost obișnuiți, în județul Timiș, și cu alte prilejuri.

● „Oaspeți la casă nouă”, se întilulează corespundența ce ne-a parvenit de la prof. Gheb Stănic. În ea ni se relatează despre Casa de Copii Școlari Nr. 10, din sectorul 5 al Capitalei, unitate de învățământ dată în folosință la începutul acestui an școlar, precum și despre schimbul de experiență dintre conducerea caselor de copii școlari din municipiul București, desfășurat în această clădire. Corespundențul nostru ne asigură că atât noul local de învățământ, cât și schimbul de experiență au lăsat celor prezenți o frumoasă impresie.

● Brigada artistică a elevilor de la Școala Nr. 2 din Sinaia (instrucători prof. Angela Vlădiță și prof. Ștefan Mateescu) s-a clasat pe primul loc la etapa județeană a actualei ediții a Festivalului Național „Cîntarea României”. Ea urmează să se confrunte, în acest an, cu

cele mai bune formații similare din țară. Îi dorim succes. (Prof. Aurel Manea).

● Directorul Casei Personalului Didactic a județului Harghita, prof. Fülöp Zoltan, ne trimite programele a două reușite acțiuni desfășurate în acest județ: un simpozion de matematică („Creșterea eficienței orelor de matematică prin modernizarea procedurilor de predare și a conținutului manualelor”) și „Zilele biologilor” (un sir de manifestări în cadrul cercurilor de biologie și agricultură din școli).

● Profesorii de limba și literatura țiu” de Ion Desirna, pseudonimul profesorului prahovean Ion Dumitru. Prezenți reușit proces literar al personajelor romanului „Ion” de Liviu Rebreanu, „Acuzati” și „Acuzatori”: elevi ai Liceului Economic din Pitești. (Prof. Dumitru Anghel).

● Din Programul activităților pentru perioada 15 aprilie — 30 septembrie a.c., tipărit de Casa Personalului Didactic a județului Teleorman (director: prof. Ivan Petrică) desprindem schimbul de experiență pe tema: „Orientarea școlară și profesională în consens cu imperatiile asigurării forței de muncă — obiectiv esențial al școlii”, prevăzut a se desfășura în mai multe centre din județ.

● Tot pe tema orientării școlare și profesionale primim la redacție un ghid pentru elevii claselor a VIII-a și a X-a, „Încotro să-mi îndrept pașii?”. Ghidul, editat de Inspectoratul Școlar și Casa Personalului Didactic ale județului Vrancea, popularizează întreprinderile și meseriile (îndeosebi cele prioritare) din județ. Viitorii absolvenți au de unde să-și aleagă profesiile!

● Din județul Bacău ne sosește și un buletin de concurs, tipărit, pe tema: „Cine știe fotbal câștigă”, buletin care, contra sumei de 5 (cinci) lei exemplarul (cif este imprimat pe el), a fost difuzat obligatoriu (cum ni se scrie) în toate școlile băcăuane. Măsura este incalificabilă! Dar dacă într-adevăr așa stau lucrurile, cred oare inițiatorii acestei măsuri că în acest fel vor redresa situația deplorabilă a echipei de fotbal S.C. Bacău aflată în coada clasamentului? Sintem convinși că se înșală!

D. CICHIRA

Forumul tinerei generații, evolutiv de seamă în viața pionierilor, școlărilor și a tuturor tinerilor din România, a fost întîmpinat, după cum se știe, în toate unitățile de învățământ, printr-o suită de manifestări dedicate patriei, partidului, mărețelor sărbătoriri de la 9 Mai — aniversarea victoriei asupra fascismului și Ziua Independenței. Între aceste manifestări, la loc de frunte se află și simpozionul județean „Pământ străbun”, al pionierilor și școlărilor din județul Arad, desfășurat în comuna Gurba, la care au participat pionierii din localitățile: Almaș, Beliu, Bîrsa, Cherelus, Gurabont, Gurba, Ineu, Măderat, Pincota, Sebis, Sîntana, Șicula, Prof. Gheorghe Sinescu, din Sîntana, ne scrie despre scopul acestui simpozion: „cunoașterea și valorificarea obiceiurilor și tradițiilor noastre populare, educarea tinerei generații în spiritul acestor tradiții”.

● În mai multe școli din județul Buzău (Ulmeni, Corbu, Mărunțușu, Păltinși) au avut loc concursuri ale elevilor pe tema: „Anul Internațional al Tineretului. Participare, Dezvoltare, Pace”. (Prof. Dan Stroie).

● „Maramureș — vatră de dor și legendă” a fost titlul unei excursii efectuate de 80 de elevi ai Școlii Nr. 17 din Cluj-Napoca pe meleagurile maramureșene. Între obiectivele principale ale excursiei s-a aflat Complexul muzeistic de la Moisei, unde au fost evocate momente din lupta poporului român împotriva fasciștilor. (Prof. Ilie Radu-Nandra).

● La Școala din Mînieciu — Prahova a fost amenajat un „Colț al eroilor”, unde sint expuse diplome, arme și medalii ale eroilor din comună, precum și albumul „Eroii independenței naționale”. De asemenea, după cum ne scrie prof. Alexandru Barbu, a devenit o tradiție ca elevii din Mînieciu să meargă în pelerinaj la Tabla Buții, din apropiere, „acest Termopile românesc”, unde, în 1916, un mîunchi de ostași români, cîzînd eroic, a ținut piept pohoului dușman.

● „Educația materialist-științifică și revoluționară a elevilor” a fost

EDUCAȚIA REVOLUȚIONARĂ — OBIECTIV FUNDAMENTAL AL PREGĂTIRII TINERETULUI PENTRU MUNCĂ ȘI PENTRU VIAȚĂ

În cadrul procesului continuu de creație originală teoretică și practică privind construcția noastră socialistă, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, a înfățișat, în Cuvîntarea rostită la Forumul național al tinerei generații, aspecte fundamentale ale educației revoluționare a tineretului din patria noastră, direcțiile și orientările de bază ale formării pentru muncă și pentru viață a elevilor și studenților, a membrilor organizațiilor revoluționare de copii și tineret.

Ca și cu neenumărate alte prilejuri, și în Cuvîntarea rostită la Forumul național al tinerei generații, secretarul general al partidului a menționat, în centrul concepției sale privind educarea revoluționară a tineretului, munca — izvor al tuturor realizărilor și împlinirilor umane, criteriu al satisfacțiilor și al afirmării personalității, temelia asigurării creșterii bunăstării întregului popor și a progresului continuu socio-economic al țării.

„Toți membrii societății — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — trebuie să se pregătească și să depună o muncă utilă, necesară dezvoltării economico-sociale! A munci pentru patrie, pentru dezvoltarea și ridicarea ei pe noi culmi de civilizație, constituie dovada supremă de devotament, de răspundere, reprezentând adevăratul spirit revoluționar”.

Secretarul general al partidului cere să se acționeze „cu toată răspunderea și exigența revoluționară pentru imprimarea în rîndul tineretului a unui înalt simț de răspundere față de muncă, față de apărarea avuției naționale, a proprietății obștești a întregului popor — baza fâuririi socialismului și comunismului”.

Pentru aceasta se impune desfășurarea unei intense activități de educare a tineretului și copiilor patriei în spiritul dragostei și respectului pentru muncă, pentru activitatea creatoare în toate domeniile de activitate.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu menționează — în cadrul concepției sale revoluționare privind locul, rolul și semnificațiile profunde ale muncii — ca esențială atitudinea revoluționară față de muncă exprimată prin a te afla — așa cum tineretul patriei noastre a și dovedit-o — în cele mai grele locuri unde

să acționeze cu întreaga hotărîre pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a îndatoririlor ce-i revin. Este de o importanță covârșitoare îndeplinirea exemplară a sarcinilor în condiții de ordine și disciplină, fiind necesară combaterea cu hotărîre a oricăror „manifestări anarhice de indisciplină, întărînd spiritul de răspundere, hotărîrea de a munci acolo unde cere societatea”.

Unul din domeniile esențiale ale muncii, ca expresie a spiritului revoluționar, e constituie conștiința participării prin muncă la împlinirea Programului partidului, la ridicarea nivelului de civilizație al patriei, la întărîrea independenței și suveranității României.

Sintetizînd legătura indestructibilă dintre muncă și spiritul revoluționar din concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, exprimată cu claritate și profunzime prin „A munci pentru patrie... reprezintă adevăratul spirit revoluționar”, pregătirea pentru muncă presupune acționarea fermă „pentru însușirea celor mai noi cuceriri ale științei, tehnicii și culturii, ale cunoașterii umane în general, în toate sectoarele de activitate”.

Educarea în spirit revoluționar a elevilor și studenților, a tuturor membrilor organizațiilor revoluționare de copii și tineret se întemeiază — așa cum menționează secretarul general al partidului — pe însușirea concepției revoluționare materialist-dialectice a principiilor socialismului științific ca factor „hotărîtor pentru o cultură înaintată, pentru înțelegerea profundelor transformări revoluționare, în toate domeniile”.

În aceasta se și află conținutul nobil al chemării tovarășului Nicolae Ceaușescu adresate întregului nostru tineret în care se spune: „Adresez, de la această tribună, chemarea organizațiilor revoluționare ale tineretului, întregului tineret al patriei noastre, de a învăța, munci, învăța, munci iar a învăța”.

Învățătura, ca formă specifică de muncă a tineretului, se îmbină în mod dialectic — în concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu — cu munca producătoare de valori, care ea însăși, presupune, în aceeași intercorelare dialectică, munca de învățătură.

Este, de altfel, și suportul științific, teoretic, al principiului integrării învăță-

mintului cu cercetarea științifică și cu producția de valori materiale.

„Învățați — spunea secretarul general al partidului — să prețuiți și să respectați trecutul și pe înaintași, să prețuiți și să respectați pe părinții voștri”, „...pentru a fi demni constructori ai socialismului și comunismului, pentru a asigura ridicarea necentenită a României pe noi trepte de progres și civilizație, pentru a fi gata oricînd să apărați independența și suveranitatea patriei, viața liberă și demnă a poporului”.

Relevînd această funcție de educație patriotică a muncii de învățătură și a învățării desfășurate în condițiile muncii, secretarul general al partidului conferă muncii și învățării cele mai înalte virtuți formative, rolul hotărîtor în pregătirea forței de muncă și în formarea personalității comuniste a omului nou, constructor al unei orînduirii noi.

La această muncă educativă este necesar să adăugăm — așa cum arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — combaterea cu hotărîre a tot ceea ce este vechi și perimat, acționînd pentru promovarea în toate domeniile a noului.

În acest context, e necesar să acționăm împotriva concepțiilor mistice, a rămășițelor concepțiilor și mentalităților fostelor clase dominante.

Sînt de neîmpăcat atitudinea și comportamentul mistic, spaima față de așa zisele forțe supranaturale și umilinta în fața unor creații ce aparțin lumii miturilor, cu cerințele manifestării optimismului și încrederei în forțele creatoare ale omului, ale afirmării cutezanței și demnității umane, a valorilor — cu care omul demerg — el și numai el! — făurește tot ceea ce numim civilizație, cultură și progres.

„În întreaga activitate de formare a tineretului pentru muncă și pentru viață — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului — un rol important revine școlii care, prin întregul proces de învățămînt, trebuie să aducă o contribuție determinantă la formarea și educarea tinerilor pentru muncă și viață, pentru a fi întotdeauna demni și devotați cetățeni ai patriei”.

Această înaltă apreciere a rolului important al școlii în pregătirea și educarea tinerelor generații însușește și obligă cadrele didactice să își intensifice eforturile spre a fi permanent și în toate unitățile de învățămînt la un nivel superior în îndeplinirea sarcinilor ce le revin.

COSTIN ȘTEFANESCU

Recapitularea finală — moment superior al învățării

— Converbire cu conf. univ. dr. ION T. RADU —

Red.: Prilej de bilanț și, mai ales, de deschidere spre etape viitoare de formare, lecțiile de recapitulare finală constituie momentul optim al valorificării formative a potențialului fiecărei discipline. Vă rugăm să evidențiați, pe scurt, care sînt obiectivele acestui tip de lecție.

Conf. univ. dr. Ion T. Radu: Activitățile recapitulative și cu deosebire lecțiile de recapitulare finală constituie, într-adevăr, modalități eficiente de valorificare a potențialului de instruire și de formare a fiecărei discipline, tocmai prin multiplele funcții pe care le pot îndeplini. De la început, considerăm util să subliniem, însă, că eficiența lor nu este generată de „virtuțile” lor intrinseci ci, mai ales, de nivelul la care s-a desfășurat procesul didactic în predarea disciplinei și de modul în care sînt concepute și realizate activitățile în discuție.

Lecțiile de recapitulare finală, ca, de altfel, toate procesele recapitulative integrate actului didactic, vizează realizarea unor obiective multiple. Ele sînt menite să asigure consolidarea achizițiilor realizate pe parcursul procesului de predare-învățare, sub raportul cunoștințelor, capacităților, diferitelor abilități, chiar dezvoltarea acestora, completarea unor lacune și corectarea unor înțelegeri greșite, sistematizarea cunoștințelor și integrarea lor în structuri cognitive proprii fiecărui domeniu de cunoaștere. Nu vom putea examina aici problematica didactic-metodologică a tuturor acestor funcții. Vom stărui asupra citorva aspecte mai relevante pentru valoarea acestor activități, din perspectiva tehnologiei didactice moderne.

Avem în vedere, în primul rînd, contribuția acestor lecții în direcția însușirii temeinice a elementelor esențiale ale conținutului predat. În legătură cu aceasta, unele circumstanțe trebuie luate în considerare: conținutul informațional dens, destul de bogat, al programelor și manualelor; nevoia de concentrare a materiei la unele clase, astfel încît să se asigure parcurgerea ei în întregime; cerința înlăturării unor situații de supraîncărcare a elevilor etc. Rezolvarea acestor situații rezidă într-un efort de „esențializare” a conținuturilor predate, care depinde, în însemnată măsură, de acțiunea educatorului, cu accente evidente în contextul proceselor recapitulative. Realizarea acestui obiectiv implică o riguroasă analiză logico-funcțională a conținutului (conceptual, experimental etc.) și centrarea — fără nici o ezitare — a acțiunii

lor de recapitulare pe consolidarea învățării conținuturilor esențiale.

După opinia noastră este necesar să depășim o anumită mentalitate care tinde, uneori, să devină o prejudecată, și anume aceea că tot conținutul informațional al unei discipline are aceeași valoare instructivă și formativă și, ca atare, trebuie reținut de elevi. Dar, o asemenea opinie este infirmată de mai multe situații reale. Întîi, faptul că în conținutul oricărei discipline se poate opera o delimitare, de o parte între ceea ce este esențial din punctul de vedere al finalităților instructive, care se constituie în structuri cognitive — definite ca sisteme de concepte, idei, proceduri și un anumit mod de organizare globală a acestora — într-o disciplină, iar, de altă parte, informații cu funcție auxiliară, factologică, date etc., menite să argumenteze și să ajute înțelegerea celor dinții și care prezintă o slabă valoare operațională. Apoi, una din caracteristicile vieții psihice este uitarea. Se afirmă, cu deplin temei, că instrucția fiecăruia dintre noi constă în ceea ce păstrăm din multe lucruri învățate, dar din care foarte multe au fost uitate. Nivelul instrucției dobîndite nu depinde atât de raportul cantitativ dintre „reținut și uitat” ci, mai ales, dintre ce anume a fost însușit și păstrat și elementele uitate. Nu mai este nevoie să fie demonstrat că atunci cînd uitarea se produce în legătură cu componente ale structurilor cognitive, formarea subiecților este prejudiciată, acest fapt constituind o deficiență serioasă pentru succesul activității de învățare.

Valoarea formativă a conținuturilor esențiale însușite este amplificată și de un alt aspect relevant de psihologia modernă a învățării. Dimensiunea pierderii care rezultă de pe urma uitării variază în funcție de temeinicia însușirii structurii cognitive a disciplinei și de relațiile pe care cunoștințele uitate le au cu ideile fixate în structura cognitivă. Conceptul de „idee ancoră” (Ausubel) își demonstrează întreaga forță explicativă în legătură cu aspectul examinat. Două concluzii cu valoare practică pot fi desprinse: prima exprimă ideea că procesele recapitulative vizează, preponderent, consolidarea învățării raportate la conținutul esențial al disciplinei și, ca urmare, în cazul în care aceste conținuturi nu au fost determinate pe parcursul predării lor, realizarea recapitularilor finale o presupune ca o necesitate; a doua, lecțiile de recapitulare finală vizează mai mult decît simpla reluare a unor cunos-

tințe și consolidarea acestora, constituind un moment hotărîtor în sistematizarea conținutului asimilat și întărîrea structurii cognitive proprii fiecărei discipline.

Un alt aspect al problematicii lecțiilor de recapitulare privește valențele lor în direcția dezvoltării unei viziuni interdisciplinare asupra fenomenelor studiate. Fără îndoială aceasta nu constituie o funcție specifică tipului de activitate de care ne ocupăm, constituind un obiectiv al întregului proces de predare, dar se impune cu o mai mare stringență în perioada de recapitulare, date fiind posibilitățile mai largi de realizare pe care acestea le oferă. Cerința amintită subliniază necesitatea de a dezvoltă două tipuri de corelații între conținuturile predate — inter și intradisciplinare. Cele dintîi se concretizează în stabilirea de legături logice între conținuturile diferitelor discipline. În abordarea multidisciplinară a fenomenelor, pentru a oferi elevilor o viziune de ansamblu asupra acestora. Ele favorizează transferul „horizontal”, prin folosirea cunoștințelor dobîndite la o disciplină, în vederea studierii unor fenomene care constituie obiectul altor discipline, ceea ce conferă caracter unitar, integrat, conținutului instruit. În condițiile recapitularii finale, cînd elevii au parcurs întreaga materie a disciplinelor studiate, posibilitățile de a realiza asemenea procese de transfer cresc considerabil. În multe cazuri, corelații care nu au fost posibile pe parcursul pregătirii sînt, acum, realizabile.

Corelațiile intradisciplinare, care implică procese de transfer preponderent „vertical”, prezintă și mai mare importanță pentru activitatea de recapitulare finală. De fapt, aceste corelații, raportate la întregul conținut al disciplinei, devin posibile numai în contextul lecțiilor de recapitulare finală. După cum, în timpul anului școlar, ele asigură continuitatea procesului de instruire și a învățării, de la o etapă la alta, în condițiile în care se raportează la un conținut mai cuprinzător, favorizează înțelegerea legăturilor logice dintre componentele principale ale conținutului disciplinei și asigură continuarea cu șanse de reușită a activității de învățare.

Red.: Profesorul are prilejul ca — pe baza obiectivelor amintite — să aprecieze dacă cunoștințele elevilor sînt operaționale, dacă și le-au însușit creator. Vă rugăm să vă opriți în mod special la această „virtute” a lecției de recapitulare — ca moment culminant al operaționalizării cunoștințelor elevilor.

Ion T. Radu: Întrebarea pune în discuție problema contribuției proceselor recapitulative în ceea ce privește nivelul învățării unui anumit conținut. Cele spuse mai înainte ne ajută mult și la înțelegerea relației dintre „recapitulare — nivelul de învățare”. La acestea, încă două

idei mai pot fi evocate, ele constituind contribuții valoroase ale psihologiei învățării și tehnologiei didactice moderne.

Prima subliniază necesitatea concepției și realizării procesului didactic din perspectiva unor scopuri precise definite și a unor obiective pedagogice concrete, comportamentale, determinate, pornind de la și în strînsă legătură cu conținuturile instruirii. Se cunoaște că prin sprijinul acțiunilor practice de identificare a obiectivelor pedagogice concrete, în literatura pedagogică sînt propuse numeroase modele de clasificare a acestora în clase comportamentale. Nu insistăm asupra acestui aspect. Este necesar, însă, să menționăm că rolul fundamental al obiectivelor stabilite constă în aceea că sugerează — am putea spune chiar „reclamă” — realizarea anumitor tipuri de instruire-învățare. Este limpede că orice demers didactic, concretizat în anumite moduri de instruire, își găsește legitimitatea și oportunitatea în obiectivele pe care le are de realizat. În acest fel, clase comportamentale ale obiectivelor cognitive exprimă cerințe ca: elevii: să știe (să cunoască), să știe să aplice, să știe să învețe sau să cunoască; să creadă, să aprecieze. Realizarea lor implică diferite tipuri de învățare, începînd cu învățarea receptiv-reproductivă, continuînd cu cea cognitivă și ajungînd la învățări operaționale și creative. Din perspectiva proceselor recapitulative, clasificarea putea fi limitată la activități de „însușire de informații” și activități vizînd însușirea modalităților de a „opera” cu informațiile învățate”. Se înțelege că în studierea conținutului unei discipline toate aceste tipuri de învățare, de activități sînt folosite. În contextul lecțiilor recapitulative, însă, accentul se deplasează pe învățarea operațională, dezvoltarea capacității de utilizare a cunoștințelor în explicarea altor fenomene, de investigare și cunoaștere mai profundă a domeniului, de rezolvarea unor probleme teoretice sau acțiuni practice. Lecțiile de recapitulare finală urmează să creeze asemenea soluții de învățare, încît elevii să depășească cunoștințele însușite, să realizeze sinteze, pînă la „sinteze inventive”, care înseamnă o învățare creativă.

În strînsă legătură cu aceasta, trăsătura definitorie a obiectivelor pedagogice concrete e constituie faptul că ele sînt totdeauna formulate în strînsă legătură cu conținuturi determinate și relativ restrînse. Întrucît, însă, în orice conținut — prin natura și logica lui — conceptele, ideile se ierarhizează, stabilindu-se raporturi de supraordonare, de subordonare

Converbire realizată de CORNELIA GÎRMACEA

(Continuare în pag. a 5-a)

Anul Internațional al Tineretului

CADRU AL PREGĂTIRII POLITICO-IDEOLOGICE

Anul Internațional al Tineretului oferă personalului didactic inedite oportunități de potențare a muncii educaționale. Calitatea de organizatori și îndrumători ai procesului de învățămînt ne obligă să ne manifestăm creativ în ceea ce privește perfecționarea demersului educativ în acest an dedicat analizării locului, rolului și pregătirii tinerei generații.

Considerăm că orele de dirigentie, în primul rînd, îi inițiază pe elevi în marile probleme ale lumii contemporane. Prezentăm colectivelor de elevi pe care le conducem situația copiilor și tinerilor din țările capitaliste dezvoltate, opreștite în calea accesului la instrucție și educație, șomajul în rîndul tineretului, lipsa perspectivelor profesionale și sociale. Aducem în fața elevilor, prin date și fapte concrete, imaginea cutremurătoare a vieții de nesfîrșite lipsuri și griji a tineretului din țările subdezvoltate. Utilitatea unor astfel de ore este evidentă, întrucît ele oferă copiilor și tinerilor noștri tabloul situației de pe multe meridiane și paralele și le facilitează comparații care demonstrează, cu evidența faptelor, a realităților, prezentul și viitorul luminos al tinerei generații din patria noastră. Înconjurată de dragostea și grija partidului, a întregului popor, sub conducerea marelui prieten al tineretului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Iată cîteva teme pentru planul de muncă educativă al oricărei clase, firește, cu luarea în considerație a particularităților colectivului respectiv: „Sahel-ul, o lume a setei și a foamei”, „Continuă dialogul Nord-Sud?”, „România în lume”, „Noi în anul 2000”, „România mileniului III”.

În cadrul unei sau a două ore de informare politică vom dezbate semnificația și scopurile Anului Internațional al Tineretului. Vom evidenția că hotărîrea Adunării Generale a O.N.U. de a dedica anul 1985 problemelor tineretului, sub deviza „Participare, dezvoltare, pace” este rezultatul unei valoroase propuneri românești, în spiritul politicii inițiate și promovate de secretarul general al partidului, presedintele țării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu. O dezbateră pe această temă este un foarte bun prilej de a sublinia că partidul nostru, preocupat în cel mai înalt grad de condițiile de viață și muncă ale tineretului

patriei, este, în același timp, preocupat de prezentul și viitorul tinerei generații din alte țări. Vom explica elevilor că aceasta este o dovadă a unității indisolubile dintre politica internă și cea externă a partidului și statului nostru, o expresie a profundului ei umanism. Valorificăm, din acest punct de vedere, și valențele educaționale ale obiectelor de învățămînt. Astfel, la lecțiile de constituție — noțiuni despre stat și drept — vom evidenția drepturile de care se bucură tinerii patriei noastre, alături de întregul popor: dreptul la pace, la viață, la o existență liberă și demnă, la învățătură, muncă, ocrotirea sănătății, dreptul la dezvoltarea multilaterală a personalității. Aceste drepturi constituționale sînt reale, garantate de statul nostru socialist, care asigură condițiile materiale și spirituale necesare exercitării lor.

Orele de dirigentie, de informare politică, precum și orele de istorie, geografie, biologie, practic orele dedicate tuturor obiectelor de învățămînt, aduc în discuție problematica mondială de stringență actualitate. Folosind creator cunoscutele profesionale permanente improspătate, buna lor pregătire politico-ideologică, talentul pedagogic și măiestria metodică, profesorii aduc în clasă, în dezbaterile colectivelor de elevi, problemele dezarmării, securității și păcii, ale noii ordini economice internaționale, ale crizei energetice, echilibrului ecologic periclitat, etc. Se înțelege că aceste subiecte (și altele) sînt dezbătute, de asemenea, în cadrul sedințelor cercurilor pionieresti, în primul rînd ale cercului de dezbateri politico-educative. (Revine conducătorilor de cercuri și comandantilor instructori de pionieri datorită de a veghea ca activitățile planificate și organizate să nu se repete, din motive care ni se par evidente).

Efectul unor dezbateri bine conduse, pe baza unor bogate materiale documentare, va fi binevenit pe plan formativ și informativ. Elevii vor înțelege mai limpede scopurile nobile ale politicii partidului nostru, își vor explica prestigiul României în lume. Într-un asemenea context, ei se vor convinge că au datoria să-și pună energia și pregătirea politică și profesională în slujba progresului patriei.

Prof. CRISTIAN LIVIU FAINA
Școala Nr. 6 din Ploiești

Educație în spiritul păcii

O cerință majoră pusă în fața slujitorilor școlii de către președintele țării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu, este aceea a educării tinerei generații în spiritul idealurilor de pace, al prieteniei și al bune înțelegeri între popoare.

În acest scop am valorificat mesajul de pace al unor opere literare conținute în manualele de limba română de la clasele V—X. Analizînd aceste lecturi am încercat să integrez organic în lecție documentele de partid, opera politică a tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Studiînd poeziile: „Voinea neamului” de I. Nenițescu (clasa a VI-a) și „Noi” de N. Stănescu (cl. a VIII-a), am spus elevilor că poporul nostru n-a provocat, în decursul istoriei sale, nici un război de cucerire. Am relevat cu acest prilej politica partidului nostru de pace și bună înțelegere cu popoarele vecine, cu toate popoarele lumii. Cînd vom comenta poezia „Văzută din lună” de Z. Stancu (cl. a V-a), poezie în care poetul îndeamnă la opoziție față de război, voi evidenția stăruințele tovarășului Nicolae Ceaușescu în apărarea păcii. Voi sublinia că președintele țării noastre este un adevărat „erou al păcii”.

În poezia „Umbra lui Mircea. La Cozia” Gr. Alexandrescu compară războiul cu un bici groaznic „care moartea îl iubeste”. Comentînd strofa referitoare la război am actualizat spusele poetului la situația existentă în lume. Am folosit în acest sens următorul citat din cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu la al III-lea Congres al F.D.U.S.: „este posibil — și trebuie să facem totul pentru înfrîngerea tendinței forțelor care împing omenirea spre război”.

Analizînd poemul „Surisul Hiroshimei” de Eugen Jebeleanu, am căutat să-i con-

știentizez pe elevi de pericolul care îl prezintă cursul ascendent al inarmărilor nucleare.

În comentarea poeziei „Cel ce gîndește singur” de T. Arghezi (clasa a X-a), am folosit următoarele citate din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la adunarea pentru dezarmare din 5 decembrie 1981: „A fost luat atomul de la menirea lui și a fost învățat să ucidă”; „După ce vor cădea primele bombe nucleare va fi prea tîrziu”. Am utilizat și următorul pasaj din: „Apelul pentru dezarmare și pace al F.D.U.S. din R.S.R.”: „să orem în modul cel mai ferm ca minunatele cuceriri ale genului uman, ale științei și tehnicii moderne să fie puse exclusiv în slujba păcii și progresului — și nu a distrugerii și a războiului”.

Deoarece savanții și cercetătorii cunosc cel mai bine forța de distrugere a armelor, pericolul pe care-l reprezintă cursa inarmărilor, în analiza poemului „Surisul Hiroshimei” de E. Jebeleanu și a poeziei „Cel ce gîndește singur” de T. Arghezi, am evidențiat inițiativele Comitetului Național Român „Oamenii de știință și pacea”, condus de tovarăsa academiciană doctor inginer Elena Ceaușescu. Comitetul adresează oamenilor de știință din întreaga lume mesajul ca ei să lupte pentru pace și dezarmare, să dezvăluie pericolele pe care le implică cursa inarmărilor.

Am dat cîteva exemple prin care am încercat să arătăm felul cum am integrat documentul politic în lecție, subliniind că literatura reflectă plenar această trăsătură fundamentală a poporului român — vocația sa de pace.

Prof. RADU ZĂGREANU
Școala din comuna Parva,
judetul Bistrița-Năsăud

O competiție cu profund caracter patriotic

Mă număr printre profesorii de istorie din țară care au avut șansa să participe la toate cele nouă ediții ale olimpiadei de istoria României.

Reluate, în 1977, după o întrerupere de mai bine de trei decenii și jumătate, olimpiadele de istoria României, ca de altfel toate celelalte olimpiade ale disciplinelor școlare la care se organizează astfel de competiții științifice tineresti, au devenit adevărate forumuri științifice, cele de istorie, însemnînd, prin conținutul lor, și adevărate școli de educație patriotică-revoluționară. Se răspunde, în acest fel, și pe această cale, sarcinilor centrale în activitatea ideologică, politică și cultural-educativă, trasată de secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Expunerea prezentată la Plenara lărgită a C.C.

al P.C.R. din 1—2 iunie 1982 în care sublinia că: „începînd de la învățămîntul universitar, copiii, tinerii trebuie crescuți și educați în spiritul dragostei de patrie, al devotamentului față de socialism, față de partid, în spiritul muncii, înarmîndu-l cu cele mai noi cuceriri ale științei și cunoașterii umane”. Olimpiadele de istoria României au fost și sînt organizate în localități ale țării legate de momente istorice aniversare. Astfel, prima ediție, din 1977, a fost consacrată Centenarului independenței naționale și organizată la Suceava — Cetatea de Scaun a Moldovei. Ediția a doua, din 1978, a coincis cu împlinirea a 60 de ani de la Marea Unire din 1918, fiind organizată la Alba Iulia, locul împlinirii unității naționale româ-

nești. Ceea ce ne-au oferit localnicii la sărbătorirea celor 60 de ani, a fost o adevărată lecție de istorie unitară românească. A treia ediție s-a desfășurat la Focșani, în anul împlinirii a 120 de ani de la Unirea Moldovei cu Muntenia, cînd Milcovul s-a transformat, pentru a 120-a oară, în simbol al unității de neam și limbă, de interese și aspirații comune. În anul cînd se împlinesc 2050 de ani de la constituirea statului dac centralizat, condus de Burebista, anul 1980, olimpiada de istoria României a fost, simbolic organizată, la Deva. La 60 de ani de la crearea Partidului Comunist Român, în 1981, municipiul Tirgu Mures a găzduit cea de-a cincea ediție, simbol al faptului că P.C.R., a cuprins și cuprinde în rîndurile sale pe toți fiii patriei, indiferent de naționalitate și că partidul nostru a rezolvat în mod just problema națională.

Ediția următoare a fost organizată la Zalău, în 1982, anul aniversării a două decenii de la încheierea socializării agriculturii în România. În anul 1983, orașul de mare importanță istorică și cu însemnate infăptuiri ale prezentului, Tirgoviste, găzduiește cea de-a șaptea ediție a olimpiadei. Bacăul a avut cîntea găzduirii, în anul 1984, a celei de-a opta editii a olimpiadei de istoria României, în anul 10 al libertății noastre. Anul acesta, Iașul, capitala Moldovei, a organizat cea de-a noua ediție, odată cu aniversarea celor 40 de ani de la victoria asupra fascismului.

Înaltul conținut științific al tuturor edițiilor olimpiadelor de istoria României

este într-o continuă creștere, el fiind exprimat atît prin calitatea lucrărilor întocmite de elevii claselor a VIII-a, a XII-a, cit și prin creșterea numerică a participanților concurenți, de la circa 350, la Suceava, la peste 700, la Iași. Președinți ai comisiilor centrale al olimpiadei de istoria României au fost, la fiecare ediție, prestigioși istorici care, împreună cu membrii comisiilor centrale și sprînjini de organele locale de partid și de stat și de către Ministerul Educației și Învățămîntului, au asigurat și asigură climatul corespunzător unor atari confruntări științifice.

Toate cele nouă județe gazdă ale edițiilor olimpiadei de istoria României s-au aflat în adevărate întreceri privind mai buna organizare a olimpiadei și valorificare a vestigiilor istorice din trecut, precum și a realizărilor socialiste, contemporane, în scopul educării patriotice, revoluționare a elevilor prezenți.

Numărul sporit de premii și mențiuni obținute de participanți de la o ediție la alta, la toate fazele olimpiadei, reflectă, de asemenea, interesul crescut al tinerei generații pentru cercetarea, învățarea și cunoașterea istoriei patriei.

Istoria își slăvește, asadar, înaltasii și pe această cale — organizarea olimpiadei la toate fazele — contribuind la mai buna cunoaștere a trecutului glorios de luptă și muncă al străbunilor, la cunoașterea prezentului socialist.

Prof. JEAN CIUTA
Liceul „George Bacovia” din Bacău

Activizarea elevilor în lecțiile de istoria patriei

Lecțiile de istorie oferă posibilități largi pentru munca independentă și creatoare a elevilor. Astfel, prima parte a lecției „Cucerirea independenței de stat a României, operă a întregii națiuni” (cl. a IX-a) s-a desfășurat în fața statuii lui M. Kogălniceanu. A doua parte a acestei lecții a avut loc lângă bustul din bronz al generalului Gh. Teleman. Am arătat că din „armata de operațiuni” făcea parte și Regimentul 12, alcătuit din dorobanți din județele Fălciu și Tutova. Elevii au subliniat rolul important pe care l-au avut Gh. Teleman și ostașii săi în cucerirea redutei Smirdan, această intervenție fiind un minunat prilej pentru a susține expunerea și pentru a o ilustra, în ora următoare, cu „Atacul de la Smirdan” (copie, după N. Grigorescu), tablou artistic foarte reușit executat de un elev. Analizînd tabloul, elevii au descifrat ca trăsături esențiale dirigența și eroismul dorobanților români în acest război. Totodată, s-a scos în evidență și contribuția materială a maselor populare la dobîndirea independenței naționale. Elevii au avut ca instrument de lucru citate din expunerile tovarășului Nicolae Ceaușescu și din Programul P.C.R., material ilustrativ etc. Ei au fost îndemnați să citească cu atenție fotografiile care reprezentau tabele cu contribuția materială a populației satelor, să noteze datele și ideile semnificative.

După ce am prezentat cîteva diapozitive la lecția „Revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antimonarhistă” (cl. a X-a), am citit un fragment din Manifestul F.U.M. intitulat „Către întreaga clasă muncitoare. Către poporul român” (editat la 1 mai 1944). El a contribuit la înțelegerea de către elevi a necesității unei acțiuni organizate, îndreptată atît împotriva dictaturii militarofasciste, cit și împotriva cotropitorilor hitleristi. În continuare, am adresat elevilor următoarea întrebare-problemă: „Ce consecințe ar fi avut pentru România adoptarea unui alt plan decît cel inșurătorial? Dar organizarea rezistenței pe linia Focșani-Nămoloasa-Galați?”. Pe acest fond general, s-a creat un cadru favorabil pentru discuții. Elevii au ma-

nifestat interes deosebit cu atît mai mult cu cît unii dintre ei știau că pe Valea Prutului și pe dealurile Dobrinei (Huși) s-au desfășurat lupte grele pentru lichidarea armatelor fasciste.

Pornind de la date și fapte istorice cunoscute din lecțiile anterioare, transpunînd pe elevi într-o situație istorică reală, pe care milioane de oameni au trăit-o, la lecția următoare: „Contribuția României la războiul antihitlerist” s-a putut ajunge la rezolvarea următoarei situații-problemă: „Atunci cînd România a intrat în al doilea război mondial, P.C.R. a chemat poporul la luptă pentru sabotarea războiului. După victoria însurectiei, el a lansat lozincă: „Totul pentru front, totul pentru victorie!” Cum vă explicați acest lucru? La această lecție am reușit să integrez și unele elemente de istorie locală. Astfel, sublocotenentul Paul Barais, fost elev al Liceului „Cuza-Vodă” din Huși, a căzut pe cîmpul de luptă în ziua de 8 mai 1945, în Cehoslovacia. Avînd în fața lor fotografia eroului, elevii au relatat din faptele sale intrate în istorie. În aceste momente de mare încărcătură afectivă, am introdus în lecție un document istoric interesant referitor la participarea maselor populare la luptă, apărut în coloanele presei democratice. În încheiere, am subliniat faptul că participarea României la războiul antihitlerist a încununat lupta de veacuri a poporului român pentru libertate și neatințare și că după terminarea războiului va începe o altă luptă, aceea de „înfăptuire a unei drepte aezării sociale”, de făurire a societății socialiste.

Asadar, eficiența muncii noastre depinde, în mare măsură, de înnoirile în conținut, în metodele de lucru cu elevii, în găsirea de noi modalități pentru antrenarea activă a acestora în procesul propriei formări. Actionînd în acest fel, vom contribui la formarea unor valori morale, capacități intelectuale și atitudini comportamentale la tineretul școlar.

Prof. VASILE CALESTRU
Liceul „Cuza-Vodă” din Huși,
județul Vaslui

O bogată activitate artistică

Dintre formele de valorificare scenică a activității artistice interpretative, de stimulare a acestora prin finalizări la diferite niveluri, consemnăm în școala noastră serbările școlare, formele interpretative cele mai cunoscute, practicate de generații întregi în perioada copilăriei, în cadrul cărora am prezentat formații artistice și care, de nenumărate ori, au ca scop omagierea unui eveniment social politic. În acest caz serbarea dobîndește, prin orientarea repertoriilor, un conținut tematic cu vădit mesaj patriotic. De regulă, montajul literar-muzical prezentat cu ajutorul versurilor și cîntecelor corale sau al ilustrațiilor muzicale instrumentale, gen de manifestare interpretativă des folosit în școala noastră, ca de altfel în orice școală, îl realizăm întotdeauna cu ocazia cîntirii și omagierii unor evenimente din viața politico-socială a patriei, partidului, aniversării unor momente din istoria poporului nostru. Brigada artistică și-a propus și își propune să prezinte, cu ajutorul versurilor, dialogurilor, al cîntecelor, realizările obținute în activitatea școlară și pionierescă, în comportarea elevilor, avînd un rol important în formarea și dezvoltarea unor trăsături de caracter. Existența unei formații are în repertoriul său cîntece locale vechi, culese de la bătrîni și lăutari, dar și din repertoriul nou.

Ne-am permis să adoptăm, cu mult curaj, spectacolul artistic, ca formulă mult mai complexă decît serbarea școlară sau montajul literar-muzical, prin care copiii au posibilitatea să la contact cu noțiuni, norme și cerințe morale general-umane, dar și propriei conștiințe noastre socialiste. Cu ansamblul folcloric sugestiv denumit „Bordeiasul”, am realizat spectacolul „La horă-n sat” cu care am ocupat locul I la faza națională a Festivalului Național „Cîntarea României și am obținut diploma de laureat al Festivalului Național de folclor al pionierilor. Mamaia 1983, Costumele populare, dansurile și cîntecurile autentice prezentate au făcut ca o parte din componenții ansamblului să fie invitați cu diverse prilejuri în Capitală, alături de formații de prestigiu ale mișcării culturale artistice din țară.

Dincolo de oricare scop pe care l-am urmărit prin crearea acestui ansamblu, primul a fost dezvoltarea la copii a dragostei față de portul popular, păstrat din moși strămoși, de jocul popular, de muzica populară, de obiceiurile poporului nostru, aspecte principale ale educației patriotice.

Prof. VIOREL N. VANCEA
Școala din satul Sărata, comuna Călbășari,
județul Dolj

Tratarea diferențiată a elevilor

Pe baza unui plan riguros întocmit, recapitularea finală devine nu numai o reactualizare a celor învățate anterior, ci, mai mult, o complexă activitate didactică prin care să se solicite elevului inventivitatea, puterea de a formula noi ipoteze și concluzii, de a integra în sistem idei disparate, de a găsi noi soluții, de a descoperi noi relații, de a surprinde ceea ce este esențial și general în cunoștințele acumulate, într-un cuvânt, de a opera cu acestea, capacități de mare valoare, astăzi când informația este extrem de bogată.

La matematică, mai mult decât la alte discipline, sint mai evidente diferențierile privind capacitatea de însușire a cunoștințelor de către elevi. Prin urmare, este necesară elaborarea unei tehnologii didactice care să permită fiecărui elev însușirea cunoștințelor, dobândirea capacităților, a priceperilor și deprinderilor prevăzute de programă.

Având în vedere caracterul de masă al învățământului nostru, o atenție deosebită vom acorda — și în această etapă — elevilor care posedă o mai mică putere de abstractizare și generalizare, conducându-i pas cu pas în sistematizarea cunoștințelor, determinându-i să lucreze independent. În funcție de nivelul clasei, profesorul decide, pentru fiecare lecție de recapitulare finală, asupra volumului de cunoștințe teoretice care trebuie consolidate și aprofundate, ce capacități ale elevilor nu sînt încă bine formate, alegînd problemele și exercițiile aplicative adecvate. Dacă profesorul a reușit, cu ocazia lucrărilor de verificare a cunoștințelor, să-și consemneze într-un caiet special, pentru fiecare clasă, pentru fiecare elev, „grefele” frecvente ale acestora, obiectivele lecției de recapitulare vor putea fi mult mai ușor stabilite. Pentru elevii cu ritm mai rapid de lucru se pregătesc teme suplimentare, cu grad de dificultate crescut, care să le solicite la maximum gândirea, să le dea posibilitatea de a opera pe alte planuri cu cunoștințele acumulate.

Pentru înlăturarea monotonei și trezirea interesului elevilor, cunoștințele propuse spre recapitulare pot fi studiate de către elevi în altă ordine decât aceea în care au fost învățate. Astfel, la geometrie, clasa a VII-a, recapitularea finală se poate desfășura pe teme, după un plan anunțat din timp, pentru ca elevii să aibă posibilitatea să studieze independent. În urma acestui studiu din partea elevilor, cunoștințele aparținînd temei date vor fi sistematizate și consolidate în clasă, alcătuiindu-se alte planuri de recapitulare, ce concentrează concepte geometrice de bază, relațiile ce se stabilesc, formulele ce urmează a fi aplicate.

În scopul aprofundării, al operaționalizării cunoștințelor acumulate, se vor

rezolva probleme aplicative, în care se vehiculează conceptele din tema respectivă.

Rezolvarea problemelor cu grad mai mare de dificultate se va face după recapitularea tuturor cunoștințelor, dînd posibilitatea, prin problemele propuse, fiecărui elev să se afirme, să gîndească independent, după capacitățile sale intelectuale.

Iată, de exemplu, cum am organizat recapitularea cunoștințelor la clasa a VII-a, la geometrie. Menționez tema, iar în paranteză cunoștințele de bază propuse spre recapitulare :

I. Cercul. Poligoane regulate înscrise în cerc. (Determinarea cercului ; Coardă, diametru, măsuri de arce și unghiuri. Unghi la centru și unghi înscris în cerc ; Pozițiile relative ale unei drepte față de un cerc. Pozițiile relative a două cercuri ; Patrulaterul înscrisibil ; Poligoane regulate convexe ; Latura și apotema triunghiului, pătratul și hexagonului în funcție de raza cercului circumscris ; Lungimea cercului și a unui arc de cerc.)

II. Asemănarea poligoanelor. (Segmente proporționale. Teorema lui Thales și reciproca sa ; Triunghiuri asemenea. Teorema fundamentală a asemănării. Cazuri de asemănare ; Poligoane asemenea, raport de asemănare, raportul perimetrelor.)

III. Relații metrice în triunghiul dreptunghic. Elemente de trigonometrie. (Proiecții ortogonale pe o dreaptă ; Teorema catetei, teorema înălțimii, teorema lui Pitagora ; Sinusul, cosinusul, tangenta unui unghi ascuțit în triunghiul dreptunghic. Valorile acestora pentru unghiurile de 30, 45, 60 grade ; Rezolvarea triunghiului dreptunghic.)

IV. Aria. (Aria triunghiului ; Aria patruleterului convex ; Aria paralelogramului și a paralelogramelor particulare ; Aria trapezului ; Aria polinomului regulat ; Aria cercului și a sectorului circular ; Raportul ariilor a două poligoane asemenea.)

V. Rezolvarea unor probleme recapitulative, care să le dezvolte elevilor capacitatea de transfer a cunoștințelor însușite, urmărind operaționalitatea acestora.

VI. Rezolvarea unor probleme cu caracter practic-aplicativ cu date reale din practică, solicitînd parcelarea unor terenuri destinate diferitelor culturi pe lotul școlar, calculul producțiilor medii la hectar etc.

La primele patru teme am formulat probleme la a căror rezolvare elevii vor opera cu noțiunile teoretice prevăzute în tema respectivă, pentru ultimele două am propus problemele 1.2.3.5.6.11.13.16.17.22.31.33 de la paginile 105—110 ale manualului de geometrie (ediția 1984).

Prof. MARIA NECȘULESCU
Școala din comuna Glodeni,
Județul Mureș

Prin integrarea filmului didactic în lecție

Datorită multiplelor sale valențe instructiv-educative, filmul didactic a devenit indispensabil în procesul de învățămînt. Eficiența crescută a filmelor este asigurată de faptul că, prin intermediul lor, elevii se întîlnesc cu procese și fenomene care se desfășoară în timp și spațiu, a căror caracteristică este mișcarea în forme diferite și complexe, dezvăluind structura lor internă, redînd evoluția acestora și comportamente care depășesc percepția directă, ilustrînd interdependența și complexitatea fenomenelor și relațiilor dintre ele.

Integrarea filmului în lecție nu este un moment al acesteia, ci un proces care se pregătește minuțios, se desfășoară în mod deliberat și se încheie cu un rezultat, constituînd un adevărat act de creație.

La matematică, integrarea filmului se face în mai multe etape și se pretează atît pentru explicarea lecției noi cit și pentru lecții de recapitulare și sinteză. Mă voi referi la o astfel de integrare în etape, la lecția de sinteză despre suprafețe și corpuri de rotație.

Pregătirea profesorului constă în vizionarea prealabilă a filmului didactic ales, pentru cunoașterea conținutului. Ținînd cont de conținut și de obiectivele propuse, profesorul stabilește locul filmului în lecție și aspectele asupra cărora va insista.

Urmează prezentarea temei și pregătirea elevilor. Tema se realizează cu filmul didactic „Suprafețe și corpuri de rotație”, la nivelul clasei a VIII-a sau a X-a. Înainte de a trece la proiecție, prezint succint filmul în scopul captării atenției elevilor și al dirijării observației acestora asupra obiectivelor operaționale ale lecției : formarea noțiunilor de suprafață și de arie a unei suprafețe ; noțiunea de curbă, noțiunile de corp și de volum al unui corp etc.

Îndrum elevii să observe cu atenție secvențele cu aplicabilitatea noțiunilor matematice întîlnite în cadrul filmului (în tehnică, economie etc.). În sala de proiecție plasez în prim plan suprafețe și corpuri geometrice, pe care elevii le trec în revistă înainte de începerea filmului. Tot acum formulez și citeva întrebări ale căror răspunsuri sînt cuprinse în conținutul filmului.

Urmează transmiterea mesajului, proiecția filmului (cu scurte opriri pentru notarea unor idei principale), care reprezintă momentul culminant al acțiunii de integrare a filmului în lecție și care durează, în acest caz, 15 minute.

Comentarea filmului are menirea de a

asigura elevilor climatul proplex expunerii dirijate a părerilor lor asupra noțiunilor matematice pe care le-a scos în evidență filmul : reliefaarea elementelor noi pe care le aduce pelicula respectivă în dezvoltarea cunoștințelor despre suprafețe și corpuri de rotație ; aspecte aplicative legate de noțiunile matematice parcurse ; vizualizarea unor noțiuni spațiale și dinamica prezentării lor mai complexe decât s-ar fi făcut prin folosirea desenelor la tablă și pe caiete.

Din discuțiile cu elevii, aceștia sînt îndrumați, să formuleze concluziile necesare : trebuie făcută o distincție clară între noțiunile de suprafață și de arie a unei suprafețe ; nu obținem suprafețe prin rotirea oricărei curbe (prin rotirea unei curbe în jurul unei drepte nu obținem o suprafață ci un corp ; chiar în vorbirea curentă nu trebuie făcută confuzie între corp și volumul corpului etc.

Ca temă de lucru pentru acasă voi propune elevilor : reflectarea asupra celor văzute și discutate, asupra legăturii lor cu practica și sistematizarea în scris a noțiunilor respective.

Pentru adaptarea filmului la nivelul posibilităților de înțelegere a elevilor (atunci cînd se simte nevoia), comentariul propriu al acestuia îl înlocuiesc cu unul elaborat de mine. Caut să fiu explicativ și nu descriptiv, să sugerez și să impun acele operații ale gândirii pe care imaginea nu reușește să le releve suficient și care sînt absolut necesare pentru înțelegerea temei abordate.

Cînd se menține comentariul propriu al filmului, intervenția profesorului va fi cu totul excepțională, adresată în momente potrivite și formulată laconic, pentru a nu distra atenția, ci numai a o stimula.

Prof. PETRE IONIȚĂ
Școala din comuna Țițești, Județul Argeș

Recapitularea finală — moment superior al învățării

(Urmare din pag. a 3-a)

s.a., rezultă și o ordonare ierarhică a obiectivelor pedagogice concrete, de data aceasta chiar la nivelul aceleiași clase comportamentale, distingîndu-se obiective pedagogice „terminale” și obiective „intermediare”. Simplificînd puțin lucrurile, se poate spune că, de regulă, obiectivele terminale se raportează la conținuturile esențiale, iar cele intermediare exprimă intenții urmărite în legătură cu conținuturile prin care se ajunge la (și care susțin) înțelegerea celor esențiale. Reținînd faptul că activitatea de recapitulare se concepe ca proces centrat pe consolidarea și dezvoltarea conținuturilor esențiale, rezultă că, din punct de vedere metodologic, aceste activități urmează să fie realizate în concordanță cu natura obiectivelor terminale ale conținutului disciplinei.

A doua idee pe care am anunțat că o enunțăm privește modul în care se ierarhizează în mințea elevilor cunoștințele însușite și valoarea formativă a diferitelor niveluri de ordonare. Conținutul oricărei discipline ne permite constatarea că în structura acesteia putem distinge concepte și idei general-explicative, mai cuprinzătoare, care includ cunoștințe cu o arie de referință mai restrînsă. Problema ce se pune este de a ști pe care din aceste două mari categorii este necesar să se axeze activitățile recapitulative. Datele cercetărilor de psihologia învățării, ca și cele epistemologice atestă faptul că conceptele și ideile general-explicative sînt mai operaționale, în cadrul proceselor cognitive, decât numeroasele date factologice și exemplificările din care au fost reținute notele comune, esențiale. Din această idee se desprinde necesitatea ca procesele recapitulative să privească, cu deosebire, ideile cele mai generale dintr-o materie studiată.

Red. : Ce aspecte specifice va avea acum, în cadrul acestei lecții, evaluarea ?

Ion. T. Radu : În condițiile în care se sîmțăm numeroase note specifice ale actualității didactice cu rosturi de recapitulare în ceea ce privește funcțiile și obiectivele acestuia, natura și conținutul proceselor de învățare pe care le realizează, este firesc ca acestea să provoace schimbări în

modul în care se realizează evaluarea. Acestea nu privesc formele și metodele utilizate, care sînt aceleași în diferite tipuri de activități didactice, ci vizează, mai ales, orientarea precumpănitoare a proceselor evaluative asupra anumitor aspecte ale performanțelor elevilor. Este știut că rezultatele școlare reprezintă o realitate complexă, prezentînd multiple aspecte, corelate cu scopurile urmărite în procesul de instrucție și educație. Ele se concretizează în : volumul și nivelul cunoștințelor însușite ; capacitatea de aplicare a acestor cunoștințe, dezvoltarea capacităților intelectuale ; trăsături de personalitate și conduita elevilor. Nu sînt temeiuri pentru a aprecia că în cadrul lecțiilor de recapitulare nu trebuie avute în vedere toate aspectele performanțelor elevilor. Dacă pe parcursul parcurgerii materiei, putem aprecia că actele evaluative privesc ansamblul aspectelor rezultatelor școlare, în proporție determinată de ponderea diferitelor categorii de obiective urmărite, conținutul lecțiilor de recapitulare, însă, ca și obiectivele pe care le au în vedere, conduc la situarea în centrul preocupărilor actelor de evaluare a capacității elevilor de aplicare a celor învățate și celor de a realiza operații cognitive. Această obiectivare a proceselor evaluative în condițiile recapitulărilor finale este generată și de alți factori. Avem în vedere că, în întregime, actul didactic se desfășoară atît în perspectiva unor scopuri generale, proprii disciplinei și, deci, specifice unor conținuturi mai largi, cuprinzătoare, care se exprimă în capacități, competențe, cit și în vederea realizării unor obiective concrete, raportate la conținuturi mai restrînsse. Pe parcursul predării materiei, evaluările privesc mai mult atingerea acestor obiective concrete și mai puțin progresele elevilor în dezvoltarea unor capacități și în formarea unor competențe. Procesele de recapitulare, operînd asupra unor conținuturi largi, cuprinzătoare și intervenînd după perioade de activitate mai îndelungate pe parcursul cărora se pot obține progrese în planul capacităților și competențelor, pot realiza și evaluarea efectelor de lungă durată ale procesului didactic exprimate în capacități și competențe.

VALENȚE EDUCATIVE ALE LECȚIEI DE LIMBI MODERNE

Pe lîngă formarea competenței de comunicare a elevilor în limba străină, obiectiv fundamental al predării limbilor moderne în școala românească, procesul predării-învățării acestor discipline școlare prezintă multiple valențe educative, aducîndu-și din plin contribuția la formarea omului nou al societății socialiste.

Texte din manualele de limba franceză pentru ciclul gimnazial ca : „Notre patrie”, „Le 23 Août” (clasa a V-a), „La République Socialiste de Roumanie, notre chère patrie”, „Ma ville”, „Mon village”, „Le Delta du Danube”, „Une visite à l'usine” (clasa a VI-a), „Des produits de qualité” (clasa a VII-a), „Un musée original” (clasa a VIII-a), pentru a nu cita decît cîteva din textele cu multiple valențe educative, contribuie din plin, prin conținutul lor, prin posibilitățile spre conversație pe care le deschid la educarea patriotică a elevilor.

Procesul de predare-învățare a limbilor străine crează posibilitatea stabilirii unei metodologii specifice, care, pornind de la achiziționarea și exercitarea lexicului nou, ajungînd la lucrul pe text și de acolo la folosirea creativă a noului material lingvistic și gramatical achiziționat, să pună un mare accent pe activizarea continuă a elevului, pe participarea sa directă la lecție, pe stabilirea legăturilor cu cunoștințele din alte domenii. Astfel, după învățarea unui lexic minimal privind realitățile patriei (frumuseți, bogății, valori materiale și culturale), am cerut întotdeauna elevilor să facă apel la cunoștințele lor de geografie, pentru a numi principalele forme de relief, locurile pitorești în care își pot petrece vacanța sau unde pot organiza excursii, la cunoștințele de istorie, pentru a discuta despre trecutul eroic al patriei, despre opera înfăptuirii obiectivelor eroice înscrise în Programul partidului, de literatură, pentru a urmări valorile culturale create de poporul român de-a lungul veacurilor.

Prin studierea documentelor de partid, atît în cadrul orelor de curs, la clasele avansate, cit și în cadrul cercului de limba franceză, am contribuit la cunoașterea cit mai profundă a politicii partidului și statului nostru în diferite domenii. Elevii au fost antrenati, în cadrul cercului, la traducerea din limba română în limba străină a unor paragrafe din opera tovarășului Nicolae Ceaușescu, la comentarea acestora, pentru a face mai bine înțelegerea politică partidului de dezvoltare a învățămîntului, de formare a omului nou, pentru a face cunoscuta elevilor sarcinile ce le stau în față.

Învățarea, tot în cadrul cercului de limba franceză, a unor poezii, cîntece, jocuri, prezentarea unor aspecte privind viața copiilor din alte țări au contribuit la sporirea interesului elevilor pentru cunoașterea realităților lumii contemporane, la dezvoltarea sentimentelor de prietenie și solidaritate cu copiii lumii, în special cu cei din țările socialiste și în curs de dezvoltare.

Obișnuirea elevilor cu tehnici de lucru bine gîndite, cu ordinea și disciplina în muncă, cu seriozitatea, are, de asemenea, o mare importanță și profesorul de limbă străină poate să-și aducă și aici contribuția la formarea elevilor săi în spiritul cerințelor educative. Astfel, le-am pretins întotdeauna să aibă caiete ordonate și îngrijite și, în acest sens, consider că folosirea caietului unic împărțit pe capitole, care să cuprindă : explicații și exerciții efectuate în clasă ; vocabular pe lecții ; conjugarea principalelor verbe neregulate ; exerciții și teme efectuate acasă ; fișă ortografică este de mare folos atît pentru formarea deprinderilor de ordine și disciplină în muncă, cit și ca auxiliar prețios al elevului în munca sa individuală.

Prof. VIORICA CHIRILOIU
Școala din comuna Albeștii de Argeș,
Județul Argeș

„Activități cultural-artistice

organizate cu pionierii și școlarii”

Sub acest titlu, Consiliul Național al Organizației Pionierilor a editat un volum care reprezintă o valoroasă culegere de materiale metodice prezentate și premiate la concursul republican care a fost organizat pe această temă.

În volum (apărut în 1984, București, 571 pag. sub îngrijirea atentă și competentă a Laurei Falk) sînt prezentate studii despre cercurile literare, creația literar-artistă și cercurile muzicale, cu partituri de colinde laice și cu îndrumări privind organizarea formațiilor muzical-instrumentale, mai sînt, de asemenea, și studii despre cercurile de artă plastică, atelierul de ceramică, concursurile și expozițiile de artă plastică — toate, cu concluzii metodice izvorîte din experiența celor

mai bune formații de pionieri care lucrează în aceste domenii.

Un loc aparte îl dețin studiile despre arta populară, careia îi sînt dedicate îndrumări privind cercul de artă populară (port și măști populare), precum și pentru învățarea dansurilor populare.

Mai menționăm studiile : Notarea grafică și a mișcării folclorului coregrafic român, Cercul de teatru de păpuși, Organizarea spectacolului de estradă și Copilul și filmul.

Studiile aparțin unor apreciați colaboratori, cadre cu bogată experiență, în activitatea cultural-artistă desfășurată cu pionierii, din țara noastră.

Bogată ilustrat (cu partituri muzicale și notații coregrafice ale mișcărilor, precum și cu imagini ale activității pionierilor în diferite cercuri artistice), volumul reprezintă una dintre cele mai necesare și mai utile lucrări metodice din domeniul activității cultural-artistice (creație și interpretare) a pionierilor.

TRAIAN HINGU

OPTIMIZAREA PROCESULUI DE PREDARE — ÎNVĂȚARE

În cadrul perfecționării de specialitate, realizată în vederea creșterii eficienței activității la catedră, un loc deosebit îl ocupă experiența valoroasă a practicii didactice, care reprezintă nu numai un tezaur de creație continuă, cu caracter metodologic, dar și o sursă inepuizabilă de sporire a randamentului școlar, a performanțelor elevilor la nivelul cerințelor programelor de învățământ, al exigențelor pe care societatea noastră le manifestă pentru pregătirea tinerelor generații.

Metodele, tehnicile și procedeele de lucru constituie un conținut teoretic, care nu se poate valida decât în acțiune didactică nemijlocită cu elevii, pe baza adaptării — ea proces de autoreglare — la toate aspectele și împrejurările specifice ale fiecărei ore de curs, ale fiecărui trimestru școlar, ale fiecărei clase de elevi și prin pregătirea, experiența și măiestria pedagogică a fiecărui învățător. De aceea, experiența dobândită la catedră constituie, de fiecare dată, un model cu caracter orientativ. Din numeroasele scrisori primite în redacție, am selectat câteva dintre aspectele ce reflectă preocupările învățătoarelor și învățătorilor axate pe perfecționarea continuă a procedeelelor și tehnicilor didactice folosite la limba română și matematică, pe sporirea eficienței tratării diferențiate, precum și pe educarea patriotică, ateist-științifică a elevilor.

Educarea patriotică și ateist-științifică a elevilor

Iată cum realizez educația moral-patriotică revoluționară a elevilor mei din clasa a IV-a la citire. După înțelegerea conținutului poeziei „Patria” de Ion Brad, am dat ca temă grupei I să răspundă la întrebarea: „Ce este patria?”. redind în proză ideea poetului, folosind expresii și versuri spre exemplificare: grupei a II-a să comenteze versul „Patria e (...) arcul din trecut spre viitor”. Am sugerat tema nr. 2 celor 8-10 elevi cu posibilități mai mari de lucru la compunere, cu o lectură sistematică și bogată, un vocabular deosebit, imaginație și putere de a pătrunde sensul cuvintelor. Lecția s-a încheiat cu comentarea răspunsurilor date de cele două grupe. În răspunsurile lor, elevii au dovedit că au pătruns sensul noțiunii de patrie, dobândind sentimente de admirație pentru trecutului glorios, cunoscând faptele de vitejie ale poporului în lupta sa pentru apărarea țării.

În poezia „Dacă toate acestea fi vor învățate”, marea și munții apar ca două simboluri ce sugerează înălțimea și profunzimea sentimentelor patriotice. Asupra acestor sensuri le-am orientat gândirea și imaginația elevilor. În final, poetul afirmă: „Învățați-i mame dragostea de țară / Ea cuprinde toate acestea la un loc”. A fost un bun prilej de a propune copiilor să și ordoneze, conștient, prin cunoștințe și imagini artistice conținutul, sfera noțiunii de dragoste de patrie.

În poezia „Vatra fericirii”, după recitarea model și înțelegerea sensului versurilor, elevii au primit ca temă de muncă independentă să explice semnificația versurilor: „La noi, în August e fierbinte vara / În lume nu-s mai multe Români / Ci una doar, și-aceea ne e țara”. Astfel, de teme următoare nu numai înțelegerea strictă a sensului cuvintelor, dar și verificarea clarității unor noțiuni și sentimente referitoare la patrie.

Inv. MARCELA AVRAM
Școala din Zlatna,
Județul Alba

În școala noastră, situată pe pământul de istorie și legendă al Tebei, îmbinăm eficient teoria cu practica în învățarea temeinică a istoriei patriei prin completarea lecțiilor cu observarea monumentelor din secția de istorie locală inaugurată recent, de către Muzeul Județean de Istorie, în edificiul noului cămin cultural.

Dacă „Complexul istoric în aer liber de la Tebea” este cunoscut în țară, secția de istorie locală îl completează, sporindu-i funcționalitatea. Se află, aici, ilustrată prin fotocopii, întreaga istorie a Țării Zarandului din cele mai vechi timpuri și pînă azi. Impresionează documentele privind mineritul, atestarea documentară a localității, Rășcoala din 1784 și Anul revoluționar 1848, personalitatea lui Avram Iancu, fruntașul Comitatului Zarand, contribuția locuitorilor la războiul de independență și Unirea Transilvaniei cu România. Mai sînt prezentate monumentele istorice ale Tebei, precum și realizările socializmului în comuna noastră, îndeosebi cele din „Epoca Ceaușescu”. După documentarea teoretică asupra istoriei locale se vizitează camerele destinate etnografiei Zarandului. Prima cameră redă un interior tradițional de casă țărănească, iar în cameră a doua, într-o vitrină, patru panouri cinci podiumuri sînt prezentate, în mod sugestiv, ocupațiile locuitorilor: minerit olărit, dogărit, rotărit, spătărit ș.a.

Inițiativa organizării acestui muzeu ne aparține nouă, cadrelor didactice din comună. Numeroase lecții de istorie a patriei se completează astfel pe viu, cu argumente de netăgăduit, iar altele se desfășoară direct la secția de istorie locală a Muzeului Județean sau în Complexul Istoric Tebea.

La lecția: „Strămoșii noștri” folosim, ca argumente ale statorniciei noastre pe aceste locuri, descoperirile arheologice de pe dealul Rușoiu din satul nostru, aparținînd epocii bronzului, statuile antropomorfe de pe vremea agatirșilor și impresiile scrise de Herodot sau Pliniu cel Bătrîn. Acestor evenimente le sînt dedicate patru panouri speciale și în Complexul Istoric, sub Gorunul lui Horea și mormintele lui: Avram Iancu, Ion Buteanu și Simion Groza. Vizităm în

comuna Baia de Cris „Obiectivul Avram Iancu” și „Casa Comitatului”. În acest mod, facem legătura cu lecțiile următoare: „Cucerirea independenței de stat a României” și „Unirea Transilvaniei cu România”.

Inv. MARIOARA LEAC
Inv. CONSTANTIN LEAC
Școala din Tebea, comuna Baia de Cris,
Județul Hunedoara

În trimestrul I, am organizat cu șoimii patriei un concurs intitulat: „Ce știm despre patrie și partid?”. Activitățile desfășurate în zilele premergătoare Congresului al XIII-lea al partidului, în fața unității de pionieri au cuprins cîntece și poezii despre patrie și partid, prin care am valorificat valențele formative și am cultivat trăsăturile specifice teoreticului revoluționar.

Tot prin cîntece și, mai ales, prin cele revoluționare — patriotice, elevii clasei I s-au consolidat cunoștințele cu privire la realitățile vieții, la faptele de vitejie ale poporului nostru, bucurîndu-se de realizările oamenilor muncii sub conducerea partidului. Astfel, cu prilejul învățării „Jurnalul de Star”, am avut discuzii referitoare la drapelul țării, la sem-

Eficiența tratării diferențiate a elevilor

Pentru adoptarea unor soluții adecvate, care să diminueze efectul pragurilor negative ale microgrupurilor de nivel, am folosit ca metode de cercetare: observarea, analiza lucrărilor practice și scrierea elevilor, baremele de cerințe, metodele și procedeele utilizate, nivelul general, global al fondului de informații de care dispune grupul etc.

Am urmărit: găsirea și ameliorarea unor căi menite să determine formarea microgrupurilor de interes, cu ajutorul mai multor variante ale sarcinii didactice. Potrivit acestei strategii, este necesar ca fiecare sarcină didactică să se prezinte (în trezeci minute, destinate consolidării noțiunilor unei lecții activ-participative) în trei variante. Astfel, în jurul primei variante se vor grupa, voluntar, elevii cu un ritm rapid de lucru, cei cu un fond bogat de informații vor avea același trunchi al sarcinii completat cu elemente suplimentare, oferite de cablătoare sistemului concentric.

În acest an școlar, am făcut verificări experimentale la clasele I-IV, la diferite discipline de învățământ. De exemplu, la matematică, la clasa I, unde subiectul lecției a grupat clasa în trei microgrupuri impuse de variantele exercițiilor dat. Microgrupurile au fost, numeric, în proporții aproximativ egale, urmînd ca, în a doua oră, strategia lecției să determine modificări sensibile în structura numerică a microgrupurilor. Cu următorul exemplu demonstrez cele trei variante ale aspectului practic din subiectul unei lecții, elevii lucrînd la îndemnul: „Rezolvăți exercițiile preferate”: A) $14 + 6 =$; B) $19 - 5 =$; C) $14 + 6 - 5 =$; D) $19 - 5 + 4 =$; E) $14 + 6 - 5 + 4 =$; F) $19 - 5 + 4 - 3 =$.

Autogruparea este posibilă și necesară dacă ținem seama de principiul participării conștiente și active, de cerințele lecției activ-participative, avînd în vedere că noțiunea transmisă se găsește în fiecare grupă de exerciții pe planuri diferite prin gradul de complexitate. (Tema: adunarea și scăderea pînă la 20).

Inv. emerit VIRGIL VASILESCU
Școala Nr. 5 din București

Pentru realizarea integrală a prevederilor programei, stabilesc formele de activitate independentă pentru fiecare capitol și temă, la fiecare obiect de învățământ, asigurînd apoi, în cadrul lecțiilor, însușirea conștientă, creatoare și activă a cunoștințelor de către elevii în învățarea matematicii și a gramaticii limbii române. Fiecare elev din clasele I-IV rezolvă independent exerciții, folosînd fișe pentru studiul individual. Am alcătuit un sistem de fișe cu un conținut gradat de dificultate. De exemplu: Pronumele: Alcătuiți propoziții cu formele: dîndu-mi, scriîndu-ți, mi-a citit, l-al dat, v-ați jucat, i-au arătat, l-a învățat, l-a să-mă, cere-mi. Subliniați pronumele cu

nificațiile culorilor roșu, galben și albastru, precum și la înțelegerea conținutului de idei și sentimente cuprinse de versuri. Aceleași momente de sensibilizare și intensă trăire emotivă le-au avut și cu ocazia învățării cîntecelor patriotice: „Șoimii României”, „Șoimii patriei” etc. Am subliniat dragostea și grija pe care o poartă partidul pentru copiii țării, necesitatea de a învăța, de a munci pentru a deveni demni, de a continua politica partidului privind dezvoltarea economică-socială a țării. Am organizat o serie de activități didactice la Dezvoltarea vorbirii și Activități libere. Astfel la tema ca: „Unde-i unul nu-i putere”, „Munca pe ogoare”, „Ocupațiile părinților” etc, am valorificat elementele educative în care este descrisă activitatea copiilor, a părinților, a tuturor oamenilor.

Inv. MARIA POP
Școala din satul Ideciu de Sus,
comuna Ideciu de Jos, județul Mureș

În clasa a III-a, la lecția „Cereale” cînd am vorbit elevilor despre semănatul grului, am explicat germinarea (încolțirea) semințelor de grâu în comparație cu cele de fasole, realizînd experimentul din manual. Am împărțit clasa în patru grupe de elevi, două grupe avînd ca sarcină să observe germinarea boabelor de grâu și a celor de fasole puse în lădițe, separat, în condiții optime de lumină, temperatură și apă, celelalte două grupe au observat plantele din lădițele așezate la întuneric. Am intervenit cu explicația că în condiții de temperatură, lumină și umiditate normale, semințele se umflă, le plesnește coaja și iese o plîntușă, care, îngrijită se dezvoltă, devenind plantă adultă. Am trecut, apoi la observarea alcătuirii plantelor germinate (rădăcină, tulpiniță, apoi flori, semințe). Am demonstrat elevilor că condițiile optime de germinare, corelate cu executarea unor lucrări agricole de bună calitate, contribuie la obținerea unor recolte bune. Prin experiențele efectuate cu elevii clasei a IV-a la cunoștințe despre natură, am dovedit structura scoarței pămîntului, a elementelor ce intră în compoziția acestuia, am studiat apa cu însușirile și stările ei de agregare, aerul cu compoziția și importanța sa, combătînd astfel unele explicații neștiințifice ale fenomenelor naturii. La lecția „Apa în natură și utilizarea ei de către om”, prin experiențele efectuate, pe grupe de elevi, am demonstrat cele trei stări de agregare ale apei, demonstrînd cum se produc unele fenomene în natură.

Inv. VIORICA BIRTE
Școala din Rebra, județul Bistrița-Năsăud

Acolo... Puneți în locul spațiilor punctate verbele necesare pentru ca propoziția să aibă înțeles. Subliniați cu o linie verbele și cu două pronumele: „Eu... elev în clasa a III-a. În curînd... vacanța. Eu o... cu nerăbdare. Prietenul meu, Vasile și fratele lui... în clasa a IV-a”.

Inv. GHEORGHE MOVILA
Școala din Răstoilă-Iod, județul Mureș

Mijloacele de învățământ se aleg în așa fel încît, prin valențele lor pedagogice, să asigure o mai bună înțelegere și însușire a conținutului lecției de către elevii și să se sprijine realizarea obiectivelor stabilite în condiții mai eficiente. Ele nu ar trebui folosite „oricînd” și „oricum”, ci integrate firesc și oportunități în secvențele activității de predare-învățare.

Pentru activitatea simultană cu două clase proiectul de desfășurare a lecției are o importanță deosebită, stabilînd modul de alternare a activității învățătorului la clasă, cu munca independentă a elevilor. Acest proiect se elaborează pe două coloane, precizînd sarcinile de activitate independentă și dozînd judicios timpul pentru fiecare secvență a lecției.

Pentru asigurarea asimilării temeinice a cunoștințelor încep activitatea cu clasa la care conținutul lecției este mai bogat sau comportă dificultăți de înțelegere.

Activitatea independentă pe care o vor efectua elevii va da posibilitatea să se aprecieze în ce măsură s-a realizat fiecare obiectiv stabilit inițial.

În urma acestei evaluări se vor corecta eventualele greșeli sau se vor da explicații suplimentare pentru înțelegerea lacunelor.

Anul acesta predau la clasele a II-a și a IV-a. Iată cum am stabilit obiectivele la lecția de istorie. „Lupta comunistilor pentru o viață mai bună”: 1. cunoașterea și aprecierea rolului și luptei P.C.R., singura forță capabilă să unească efortul general al maselor în lupta pentru libertate și democrație; 2. plasarea în timp a acestor evenimente; 3. descrierea aspectelor principale ale crizei generale a capitalismului; 4. descrierea formelor de luptă a muncitorilor; 5. înțelegerea și operarea corectă cu noțiunile de: criză, grevă, șomeri.

Proiectul didactic este bine gîndit, dacă stabilește o modalitate de evaluare a nivelului realizării obiectivelor propuse.

Inv. ELISABETA HĂRACI
Școala din Costinești,
Județul Constanța

Desfășor muncă simultană și mă pregătesc serios pentru lecții prin întocmirea riguroasă a proiectelor de tehnologie didactică și alegerea materialului didactic și a metodelor de lucru. Munca independentă, corelată cu lucru cu manualul dezvoltă elevilor gîndirea, capacitatea de orientare în text, exprimarea în scris, conducînd la formarea obișnuinței de a folosi manualul în învățare. La clasa I, dau elevilor ca muncă independentă: selectarea din lecție a cuvintelor conținînd grupurile de litere ce, ci, ge, gi, che, chi, ghe, ghi, scrierea lor în caiete și alcătuirea unor propoziții; copierea unor propoziții sau a întregului text; formarea pluralului unor substantive din text; combinarea unor silabe date pentru obținerea unor cuvinte noi. La clasa a II-a: citirea lecției noi; selectarea ortogramelor din text și scrierea lor în caiete, folosînd două culori, în vederea evidențierii cuvintelor cu erată; scrierea întrebărilor și a răspunsurilor de la sfîrșitul lecției; transcrierea cuvintelor noi în vocabular; selectarea cuvintelor conținînd anumite grupuri de litere sau diftongi, a cuvintelor conținînd vocală dublă (zoologică, aceeași, fiindcă etc.); alcătuirea de propoziții; completarea cuvintelor cu silabele care lipsesc; selectarea cuvintelor scrise corect dintr-o enumerare și alcătuirea unor propoziții cu ele; autodictarea unor poezii; alcătuirea mai multor propoziții, folosind o singură expresie. La clasa a IV-a: împărțirea textului în fragmente și extragerea ideilor principale; povestirea lecției în scris; găsirea sinonimelor sau antonimelor unor cuvinte; selectarea, copierea și explicarea unor expresii plastice ce dau colorit textului; explicarea titlului lecției și a cuvintelor noi folosind Dicționarul Explicativ al Limbii Române; autodictarea; analiza părților de vorbire, dintr-un text, cu ajutorul tabelului.

Inv. GEORGETA TRIF
Școala Nr. 3 din Căvină,
Județul Maramureș

Metode, procedee și tehnici de lucru

Limba română

La una din lecțiile de recapitulare finală (2 ore), la citire, la clasa a III-a, am cerut elevilor: să repete acasă conținutul lecțiilor de la paginile 27, 33, 40, 78, 81, 108, 114, 129 și 148; în clasă, citind selectiv, să găsească acele fraze sau versuri care ar putea lega aceste lecții prin unul, două sau mai multe elemente comune; odată cu efectuarea acestei sarcini am întocmit și planul temei de recapitulare, elementele comune fiind chiar punctele planului: 1. Frumusețile și bogățiile patriei ogîndite în lecțiile studiate; 2. Realizările din România, în anii socializmului; 3. Ce dorim poporului român și președintelui țării. La întrebarea „Ce titlu am putea da acestei lecții?” răspunsurile au fost: „Mari izbinzi ale poporului român în anii construcției socialiste”, „Patria de azi — pa-

tria de ieri”. „Popor român, popor viteaz” etc.

Proiectînd imagini cu aspecte de la punctul 1 al planului, elevii le-au comentat, folosind cuvintele și expresiile artistice din lecții sau din lectura suplimentară, au recitat poezii și au cîntat cîntece adecvate. M-am folosit și de pick-up-ul cu plăci pentru a ilustra muzical imaginile proiectate.

Am acordat o atenție deosebită activităților diferențiate. Astfel, elevii cu un ritm rapid de lucru, au alcătuit, cu ajutorul cuvintelor și expresiilor frumoase din lecțiile studiate, un text nou, cores-punzător titlului ales pentru lecția de recapitulare; elevii cu ritm lent: au alcătuit, cu ajutorul cuvintelor și expresiilor frumoase din lecțiile studiate, propoziții dezvoltate. Ca sarcină didactică suplimentară, pentru cei cu un ritm de

lucru mai rapid am pregătit un careu, a cărui dezlegare presupunea cunoașterea unor cuvinte întâlnite în lectiile studiate sau în presa pionierească.

Inv. SILVIA ROTAR
Școala Nr. 1 din Cugir, județul Alba

În clasa a II-a am efectuat multe exerciții pentru pronunțarea și scrierea corectă a cuvintelor care au pe „m” înaintea lui „b” și „p” (îmbelșugat, împletit). Împreună cu elevii, am alcătuit texte cu asemenea cuvinte. Mai firziu, cuvinte ca: ființă, știință, conștiință, care conțin doi „i” alăturați, au fost explicate, analizate fonetic, apoi incluse în exerciții de scriere. În mod asemănător, am procedat în cazul cuvintelor cu consoană dublă. De exemplu: succes, accident, acces, unde se aud în mod evident doi „c”, cu valoare de „k” și respectiv „ç”.

În cazul consoanelor duble „nn”, am arătat elevilor că, pornind de la unele cuvinte care încep cu „n” (nod, noapte, nor etc.), dacă le punem înainte „în”, obținem cuvinte noi ca: innoda, innegri, innopta, innol, care se scriu cu doi „n”. Apoi, am lămurit cu elevii înțelesul acestor cuvinte. Cuvintelor cu consoană dublă „nn” le-am spus pe cele care se scriu cu un singur „n”: inota, ineca, inainte, inalt etc. La aceste ore, am folosit dicționare de texte în care erau ambele categorii de cuvinte. De asemenea, am insistat să se pronunțe corect cuvintele care au în componență consoanele „sm” sau „sn” și sînt citite și scrise ca atare și nu „zm” sau „zn”, în cuvinte ca: basm, avertisment, lesne, casnică, trosni.

Am mai urmărit cu elevii să pronunțe și să scrie corect cu „ă” final și nu cu „e”, cuvinte cum sînt: usă, mătusă, cenușă, tovarășă, solicitant să le folosească în exemple, oral și în scris.

Inv. VERONICA BEREAENDĂ
Școala Nr. 185 din Chitila, Sectorul Agricol Ilfov

Avînd în vedere importanța lecturii în afară de clasă, în activitatea de predare simultană la clasele I-IV, am pus accent pe formarea deprinderii elevilor de a lucra cu manualul și pe stimularea interesului pentru lectură, prin orientarea acestora în structura cărții, extragerea ideilor principale dintr-un text citit; pe obișnuința de a nota în timpul lecturii titlul, autorul, personajele, numărul paginilor și perioada în care a fost citită; pe reținerea anumitor citate, expresii și folosirea lor în alte ocazii, mai ales, în cadrul orelor de expunere-compunere.

În vederea stimulării interesului pentru lectură, am prezentat subiectul unor cărți; am analizat stările sufletești ale unor personaje; am descris unele scene emoționante; am explicat cauzele care determină comportarea unor personaje și am organizat expoziții cu cărți sau adunări tematice ca: „Viața unor scriitori”, „Viața fericită a copiilor de astăzi, în comparație cu a celor din trecut”. Am folosit și jocurile literare: am citit fragmente din operele unor scriitori („Harap Alb”, „Pupăza din tei”, „Fata babei și fata moșneagului”, „Moș Ion Roată și Unirea”, de Ion Creangă, „Dumbrava minunată”, de M. Sadoveanu, „Puiul”, „Bietul Tric”, de Brătescu-Voinesti, „Stejarul din Borzești”, de Eusebiu Camilar etc.) și elevii au stabilit opera literară și scriitorul, recunoscînd personajul.

Am organizat jocuri „Cine știe mai multe”, la clasa a IV-a. După ce elevii au citit cit mai multe cărți din scriitorii indicați, au numit cărți scrise de un autor. Tot pentru dezvoltarea dragostei de lectură a elevilor, încă din clasa I am vizitat biblioteca școlii și cea comunală și le-am explicat cum pot împrumuta cărți, ce este o fișă de cititor și cum se citește într-o bibliotecă. Le-am stimulat interesul pentru a avea propriile lor cărți în cadrul bibliotecilor personale.

Inv. IULIAN STAICULESCU
Școala din comuna Cireșu, județul Mehedinți

La lecția de sinteză: „Ce știm despre griu?”, elevii au apelat la cunoștințele înșușite la „Cunoștințe despre natură” și la lecția de citire „Secerisul”, care au fost completate de diavolul „Povestea bobului de griu” — prin care elevii au urmărit transformarea bobului de griu, îmbogățindu-și vocabularul cu cuvintele „semănătoare”, „combină”, „a semăna”, „a secera”, „a treiera”, „a măcina”, „a cerne”, „magazie”, „siloz”, „bandă rulantă”.

Pentru înlăturarea unor greșeli am prezentat elevilor planșe cu imaginea cuvintelor pronunțate incorect, aceștia avînd ca sarcină să le întinască și să scrie corect ce reprezintă. Le-am explicat cum se pronunță „b” și „p”, am făcut exerciții de pronunțare ca: „be”, „bi”, „bu”, „bo”, apoi, am trecut la pronunțarea cuvintelor formate din două silabe ca: „bine”, „buna”, „bere” și la cuvintele „bunic”, „bilet”, „bucurie”.

Pentru a le forma elevilor o exprimare corectă, am urmărit ca în vorbirea lor să nu folosească cuvinte improprii ca: „de”, „pe”, „ca”, „după”, „de pe”, „cu”, „din” etc. De asemenea, să nu spună „un pahar de apă”, în loc de „un pahar cu apă”, sau „mănuși de piele”, în loc de „mănuși din piele”. Tot pentru claritatea vorbirii am luptat împotriva cuvintelor de prisos ca: „prin urmare”, „deci”, „și”. La citire, la clasa a II-a, am cerut elevilor să găsească noțiuni generale pentru următoarele noțiuni particulare: lălele, pere, tei, garoafe, stejar,

prune, caise, trandafir, brad, urmînd ca ei să le clasifice în flori, copaci, fructe.

Inv. ELENA GORDIȚA
Școala Nr. 3 din Almașu Mare, județul Alba

Pentru ca elevii să se exprime corect, oral și în scris, să-și poată consolida deprinderile de exprimare logică, corectă și nuanțată a ideilor și sentimentelor, să-și poată forma un stil propriu de vorbire expresivă este necesară o colaborare permanentă între învățătorii din ciclul primar și profesorii de limba română din ciclul gimnazial, bazată pe: a) cunoașterea reciprocă a programelor de limba română pentru ciclul primar și cel gimnazial; b) cunoașterea clasei de elevi, a nivelului de cunoștințe, priceperi și deprinderi de exprimare orală și în scris.

Practic, această cunoaștere s-a realizat prin: studierea programei de limba română pentru ambele cicluri; organizarea, pe centre, a unor consfătuiri comune între învățătorii și profesorii de limba română din gimnaziu; discuția directă între învățătorii și profesorii de limba română, realizată în cadrul ședințelor comisiorilor metodice, în scopul cunoașterii reciproce a programelor; lucrări de sondaj, interesistențe urmate de discuții și de măsuri concrete privind formarea deprinderilor de exprimare scrisă, de scriere corectă. Am stabilit măsuri concrete care au vizat întărirea caracterului practic-aplicativ al studierii limbii române: copieri de texte din manuale, reviste și ziare; dictări; completări de fișe cu caracter ortografic și cu sarcini diferențiate, în raport cu nivelul de pregătire al elevilor; verificarea caietelor și a lucrărilor, precum și discutarea acestora. De asemenea, la biblioteca școlii se pot organiza: dialoguri, prezentarea unor scene sau întâmplări din viață, din cărți, din filme, din teatru, cunoașterea unui fapt obișnuit sau mai puțin obișnuit; relatarea unei activități; mici expuneri pe teme cunoscute elevilor, adecvate pregătirii și vârstei lor; povestiri și rezumate orale, reproducerea liberă a conținutului unor povestiri, schițe, nuvele, concursuri, dezvoltarea orală a unor planuri de idei.

Conclucrarea învățătorilor de la clasele III-IV și a profesorilor de limba română se poate face și în cadrul cercurilor literare sau al cenaclurilor. La orele de curs învățătorii pot depista elevii talentați care vor fi cuprinși în cercurile literare, conduse de profesorii de limba română.

Inv. ATANASE JIMESCU
Școala din Goranu, județul Vâlcea

Cu elevii claselor primare am efectuat numeroase exerciții pentru însușirea corectă a scrierii cu unul și doi de „i”, la sfîrșitul cuvintelor. La terminarea clasei a II-a și, apoi, în clasele a III-a și a IV-a, primele exerciții au urmărit dezvoltarea auzului copiilor, sensibilizarea acestuia. De exemplu: cuvintele din cele două coloane: 1. pomi, elevi, tractoriști, saci etc., 2. pomii, elevii, tractoriștii, sacii etc. După ce elevii au observat scrierea cuvintelor și pronunțările acestora le-am trecut într-o singură coloană, apreciînd că este mai dificilă citirea lor corectă.

În continuare, le-am propus elevilor să formeze propoziții cu cuvintele: „părinții”, „lepuri”, „copacii” și „pu”. Ca o evaluare a celor înșușite, elevii au alcătuit exerciții, folosind pentru fiecare cuvînt cite patru elevi: elevul A spunea la alegere un cuvînt ce se pronunță cu unul sau doi de „i”; elevul B alcătua o propoziție cu acest cuvînt; elevul C verifica dacă este corect, pronunțînd cuvîntul sub cele două forme (cu unul sau doi de „i”), iar elevul D scria propoziția la tablă.

Au urmat apoi, exercițiile de completare cu unul sau doi de „i” punctele în textul de mai jos: „În toamnă, Cooperatorul... string roadele live... Pom... stît încărcăți cu mere. În ajutorul cooperativelor au venit și niște elev...”. Apoi, elevii au avut ca sarcină: „În textul de mai jos sînt trei greșeli. Subliniați-le și scrieți corect: E dimineață. Sirena fabricii trezește orașul. Muncitorii se îndreaptă spre locul de muncă. Mai firziu și școlarii pornesc spre muncă lor. Pe strada școlii merg tot grupuri, grupuri vioioase. Doi pionieri vin sărînd pe trotuar...”.

Toate acestea le-am finalizat cu un exercițiu joc: am numit două grupe de elevi. Un elev din grupa A a scris pe tablă un cuvînt cu unul sau doi de „i”, la alegere. Un alt elev din grupa B l-a citit în gînd și a scris o propoziție cu acest cuvînt. Un elev din juru verifica corectitudinea și acorda puncte elevului care a scris corect propoziția. După ce toți elevii din grupa A au scris cuvinte și cei din grupa B propoziții, rolurile s-au inversat. A câștigat echipa cu cele mai multe puncte.

A urmat exercițiul: Propozițiile au cite o greșală. Adaugă sau scoate un cuvînt pentru a fi corecte: „Doi pionieri string fier vechi. La marginea pădurii crește un stejar falnic. (Pionierii string fier vechi. La marginea unei păduri crește un stejar falnic.)”.

Inv. IOAN BUDA
Școala din Lepindea, județul Mureș

Matematică

La însușirea corectă și temeinică a înmulțirii numerelor naturale de la 0 la 10, bazată pe adunarea repetată cu termeni egali, am observat că unii elevi — în rezolvarea de exerciții de înmulțire date ca muncă independentă — continuau să folosească numai adunarea repetată. Pe măsură ce cazurile de înmulțire deveneau mai grele am recurs la jocuri, combinări

explicații suplimentare și generalizări pentru a realiza o corelație între factori și produs. De exemplu: 1. Produsul are aceeași terminație cu unul din factori: $6 \times 4 = 24$; $6 \times 2 = 12$; $6 \times 6 = 36$; $6 \times 8 = 48$ sau: $3 \times 5 = 15$; $5 \times 5 = 25$; $7 \times 5 = 35$; $9 \times 5 = 45$. Astfel de cazuri au fost imediat înțelese de elevi. Dacă exercițiul era de forma „ 4×6 ”, aceștia inversau locul factorilor, ajungînd repede la rezultatul corect; 2. Exerciții-joc pornind de la șirul numerelor naturale: a) 7 și 8, două numere consecutive, dau produsul scris tot cu două numere consecutive — precedentele lui 7 (56): b) pentru 8×8 , au reținut ușor, (egal cu 64); vecini numărului 8, respectiv 7 și 9, prin înmulțire dau un produs mai mic cu o unitate decât 64, respectiv 63. Asemănător acestui caz, am mai găsit: $9 \times 9 = 81$; $7 \times 7 = 49$; $6 \times 6 = 36$; $5 \times 5 = 25$; $4 \times 4 = 16$; $3 \times 3 = 9$; $2 \times 2 = 4$; $1 \times 1 = 1$; $8 \times 10 = 80$; $6 \times 8 = 48$; $5 \times 7 = 35$; $6 \times 4 = 24$; $3 \times 5 = 15$; $2 \times 4 = 8$; $1 \times 3 = 3$; $0 \times 2 = 0$; c) $8 \times 9 = 72$ — produsul a două numere consecutive 8 și 9 dă produsul terminat în 2, ca și produsul numerelor 6 și 7, respectiv 12; 3) cazuri noi de înmulțire bazate pe cele cunoscute: a) $9 \times 9 = 81$, știau că $2 \times 9 = 18$, deci inversul lui 18 este produsul: 9×9 ; b) $6 \times 9 = 54$ (știau că $5 \times 9 = 45$, dar și că 54 este produsul: 6×9).

Am mai folosit și alte procedee bazate pe generalizări: 1) Numerele cu soț (2, 3, 6, 8) înmulțite cu 5 dau produsul terminat în 0; 2) Numerele fără soț (1, 3, 5, 7, 9) înmulțite cu 5 dau produsul terminat în 5; 3) Cînd unul din factori e număr cu soț, produsul e tot număr cu soț. Ex.: $6 \times 7 = 42$; $6 \times 9 = 54$; etc.; 4) Cînd ambii factori sînt numere fără soț, produsul e tot număr fără soț: $3 \times 7 = 21$; $9 \times 7 = 63$ etc. Pentru a consolida cunoștințele de înmulțire, am mai lucrat și alte exerciții: 1) Găsiți factorii care dau produsele: 81, 24, 56 etc. 2) Care sînt produsele terminate în 2 și factorii acestor produse? (Am luat și alte terminații). 3) Care sînt produsele cuprinse între numerele 9 și 57? Scrieți și factorii acestor produse.

Inv. MARIA MIHAELA
Școala Nr. 5 din Birlad, județul Vaslui

În trimestrul I, am cunoscut nivelul pregătirii fiecărui elev, iar în trimestrul al II-lea am alcătuit cinci grupe, fiecare din cîte șase elevi, desfășurînd o muncă diferențiată.

Am împărțit cele două table existente în clasă în șase părți egale: pe marginea de sus a fiecărei „tablete” am fixat fișele de lucru, care au conținut sarcini cu grad diferit de dificultate, în funcție de nivelul elevului din grupă. La lecțiile organizate astfel nu a lipsit nici munca suplimentară. Dau spre exemplificare structura lecției de consolidare cu tema: „Adunarea și scăderea numerelor formale din zeci”: I. Corectarea cantitativă a temei de acasă: elevii lucrează independent (patru minute): a) numără pînă la 100 din 10 în 10; b) numără pînă la 100 din 20 în 20; c) numără pînă la 100 din 30 în 30. II. Verificarea muncii independente a elevilor (două minute). III. Anunțarea lecției. IV. Activitate frontală (opt minute). Folosind cinci fișe mari de lucru, am explicat sarcinile pe numere: numărul 6: $30 + 10 =$; numărul 5: $30 - 10 =$; numărul 4: $50 + 20 =$; numărul 3: $90 - 30 =$; numărul 2: $? + ? = 70$; numărul 1: $? - ? + ? = 100$; (alcătuirea orală a unei probleme) V. Activitate independentă diferențiată (13 minute). Elevii au primit fișe mici: numărul 6: să rezolve exercițiile: $20 + 10 =$; $10 + 50 =$; $40 - 20 =$; $50 - 30 =$; numărul 5: a) să numere din 20 în 20 pînă la 100; b) să rezolve exercițiile: $30 - 10 =$; $10 + 60 =$; $50 - 20 =$; $80 + 20 =$; numărul 4: a) să numere din 30 în 30 pînă la 100; b) să rezolve exercițiile: $40 + 50 =$; $60 - 40 =$; $20 + 70 =$; $90 - 30 =$; numărul 3: a) să numere de la 100 la 0 din 10 în 10; b) să rezolve exercițiile: $50 - 30 =$; $20 + 90 =$; $? + ? = 60$; numărul 2: a) să numere de la 100 la 0 din 20 în 20; b) să rezolve exercițiile: $60 + 20 =$; $80 - 50 =$; $? + ? + ? = 90$; numărul 1: a) să numere de la 100 la 0 din 30 în 30; b) să rezolve exercițiile: $? + ? = 60$; $? + 20 = 90$; c) să compună o problemă cu al doilea exercițiu de la punctul „b”; VI. Verificarea cantitativă a muncii independente (două minute); VII. Tema pentru acasă (două minute).

Inv. MARIA-RODICA IOANICIU
Școala Nr. 6 din Turda, județul Cluj

Conduc cercul „Micilor matematicieni” din școală (clasele I-IV) și am inclus

Sesiune de comunicări și referate

La Galați, a avut loc o sesiune de comunicări și referate: „Rolul școlii în integrarea școlară și socio-profesională a copiilor deficienți de intelect”, organizată de Inspectoratul Școlar Județean Galați, sub egida Ministerului Educației și Învățămîntului.

Cele peste 25 de comunicări prezentate, reprezentînd unități școlare de acest profil din 7 județe: Constanța, Tulcea, Brăila, Buzău, Vaslui, Vrancea și Galați — conferînd acțiunii caracterul interjudețean — au tratat aspecte dintre cele mai diverse, cum ar fi: rolul și statutul social al deficientului mintal, importanța procesului instructiv-educativ în realizarea integrării socio-profesionale a deficientilor, procedee de optimizare a exprimării și modalități de activare a vocabularului copilului handicapat mintal, formarea deprinderilor intelectuale, de calcul mate-

matic, modalități de educare prin și pentru muncă, de educare estetică, etică, atitudinală, de integrare concretă a acestor copii.

Acțiunea, găzduită de Școala Ajutătoare și Școala Pedagogică Specială Nr. 8 din Galați, s-a încheiat cu un emoționant moment artistic susținut de elevii și cadrele didactice ale Casei de Copii Preșcolari Galați și Școlii Ajutătoare Tudor Vladimirescu.

Demnă de apreciat este și inițiativa Inspectoratului Școlar și Casei Personalului Didactic Galați de a realiza un Bulletin de informare cuprinzînd lucrările prezentate în cadrul sesiunii, în vederea popularizării și generalizării experienței dobîndite în toate unitățile școlare de acest profil din județele participante.

Inv. MARIA PAUN
Școala din Hlăpești, comuna Dragomirești, județul Neamț

Geografie

În proiectarea lecției acord atenție deosebită evaluării și selectării experienței de învățare care permite realizarea obiectivelor propuse, alegerea metodelor și procedeele active, precum și a mijloacelor de învățămînt adecvate.

Deoarece adoptarea strategiei didactice este o etapă principală din schema metodologică de proiectare a lecției care arată de fapt „ce face învățătorul” și „ce face elevul”, voi prezenta succint doar un singur moment al lecției de geografie, de la clasa a IV-a, cu subiectul „Carpații Meridionali” (Munții Bucegi și Munții Făgărașului).

În prima etapă a lecției, am folosit cu bune rezultate metoda descoperirii dirijate semiductivă, care presupune imbinarea metodei de investigare cu metoda tradițională a expunerii. Pentru crearea situației de învățare și focalizare a atenției, în vederea introducerii elevilor în procesul de învățare, am folosit ca mijloc de învățămînt retroproectorul. Redau conținutul sarcinii de învățare, proiectate prin intermediul foliei. Priviti harta de la pagina 21 din manual. Sarcini: 1. Delimitați Carpații Meridionali; 2. Comparați Carpații Meridionali cu Carpații Orientali avînd în vedere: a. așezarea în teritoriul țării; b. întinderea; c. înălțimea; d. culorile de trecere; e. dispunerea culmilor; 3. Determinați structura petrografică.

În cea de-a doua etapă, am folosit ca mijloc de învățămînt aspectul, suplinind de un ponou cu imagini. Conversația euristică folosită în comentarea imaginilor, imbinată cu expunerea, mi-au oferit posibilitatea activizării elevilor și a explicării științifice a existenței „Babelor” în Munții Bucegi și necesitatea construirii Transfăgărașanului etc.

Evaluarea activității de învățare a fost realizată prin întocmirea schemei, folosind ca instrument fișa de activitate independentă.

Inv. CONSTANTIN FLOARES
Liceul Pedagogic „Stefan cel Mare” din Bacău

matic, modalități de educare prin și pentru muncă, de educare estetică, etică, atitudinală, de integrare concretă a acestor copii.

Acțiunea, găzduită de Școala Ajutătoare și Școala Pedagogică Specială Nr. 8 din Galați, s-a încheiat cu un emoționant moment artistic susținut de elevii și cadrele didactice ale Casei de Copii Preșcolari Galați și Școlii Ajutătoare Tudor Vladimirescu.

Demnă de apreciat este și inițiativa Inspectoratului Școlar și Casei Personalului Didactic Galați de a realiza un Bulletin de informare cuprinzînd lucrările prezentate în cadrul sesiunii, în vederea popularizării și generalizării experienței dobîndite în toate unitățile școlare de acest profil din județele participante.

Prof. GHITA NAZARE
Directorul Casei Personalului Didactic din Galați

PERFECTIONAREA PROCESULUI DE PREDARE — ÎNVĂȚARE

O contribuție însemnată la perfecționarea procesului de instrucție și educație o aduce experiența didactică. În cadrul perfecționării procesului de predare-învățare, practica didactică are un rol deosebit, validând sau infirmând, prin rezultatele obținute, teoria pedagogică. Ca tribună a experienței didactice, revista noastră a publicat numeroase asemenea metode, procedee și tehnici utilizate de profesori în scopul ridicării calității procesului de învățămînt. Am selectat, pentru publicare, și în acest număr de revistă, câteva dintre articolele colaboratorilor noștri, în care aceștia ne relatează propria experiență didactică.

FIȘE DE LUCRU PENTRU MATEMATICA

După cum știm, pentru stimularea activității individuale a elevilor se folosesc fișele de lucru, care, după scopul urmărit, pot fi de mai multe feluri: și anume: pentru consolidarea cunoștințelor; formarea de priceperi și deprinderi; asimilarea de noi cunoștințe, precum și fișe de cercetare.

Am să arăt aici cum mi-am conceput și cum am folosit fișele de consolidare a cunoștințelor la lecția „Ecuații exponențiale”, la clasa a X-a.

Fișa folosită este alcătuită din trei lei de caiet obișnuit (23/14 cm), îndoită la jumătate și fixată cu un ac de gîmbie, agrafă sau capșă. Cele șase pagini ale fișei sînt decupate în partea dreaptă (ca la repertoar), astfel încît pe prima pagină se scriu „indicații”, iar pe celelalte se scriu literale: „A, B, C, D, E”. Fiecare fișă cuprinde pe prima pagină un singur exercițiu, pe paginile „A, B, C, D” indicațiile (gradele), iar pe pagina „E” răspunsul la exercițiu.

Fișele cuprind trei categorii de exerciții, cu grade diferite de dificultate. Ele se împart, spre rezolvare, în mod diferențiat elevilor, în raport cu nivelul lor de pregătire: prima categorie cuprinde exerciții mai ușoare (fișele sînt notate cu „O”); a doua, exerciții cu grad de dificultate mediu, iar a treia categorie cuprinde exerciții cu un grad de dificultate sporit. (fișele sînt notate cu „X”). Elevii, lucrînd numai cu fișe, sînt sfătuiți ca, mai întîi, să încerce să rezolve singuri exercițiul, fără a apela la nici o indicație. Dacă nu reușesc, atunci se vor întoarce la „indicația A” și vor încerca din nou să rezolve în continuare, fără a consulta celelalte indicații. Dacă nici în acest caz nu reușesc, se vor folosi de indicațiile B, C, D” în ordinea lor. Odată rezolvat exercițiul, va fi confruntat cu rezultatul înscris la „indicația E” (în felul acesta elevul își autoverifică munca).

Indicațiile „A, B, C, D” sînt astfel formulate, încît îi determină pe elevi să facă apel la vechile cunoștințe, la formele învățate, să stabilească diferite relații și etape de rezolvare. În felul acesta, selectînd cele învățate, elevul dobîndește un mod de gîndire independent.

Consider că astfel de fișe nu-l lasă pe elev să se zbată zadarnic, fără a putea rezolva exercițiul propus, ci îi dă „cumpă”. Încredere în forțele sale și satisfacție în rezolvarea de exerciții din ce în ce mai complexe. (Precizez că elevii care lucrează cu fișe de categoria I sînt îndrumați pe loc, de către profesor, pentru a nu rămîne cu neclarități). Din cele 60 de fișe folosite în clasă, la lecția menționată, am să exemplific câteva:

FIȘA NR. 1: Să se rezolve ecuația 1

$$3^{2x+1} + 3^{2x-2} - 3^{2x-3} + 3^{2x-4} = 750$$

Indicația A: Care este necunoscuta? Separ-o, folosind proprietăți ale calculului cu puteri!

Indicația B: Ai aplicat relațiile:

$$a^{m+n} = a^m \cdot a^n$$

$$a^{m-n} = \frac{a^m}{a^n}$$

Indicația C: În cîți termeni apare necunoscuta? Care este coeficientul lui 3^{2x}? Indicația D: Se poate simplifica egalitatea? Scrie ecuația sub forma: 3^{2x} = ...

Indicația E: rezultatul este x = 5

FIȘA NR. 2: Să se rezolve ecuația:

$$3^{2x+1} + 5^{2x+2} = 3^{2x+3} - 3 \cdot 5^{2x+3}$$

Indicația A: Aplică proprietățile calculului cu puteri!

Indicația B: Ai aplicat relația:

$$a^{m+n} = a^m \cdot a^n$$

Care este coeficientul lui 3^{2x} și care este coeficientul lui 5^{2x}?

Indicația C: Ai scris ecuația sub forma:

$$5^{2x} = 3^{2x}$$

Indicația D: Separă noua necunoscută în membrul stîng!

Indicația E: Ai scris ecuația sub forma:

$$\left(\frac{5}{3}\right)^x = \dots$$

Rezultatul este x = -1

FIȘA NR. 3: Să se rezolve ecuația:

$$2 \cdot 2^{2x} - 3 \cdot 2^x + 1 = 0$$

Indicația A: Care este necunoscuta? Care este gradul ecuației? Pune în paranteză necunoscuta, notînd-o apoi cu y!

Indicația B: Ai notat 2^x = y?

Apoi scrie învîțate la lecția „Rezolvarea ecuațiilor de gradul II”.

Indicația C: Ai aflat cele două soluții?

$$\left(y_1 = 1 \text{ și } y_2 = \frac{1}{2}\right)$$

Indicația D: pe rînd, în substituția învîțată la lecția „Rezolvarea ecuațiilor de gradul II”.

Indicația E: Rezultatul este:

$$x_1 = 0 \text{ și } x_2 = -1$$

FIȘA NR. 4: Să se rezolve ecuația:

$$2\sqrt{x^2+3} - 2^{\sqrt{x^2+3}} = 54$$

Indicația A: Folosind proprietățile operațiilor cu puteri, scrie ecuația astfel încît să se observe care este gradul ecuației! Ce substituție faci?

Indicația B: Ai notat

$$2\sqrt{x^2+3} = y$$

Rezolvă ecuația obținută!

Indicația C: Ai obținut ecuația:

$$y^2 - 3y - 54 = 0$$

și soluțiile y₁ = 9 și y₂ = -6?

Indicația D: Introducește valorile lui y în substituție!

Care sînt soluțiile ecuației în x?

Indicația E: Rezultatul este:

$$x_1 = 1 \text{ și } x_2 = -1$$

FIȘA NR. 5: Să se rezolve ecuația:

$$3^{2x} - 13 \cdot 3^{2x-1} + 3^{2x-2} = 0$$

Indicația A: Aplică proprietățile calculului cu puteri!

Indicația B: Ai aplicat relația:

$$a^{m-n} = a^m \cdot a^{-n}$$

Care necunoscută dăți în ecuație? Importanța ei este, pentru a obține o ecuație simplificată!

Indicația C: Ai împărțit ecuația cu

$$3^{2x-2} = 3^{2x-2} \cdot 3^2$$

Observație: nu uita simplificările!

Notăm: $\left(\frac{3}{2}\right)^x = y$

Ce ecuație obții?

Indicația D: Ai obținut ecuația:

$$6y^2 - 13y + 6 = 0 \left[\text{cîci } \left(\frac{3}{2}\right)^x = \frac{1}{y} \right]$$

Care sînt soluțiile ecuației în y?

Indicația E: Ai obținut:

$$y_1 = \frac{3}{2} \text{ și } y_2 = \frac{2}{3}$$

Soluțiile ecuației în x sînt:

$$x_1 = -1 \text{ și } x_2 = 1$$

Verificarea cunoștințelor se face în ora următoare (timp de 15 minute), printr-o lucrare de control, care cuprinde trei exerciții, gradat alese. Ulterior, lucrările vor fi comentate în clasă, sesizîndu-se eventualele greșeli tipice, în special cele referitoare la metoda de lucru și cele de raționament.

Prof. ELISABETA PESCIARIU
Liceul Industrial Nr. 10, din Timișoara

depăși sarcinile în fața cărora l-a pus problema.

Problematizarea se poate realiza pe cîi diferite și în momente diferite ale unei lecții. Una dintre ele este aceea de a determina pe elevi să rezolve contradicția dintre cunoștințele eronate și descrierea științifică a fenomenului. O altă cale este aceea care constă în formularea unor probleme cu mai multe căi de rezolvare dintre care elevul va alege pe aceea sau pe acelea pe care le consideră bune.

Din mulțimea de situații-problemă folosite de mine la lecțiile de fizică din clasele gimnaziale, am ales cîteva exemple:

— Cum explică faptul că un cui căzut în apă se scufundă în timp ce un vapor plutește? (clasa a VII-a).

— Care din exemplele de mai jos reprezintă motoare termice?

- a) motorul unui automobil Dacia 1300
- b) motorul unei motociclete
- c) motorul unei mașini de spălat rufe
- d) motorul unei rachete
- e) motorul unei jucării

O formă de activitate experimentală aplicativă care poate servi la consolidarea și verificarea cunoștințelor, la realizarea, stimularea și dezvoltarea spiritului creator, de descoperire, de aplicare practică o constituie imbinarea activității experimentale cu aceea de rezolvare de probleme.

În asemenea cazuri, se pot da spre rezolvare probleme de fizică în care elevii

să obțină prin măsurători efective datele necesare (constante de material: densitate, căldură specifică, temperatură de topire etc.). Alteori se poate cere elevilor să imagineze aparatura și dispozitivele necesare, sau un anumit procedeu experimental, pe care apoi să-l justifice teoretic, indicînd ce măsurători trebuie efectuate.

Iată cîteva exemple:

— Propuneți o metodă prin care să determinați densitatea corpurilor lichide. Ce dispozitive propuneți? Experimentați!

— Ce va indica un voltmetru dacă ambele borne ale sale vor fi conectate în același punct al unui circuit electric? Verificați!

— Avînd la dispoziție un voltmetru, cum procedați pentru a măsura: a) T.e.m. a generatorului; b) Tensiunea la bornele generatorului; c) Căderea de tensiune pe rezistor; d) Tensiunea internă. Experimentați!

— Cum puteți constata dacă un cui de oțel este magnetizat? Indicați cel puțin două metode!

Folosind astfel de metode în predarea fizicii, am asigurat o durabilitate sporită cunoștințelor dobîndite de elevi, căci este știut: nu rămîne cu adevărat decît ceea ce este obținut printr-un efort propriu.

Prof. ILEANA FILIP
Școala Nr. 1 din comuna Stroiești, Județul Vâlcea

O MODALITATE COMPLEXĂ DE CULTIVARE A LIMBII ROMÂNE ÎN LICEU

Problema enunțată în titlu rămîne de o actualitate stringentă, atîta vreme cît rezultatele nu sînt pe măsura eforturilor depuse. Programa prevede exerciții, manualele conțin exerciții, au apărut „metodici” și „culegeri de exerciții” pentru cultivarea limbii și totuși...

În rîndurile de față nu-mi propun să fac o teoretizare a problemelor, nici să arăt ce trebuie făcut în această direcție în clasele V—VIII (ar fi multe de spus), ci vin, din modesta noastră experiență, cu cîteva propuneri. Mai întîi, cultivarea limbii române trebuie să se desfășoare în tot ciclul liceal într-un sistem. În viziunea noastră, acest sistem trebuie structurat pe mari probleme: vocabular (semantic și imbogățire), frazeologie, locuțiuni, raportul dintre gîndire și sintaxă, funcții gramaticale și valori expresive, stilistice. În al doilea rînd, conținutul și obiectivele orelor de cultivare a limbii prevăzute în programă să fie mai clar și ferm formulate pentru a nu mai da impresia de „umplutură” sau „repaos” după un anumit număr de lecții. În sfîrșit, exercițiile din manual să nu mai fie expediate la „coada” lui, ca o simplă anexă. Aceste exerciții să fie părți componente ale sistemului și să fie integrate în corpul manualului și adecvate conținutului lecțiilor din manual cu texte din operele studiate.

În continuare, dorim să ilustrăm, printr-un exemplu, o modalitate de a continua studiul problemelor de limbă în clasele de liceu, în condițiile prezente.

În cadrul sistemului de lecții despre romanul „Ion”, după prima oră în care s-au învîțat general problematica și conținutul de vîrstă, în ora a doua, deci înainte de a trece la caracterizarea și semnificarea personajelor, s-au efectuat o analiză și interpretare de text. Redăm mai jos textul și principalele aspecte pe care le-am urmărit în cadrul analizei și interpretării.

„Sub straturile sorilor hot pămîntul, creat în mîi de frînțuri, după tonnele și sevele adînc suferite moarte și vii, părea că respiră și trăiește. Porumbiștile și boldele de grîu și de orîz, cînepiștile, grădiniștile, casele, pădurile, toate născute, pusecose, flămînz, vorbind cu grai aspru, înțelegîndu-se între ele și bucurîndu-se de lumina ce se aprindea din ce în ce mai biruitoare și roditoare. Glasul pămîntului pătrundea năvalnic în sufletul fiicărui, ca o chemare, coplesindu-l. Se simțea mic și slab, cît un vierme pe care-l calci în picioare, sau ca o frunză pe care vîntul o vîltoarește cum îi place. Suspînă prelung, umilit și înfrînt...”

Prof. IONEL POPA
Liceul Industrial Nr. 1 din Mediaș, Județul Sibiu

PREDAREA SIMULTANĂ ÎN GIMNAZIU

Întrucît sîntem în al doilea an de activitate de predare simultană la două clase în ciclul gimnazial (exceptînd obiectele limba română și matematică) la școlile cu un efectiv mic de elevi, voi evidenția cîteva concluzii pe care le-am desprins la obiectele limba rusă-franceză, pe care le am în cadetă.

Am constatat că dacă sînt folosite tehnici și procedee didactice moderne, diferite de la o lecție la alta, se realizează cu succes prevederile programei de învățămînt și se asigură o bună pregătire a elevilor în asemenea condiții.

În primul rînd m-am preocupat de pregătirea minuțioasă, zilnică, pentru fiecare lecție, în funcție de obiectivele și tipul de lecție care să corespundă acestora, urmînd cuplarea unei lecții de comunicare, cu alta de consolidare la cea-laltă clasă, în funcție de volumul de cunoștințe pe care îl am de predat. De asemenea, în dozarea timpului afectat activității directe și celei independente, am ținut cont de cunoștințele și priceperile elevilor din clasa respectivă. În așa fel încît să se stimuleze la lucru fiecare elev.

În unele cazuri, lucrez oral cu ambele

clase. În anumite părți din oră cînd este vorba de consolidarea pronunției corecte a unor silabe sau cuvinte, ori folosesc dialogul dintre cele două clase, îndeosebi în trimestrul al III-lea (cls. VI—VII). Le dau o temă spre studiu cu o oră înainte (La magazin, Prin Bucureștiul Iubit, Rea-lizări de seamă în județul nostru etc.), apoi se poartă dialog între elevi — profesorul avînd rolul de a coordona această activitate. S-a constatat că elevii din clasa mai mică se pregătesc intens pentru această lecție, învîțînd cuvinte noi din dicționar, lucru ce contribuie nu numai la activizarea vocabularului elevilor, dar mai cu seamă contribuie la interesul studiului limbilor străine.

Munca independentă pe care o dau la o clasă am urmărit să fie o muncă activă-creativă, care să înlăture monotonia, plictiseala elevilor. Spre exemplu, să alcătuiască propoziții sau un text cu cuvintele noi învățate în ultimele lecții, ori activitate diferențiată, în așa fel ca să acopăr integral timpul afectat acestei activități.

Prof. MARIOARA BORTES
Școala din Scărișoara-Lăzești, Județul Alba

ÎNVĂȚAREA FIZICII PRIN METODE ACTIVE

Cele mai largi posibilități de manifestare a creativității le oferă elevilor învățarea problematizată a fizicii, care este posibilă atît pe planul dezbaterilor teoretice, cît și pe acela al activității experimentale. Esența acestei metode constă în

producerea unei situații conflictuale între necesitatea rezolvării unei probleme și stadiul nesatisfăcător al cunoștințelor elevilor. Oferindu-i-se elemente suficiente, elevul va putea să-și însușească personal noile cunoștințe, minț de dorința de a

PROBLEMA — CA PROPOZIȚIE MATEMATICĂ

concepția actuală propozițiile matematice sunt de două feluri: admise (axiome, postulate, definiții); demonstrabile — teoreme, leme, probleme. Privite prin prisma logicii matematice problemele sunt propoziții matematici demonstrabile, exprimând un anumit fapt matematic care este dat și se cere să fie demonstrat, sau este necunoscut și trebuie aflat. În această ordine de idei, consider că mulțimea teoremelor este o submulțime a problemelor.

În abstractie de faptul că implicațiile se întind frecvent în viața de toate zilele, în știință, în diverse domenii de activitate, problemele de matematică și problemele matematice sunt implicații logice de forma $p \rightarrow q$, unde p reprezintă condiția problemei (teoremei) — condiția necesară pentru concluzie, iar q reprezintă concluzia problemei (teoremei) — condiție necesară pentru ipoteză. În matematică, implicația este ideea centrală, orice teoremă afirmă că anumite condiții implică anumite concluzii.

Se impune astfel cu necesitate să știm în matematică ce înseamnă ideea de implicare în matematică și să o minuiim în diverse contexte, ideea de implicare poate însemna lucruri diferite. Trebuie să înțelegem pe care îl înțelegem de implicare este clar că, este posibil ca simultan un fenomen să aibă loc, iar alt fenomen q să nu aibă loc, atunci nu putem spune că $p \rightarrow q$, se mai spune că p este cauza este efectul. Dar ideea de implicare matematică nu se confundă cu ideea fizică, lucru ce se poate vedea următoarele exemple:

Temperatura este sub 0° → apa îngheață;

Diagonalele unui romb sunt perpendiculare, diagonalele unui pătrat sunt egale.

$1+3=5$ → balena este un mamifer

$1+3=6$ → $3+1=4$

$1+3=6$ → balena este un mamifer

$1+3=6$ → $3+1=7$

$1+3=5$ → Orice triunghi este echilateral

Existența a și b fenomenul p este cauza fenomenului q , iar în celelalte cazuri p nu este cauza lui q .

Forma definiției implicației logice, este de la a) — la f) reprezintă implicații adevărate, iar exemplul g) reprezintă implicație falsă. Implicațiile $p \rightarrow q$ au loc între propoziții consistente. În matematică avem însă nevoie de conceptul de implicare între funcții matematice (predicatul) unare, binare, etc., în funcție de numărul variabilelor. Considerând două predicat unare $p(x)$ și $q(x)$ vom spune că $p(x) \rightarrow q(x)$ dacă adevărată propoziția $(\forall x)(p(x) \rightarrow q(x))$ sau altfel spus: $(\forall x, y, z, \dots) (p(x, y, z, \dots) \rightarrow q(x, y, z, \dots))$ și nu exagerăm prea mult dacă că întreaga matematică revine la adevărata implicații de acest tip.

Exemplu, teorema: „Bisectoarele unghiurilor sunt concurente” este de forma $(\forall x, y, z) [p(x, y, z) \rightarrow q(x, y, z)]$, unde $p(x, y, z)$ este predicatul: „ x, y, z sunt bisectoarele unui unghi”, iar $q(x, y, z)$ predicatul: „ x, y, z sunt concurente”.

Este potrivit să amintesc aici faptul că demonstrația se face prin reducere la absurd, pentru care nu este suficient

(pentru a infirma implicația) să consider premisa adevărată și concluzia falsă, ci trebuie să ținem seama că se schimbă și cuantificatorul — din \forall în \exists . Pentru a infirma implicația trebuie să arătăm că există un individ „ x ” care „neagă săgeata” ceea ce cu alte cuvinte înseamnă a da un contraexemplu la implicația $p(x) \rightarrow q(x)$. Exemplu: „Un număr divizibil cu 2 este divizibil și cu 4”. Contraexemplu: „8 este divizibil cu 2, dar cu 4 nu este divizibil”.

Există de asemenea multe teoreme care au și reciproca adevărată, adică teorema reciprocă și teorema directă sunt propoziții echivalente. Simbolic: dacă $p \rightarrow q$ și $q \rightarrow p$ atunci $p \leftrightarrow q$. Această implicație reciprocă poartă denumirea de „echivalență logică” și se introduce prin cuvintele „dacă și numai dacă” sau altfel spus: p este condiție necesară și suficientă pentru q sau ceea ce este același lucru: q este condiție necesară și suficientă pentru p . Exemplu: O condiție necesară și suficientă ca un patrulater să fie dreptunghi, este ca el să fie un paralelogram cu diagonalele congruente.

În munca cu elevii trebuie să fie bine cunoscute noțiunile de teoremă, reciproca teoremei, contrara teoremei și contrara reciprocei, precum și legătura dintre ele. Exemplu: „Într-un paralelogram, diagonalele se înjumătățesc”.

Reciproca: „Dacă într-un patrulater diagonalele se înjumătățesc, atunci patrulaterul este paralelogram”.

Contrara teoremei: „Dacă un patrulater nu este paralelogram, diagonalele sale nu se înjumătățesc”.

Contrara reciprocei: „Dacă într-un patrulater diagonalele nu se înjumătățesc, atunci patrulaterul nu este paralelogram”. Toate aceste patru propoziții sunt adevărate, iar legătura între ele constă în faptul că ele sunt echivalente două câte două, astfel: teorema cu contrara reciprocei și reciproca cu contrara teoremei.

De asemenea, elevii trebuie să înțeleagă noțiunea de propoziții contradictorii — ca fiind acelea care nu pot fi deodată nici ambele adevărate, nici ambele false. De exemplu:

p — suma unghiurilor unui triunghi este 180° și

q — suma unghiurilor unui triunghi nu este 180° sau:

r → un număr divizibil cu 4 nu este divizibil și cu 2

s → un număr divizibil cu 4 nu este divizibil cu 2

Elevii, în majoritate, nu disting ipoteza de concluzie sau le confundă, așa încât sunt dese cazurile cind ei se servesc de concluzie, necăutînd alte legături mai „ascunse” pentru demonstrația sau infirmarea concluziei.

Aceste aspecte se întind foarte frecvent în activitatea matematică cu elevii, mai ales, în cadrul problemelor de geometrie și de aceea se impune folosirea acestor noțiuni de logică cu mult discernământ — chiar dacă nu se amintește elevilor despre noțiunea în sine — asigurîndu-se acestora o bază logică a cunoștințelor de matematică, fără de care cunoașterea acestora devine empirică.

Prof. GHEORGHE LUȚEA
Școala din Moeciu, județul Brașov

REZOLVAREA ECUAȚIILOR

obiectului, pentru rezolvarea ecuațiilor, am următorul algoritm de rezolvare:

1. Aducerea la forma cea mai simplă, desfacerea parantezelor;

2. Aducerea la același numitor, în cazul fracțiilor;

3. Executarea punctelor a) și b), în caz de existență parantezelor și fracțiilor.

4. Separarea termenilor;

5. Reducerea termenilor asemenea (alci lungi la forma $ax = b$);

6. Găsirea soluției ($x = \frac{b}{a}$);

7. Considerăm cazul cel mai complex, ca fiind cel care apar paranteze împreună cu litere algebrice, de exemplu:

$(x-2) \cdot \frac{5}{2} = 4x + \frac{1}{2}(1+2x)$

Un punct de vedere metodic și instructiv este bine să procedăm la rezolvarea astfel de ecuații, după următorul algoritm:

1. Aducerea la forma cea mai simplă, acest pas vom executa numai sub punctul a), adică numai desfacerea parantezelor.

2. Separarea termenilor;

3. Forma $ax = b$ și

4. Soluția $x = \frac{b}{a}$

5. Verificarea constă în aceea că nu se execută aducerea la numitor comun,

ceea ce creează posibilitatea lucrului cu numere din diferite mulțimi de numere. În primul algoritm, practic, orice ecuație se reduce la o ecuație cu coeficienți întregi, ceea ce duce la crearea unor deprinderi stereotipe dăunătoare. Rezolvăm, spre exemplificare, exercitiul de mai sus:

$$3(x-2) + \frac{5}{2} = 4x + \frac{1}{2}(1+2x) \Leftrightarrow$$

$$\Leftrightarrow 3x - 6 + \frac{5}{2} = 4x + \frac{1}{2} + x \Leftrightarrow$$

$$\Leftrightarrow 3x - 4x - x = \frac{1}{2} + 6 - \frac{5}{2} \Leftrightarrow$$

$$\Leftrightarrow -2x = 6 - \frac{4}{2} \Leftrightarrow -2x = 8 \Leftrightarrow x = -4.$$

În acest fel lucrăm cu numere raționale, fapt ce are implicații importante în înțelegerea încadrării ecuației într-o mulțime dată, precum și în efectuarea operațiilor cu numere din mulțimea respectivă.

Se evită aducerea la numitor comun în ecuație, adică același numitor în ambii membri ai ecuației, lucru ce nu este motivat complet în redarea algoritmului tradițional de rezolvare. Elevii uită necesitatea aducerii la numitor comun „peste toată ecuația”, ceea ce creează dificultăți în rezolvare, pe cind, după noul algoritm, au motivația aducerii la același numitor, în fiecare membru al ecuației în parte, prin însăși logica internă a efectuării adunării numerelor raționale.

Prof. ION CHINA
Școala din comuna Făurești,
județul Maramureș

PROFESIILE SATULUI

Pregătirea pentru muncă și pentru viața a elevilor — în perspectiva orientării lor școlare și profesionale pe care o efectuăm, cu prioritate, în strînsă corelare cu cerințele de cadre pentru agricultură — ridică în fața școlii, a cadrelor didactice atît unele sarcini cu caracter riguros didactic, cit și unele în care accentul revine activităților educative, cultivării factorilor motivaționali și a valorilor etice privind dragostea față de muncă și asimilarea unor virtuți ca: hărnicia, perseverența, spiritul de dăruire și abnegație în muncă ș.a.

Pentru educarea prin muncă și pentru muncă a elevilor, școala noastră acordă o atenție deosebită participării tuturor elevilor și cadrelor didactice la activitățile care au loc pe totul școlar și pe terenurile Cooperativei Agricole de Producție din Poroina Mare. Pe o suprafață de trei hectare cultivate cu porumb se efectuează lucrări după modelul „în acord global” și se întreprind și o altă suprafață cultivată cu floarea soarelui.

Menționăm că elevii noștri au dobîndit o valoroasă experiență în creșterea viermilor de mătase și în recoltarea fructelor — din livezile unor cooperative agricole de producție și întreprinderi agricole de stat; pe lingă investiția de educație și

tehnologie sericicolă, am realizat și importante venituri materiale, folosite prioritar pentru autototarea atelierului școlar.

Munca în atelierul școlar are un pronunțat caracter instructiv-educativ, latura sa productivă fiind, de asemenea, un mijloc educativ; astfel, cu ajutorul atelierelor școlare s-a realizat un gard de beton cu o lungime de peste 60 de metri, s-au confecționat mese pentru laboratorul de chimie și s-au efectuat numeroase ale lucrări, care au solicitat aplicarea practică a pregătirii elevilor pentru diferite meserii.

În școală, pe un panou special, sînt puse fotomontaje cu imagini din diferite meserii — cu precădere agrozootehnice — și cu cifrele de școlarizare și unitățile de învățămînt din județul nostru.

Am amintit doar cîteva dintre acțiunile care — împreună cu munca depusă de profesorii diriginți și cu ceea ce se realizează la fiecare obiect de învățămînt — contribuie la pregătirea pentru muncă a elevilor, la orientarea lor școlară și profesională.

Prof. TATIANA GORUNESCU
Școala din comuna Poroina Mare,
județul Mehedinți

SALA SPECIALIZATĂ DE PREDARE A LIMBII ȘI LITERATURII ROMÂNE

Amenajarea și permanenta preocupare pentru sporirea funcționalității sălii de clasă destinată studiului limbii și literaturii române reprezintă o coordonată esențială a muncii profesorului. Activitatea în cabinet este eficientă numai în cazul în care acesta este dotat și amenajat corespunzător principiilor organizării științifice a activității profesorului și a celei de învățare a elevilor. Considerăm că o îngrădire a diverselor materiale, majoritatea expuse, creează impresia de dezordine și aduce deservicii scopului propus.

Prezentăm, în continuare, modalitatea folosită de noi, pentru a realiza o ambianță eficientă și atrăgătoare. Pe partea superioară a peretilor laterali am fixat panotajul funcțional. Acesta a fost realizat în atelierul școlar de timplărie din șipci de lemn și placaj. Pentru a asigura un aspect unitar tuturor celor șase panouri, le-am cașetat cu pinză tare de culoare bej, apropiată de culoarea lambrului din partea inferioară a peretilor, urmînd și realizarea unei cromatice plăcute. Cele două panouri de pe peretele lateral, dreapta le-am folosit pentru expunerea unor materiale de etnografie și folclor, în scopul educației estetice și patriotice a elevilor.

Exponatele sînt prinse sub sticlă, iar aceasta fixată prin clame de panouri. În mod asemănător am procedat și la fixarea materialelor pe cele patru panouri de pe peretele din stînga. Acestea au fost folosite astfel: două dintre ele au titlurile: „Cum e corect?”, „Greșala și corectitudinea”, al treilea este o gazetă literară cu subtitlurile: calendar literar, noutăți editoriale și încercări, iar al patrulea panou cuprinde indicații privind modul de receptare a operelor literare. Panotajul realizat astfel permite schimbarea periodică și facilă a întregului material.

Între panourile mari, am fixat două panouri mici sub formă de carte deschisă, cuprinzînd lectura literară suplimentară recomandată la cele patru clase gimnaziale.

UN CABINET DE STRATEGIE DIDACTICĂ

Pentru a da activității de perfecționare mai multă vigoare și pentru a-i sporii eficiența, Inspectoratul Școlar Județean Argeș, în colaborare cu Casa Personalului Didactic a organizat un cabinet de strategie didactică în cadrul bibliotecii Liceului „Zinca Golescu” din Pitești.

În organizarea acestui cabinet de strategie didactică s-a avut în vedere că biblioteca, în accepția modernă, se cere să fie un laborator de învățare, un centru de informare și documentare, să sprijine activitățile de perfecționare și cercetare științifică a cadrelor didactice. Cabinetul cuprinde dosare cu proiecte de strategie didactică pentru toate limbile moderne, atît pentru gimnaziu cit și pentru liceu. S-a indicat ca la o lecție să fie realizate două-trei proiecte de tehnologie didactică de diferiți profesori — aceasta pentru a da posibilitatea consultantilor de a vedea mai multe modalități de pregătire a activității didactice.

Fiecare proiect didactic este însoțit de materialul didactic folosit de profesor la lecția respectivă și de tipul de fișe de lucru. Activitățile de elaborare și experimentare a fișelor de lucru au demonstrat profesorilor existența căilor multiple și variate pentru predarea-învățarea aceluiași conținut.

În privința clasificării fișelor, criteriile au fost stabilite în funcție de scopul ur-

Pe peretele din spatele clasei sînt două stelaje cu seturi de planșe, portrete ale scriitorilor, table sinoptice, reprezentări grafice ale unor opere literare și hărți literare. Între stelaje, este portretul mare al poetului național, Mihai Eminescu, dedesubt un citat privind cultivarea limbii române în școală, iar în dreptul acestuia o măsuță pe care se află colecțiile revistelor „Limba și literatura română” (pentru elevi) și „România literară”. În partea dreaptă sînt cele trei dulapuri, cu următoarea destinație: în primul, biblioteca uzuală, care cuprinde într-un număr de 10 exemplare, majoritatea operelor ce se studiază în ciclul gimnazial, precum și diferite dicționare. În cel de-al doilea dulap se află fonoteca, filmoteca, aparatura, un album literar, jocuri didactice, mape cu fișe seturi de teste (pentru verificarea cunoștințelor), seturi de teme (pentru activitatea în grup). Al treilea dulap cuprinde obiecte de etnografie locală, colecționate de membrii cercului de etnografie și folclor, un album de cusături naționale vechi și dosarul cercului de folclor.

Pe peretele din față sînt fixate cele două table, una dintre ele este prevăzută cu o perdea pentru a acoperi eventuale exerciții scrise de profesor în recreație, diferite citate necesare în anumite momente ale lecției etc. Pe cealaltă tablă este fixat ecranul pentru diverse proiectii.

Sala de clasă concepută astfel asigură bune condiții pentru desfășurarea diverselor forme ale activității instructiv-educative cu elevii, atît în cadrul lecțiilor, cit și în cadrul cercului de profil. Se poate constata, din cele prezentate, că sala destinată studiului limbii și literaturii române a fost dotată cu materiale simple și puțin costisitoare. În cea mai mare parte realizate de profesor și elevi în atelierul școlar.

Prof. GEORGETA ARSENESCU
Școala Nr. 1 din Pivirig,
județul Neamț

mărit. Am fixat mai multe tipuri de fișe: fișe de dezvoltare a vocabularului, de descoperire, de aplicare, de aplicare a problemelor de gramatică învățate, de recuperare a cunoștințelor, de fixare etc.

Cabinetul mai cuprinde benzi didactice cu lecții înregistrate pentru toate clasele și la toate limbile moderne, lucrările profesorilor de limbi moderne prezentate la simpoziunile județene și naționale, în cadrul cursurilor de reciclare, precum și lucrările de gradul I ale profesorilor de limbi moderne din județul Argeș.

De asemenea, în cabinet se mai află o colecție de manuale, una de metodici a predării limbilor engleză, franceză, germană, rusă, precum și bibliografii pe diferite teme.

Am deschis astfel un front larg de lucru, care să angajeze pe toți profesorii de limbi moderne din județul nostru la un studiu aprofundat, în vederea găsirii celor mai bune metode de însușire a limbilor străine de către elevi. Cabinetul de strategie didactică oferă profesorilor posibilitatea de a transpune aceste mijloace în situații pedagogice, solicitîndu-le o activitate cit mai vie și mai eficientă, mobilizîndu-i să-și creeze singuri astfel de mijloace.

Prof. GABRIELA TOANĂ
Inspector școlar la Inspectoratul
Școlar Județean Argeș

Cînd și cum acordăm nota 10

Care părinte nu așteaptă ca propriul său copil să vină de la școală cu zîmbetul pe buze și cu nota 10 în carnet? Și care profesor nu se bucură, de fiecare dată, cînd elevii lui îi răspund eforturile, dînd răspunsuri complete și obținînd nota 10? Și totuși, nu o dată, se întîmplă ca entuziasmele acestea, îndreptate la o privire superficială, să se preschimbe surprinzător în stări de adîncă și iremediabilă amărăciune. Elevii „aureolați” cu notele cele mai mari ajung să obțină la examene și la alte probe de verificare rezultate care îi situează sub nivelul așteptărilor noastre și ale lor. O suită întreagă de reproșuri, și de imputații ale părinților se îndreaptă inevitabil spre școală, iar noi, profesorii, încercăm sentimentul apăsător al eșecului. De o parte și de alta se ridică, mai mult sau mai puțin declarat, întrebări de tot felul asupra cauzelor adevărate, care au creat și au generat aceste disproporții între speranțe și realitate. Fără nici o îndoielă că familia și școala sînt deopotrivă coautoare ale situațiilor de această natură, dar în intervenția de față ne propunem să analizăm aspectul în discuție din punctul de vedere exclusiv al răspunderii noastre, a celor de la catedră.

Marile și nedoritele surprize apar tocmai datorită valorilor ireale și inegale ale notelor (mediilor) de zece cu care o parte dintre elevi se prezintă la diferite confruntări. Diferențele acestea iau uneori proporții atât de neașteptate, încît elevii cu nota zece, proveniți de la diferite școli, ajung să se distribuie, după concurs, pe toată scara docimologică. Explicația cea mai plauzibilă a acestor discrepanțe constă, după opinia noastră, în utilizarea unor criterii diferite de apreciere a pregătirii elevilor. Astfel, dacă toți profesorii ar raporta răspunsurile elevilor noștri la cerințele formulate de programa școlară, fără îndoială că notele de zece acordate ar avea aproximativ și poate chiar în totalitate aceeași valoare. În realitate, și spre marea părere de rău a noastră, a părinților și a copiilor, lu-

crurile nu se petrec peste tot în acest fel. Se întîmplă uneori ca aprecierea și notarea răspunsurilor să se facă în exclusivitate după textul notițelor. Elevii care reușesc să reproducă cu minuțiozitate și întocmai conținutul schemelor și al ideilor din maculatoare, primesc, fără nici o ezitare, nota zece. Dar, în acest caz, avem noi oare certitudinea că ceea ce cuprind notițele elevilor, respectiv explicațiile noastre, se ridică la cotele de cerințe ale programei școlare, adică la nivelul real al notei zece? Fără îndoială, că spre a avea pe deplin asemenea garanții, este imperios necesar ca noi înșine să facem lecții care să oglindescă prin conținut și formă prevederile programei școlare.

În al doilea rînd, tentația și ușurința cu care acordăm uneori nota zece sînt determinate de poziția frunțasă a elevului în clasă. Dacă este socotit și cotat ca cel mai bun și dă răspunsurile cele mai complete, atunci îl asimilăm aproape invariabil aprobării de zece. Dar încadrarea elevului într-unul sau altul din nivelurile de pregătire se face tot prin raportare strictă la cerințele programei școlare. Cu alte cuvinte, nu-i acordăm cutărui sau cutărui elev nota zece pentru că a dat răspunsurile cele mai bune din clasă, ci pentru că pregătirea lui se dovedește a fi în deplină concordanță cu exigențele disciplinei de învățămînt respective. Nu de puține ori se întîmplă ca, eludîndu-se aceste criterii, un elev apreciat și notat cu zece să nu se ridice în realitate peste valoarea medie a pregătirii.

În al treilea rînd, ne punem firească întrebare dacă este principal și pedagogic să manifestăm cu premeditare rețineri în acordarea notei de zece. Evident, un răspuns aprioric nu poate fi dat. Numai că orice idee preconcepțivă aduce mari deserviciu eticii noastre didactice.

Prof. SABIN SELAGEA
Școala din comuna Vața de Jos,
Județul Hunedoara.

Valorificarea lecției de compunere

Un aspect fundamental cu privire la elaborarea compunerilor, căruia profesorii de limbă și literatură română este necesar să-i acorde toată atenția, este cel al coordonării ideilor, al eșalonării logice a întregului material pe care elevii și-au propus să-l cuprîndă. fie că este vorba de o compunere întocmită în timpul rezervat pentru pregătirea lecțiilor acasă, fie, mai cu seamă, de lucrările elaborate în clasă, sub supravegherea profesorului. Experiența rezultată din verificarea acestor lucrări arată că elevii trec la redactare, fără să se fi gîndit în prealabil la ordinea firească a celor ce urmează a fi expuse, cu alte cuvinte nu și întocmesc un plan. Îndrumările pe care profesorul le va oferi elevilor în această privință sînt de cea mai mare importanță. Timpul pe care elevii îl au la dispoziție pentru întocmirea unei compuneri va fi divizat în trei secțiuni: alcătuirea planului, redactarea și revizuirea întregului material pentru corectarea eventualelor erori. Chiar dacă o bună parte din elevii mei și-au însușit corect ortografia, în lucrările unui număr destul de însemnat dintre ei surprîm, ca un rezultat al lipsei de preocupări sistematice și perseverente în această direcție, carenta exprimării, repetarea unor expresii care sînt departe de a putea fi numite literare. Înainte de a preîntinde elevilor să se exprime la un nivel literar ridicat, este necesar ca aceștia să fie informați asupra unor cunoștințe fundamentale de stil și compoziție și, mai cu seamă, să li se creeze deprinderile de a se exprima nu numai cursiv și corect, dar chiar nuanțat.

Aplicarea șablonării gramaticale fără considerații stilistice, care sînt ducă cu timpul la formarea unor deprinderi, îngustează posibilitățile de exprimare ale elevilor. Ei știu, de cele mai multe ori, definiția modurilor sau a timpurilor verbale și pot să le recunoască în text, dar nu sesizează aspectele afective, stilistice, pe care acestea le implică. Utilizează de preferință prezentul și perfectul compus la indicativ, sau imperativul, mai mult ca perfectul indicativului, conjunctivul sau optativul.

Caracterul creator al muncii profesorului constă tocmai în a propune elevilor teme prin care să urmărească dezvoltarea gradată a deprinderilor stilistice, paralele cu preocupările gramaticale, de ortografie și punctuație.

De pildă, se va cere elevilor să utilizeze inversiunea cu valoarea stilistică într-o compunere avînd tema „O excursie la munte” sau să reliefeze într-o compunere schimbarea modurilor și timpurilor verbului, în funcție de valoarea lor afectivă, într-o narațiune cu subiect istoric, o întîmplare dintr-o vacanță etc. Una din carențele care se manifestă destul de frecvent în exprimarea elevilor noștri este prezența unui vocabular limitat. A crede că o putem rezolva în câteva lecții sau prin preocupări sporadice ar fi o eroare. Dirijarea exprimării curente, orale și scrise, a elevilor, pe făgașul limbii literare și sustragerea ei de sub influența străzii și, în unele caruri, chiar a familiei se desfășoară oară cu oară. Verificarea rezultatelor acestei munci se va face cu deosebire prin activitatea de elaborare, corectare și discutare a compunerilor. Ori de cîte ori un elev va repeta, oral sau într-o compunere, monoton aceeași cuvînt, aceeași expresie, profesorul îi va indica să recurgă la sinonime, spre a-l ajuta să-și nuanțeze stilul, să se exprime bogat și variat.

Orele de compunere permit să se reia și să se aprofundeze cunoștințe de bază nu numai pentru studiul literaturii, dar și pentru exprimarea curentă. Legătura dintre limba operelor literare și limba literară trebuie făcută permanent.

Compunerile după texte literare dezvoltă preponderent imaginația reproductivă, compunerile libere dezvoltă cu precădere imaginația creatoare, dînd posibilitate elevilor să se manifeste în mod original, coresponsător propriilor lor înclinații, sensibilității și atitudinii față de tema tratată.

Prof. ADRIANA-LUMINIȚA DIMA
Școala din comuna Săgeata,
Județul Buzău

Contribuția educativă a fizicii

Etapa inițială a elaborării unor generalizări filozofice pe baza noțiunilor asimilate este cea care corespunde, în mare, învățămîntului gimnazial. În această perioadă, elevii pot înțelege, pe baza cunoștințelor însușite la diferite discipline de învățămînt, a activității practice și a experienței de viață, că lumea este materială, veșnică și în continuă dezvoltare, că fenomenele sînt într-o strînsă conexiune și interdependentă. În acest scop, și cercul de fizică din școala noastră și-a propus următoarele obiective: să dezvolte la elevi concepția materialist-dialectică despre lume și viață, precum și spiritul creator și cel de inițiativă; să îmbogățească cunoștințele elevilor cu aplicații practice; să formeze acestora deprinderea cu munca în colectiv. În stabilirea tematicii cercului ne-am folosit și de răspunsurile elevilor în urma aplicării unui chestionar, care a conținut întrebări referitoare la explicarea unor fenomene ale naturii. Unele dintre ele au

fost contradictorii, elevii au dat răspunsuri științifice, pe baza cunoștințelor înscrise la disciplinele respective, dar și unele naive, aflate de la părinți sau alte persoane. La dorința lor, am fixat teme legate de explicația producerii fulgerului și trîznitelui, apariția curcubeului, a fenomenului numit miraj, telepatiei, visului etc.

Astfel, într-una dintre întîlnirile dintre membrii cercului a fost evidențiată natura electrică a fulgerelor și trîznitelor. Pe baza explicațiilor, elevii au putut așezea singuri la concluzia că fulgerul este o descărcare electrică între partea superioară și cea inferioară a aceluiași nor sau dintre doi nori situați la înălțimi diferite și că trîznitul este o descărcare electrică între partea inferioară a unui nor și un corp de pe suprafața pămîntului. Am considerat că nu este de prisos să așteptăm un istoric al descoperirii științifice referitoare la acest fenomen. Un microechivalent de laborator al fulgeru-

lui, din natură este descărcarea în scintecă care se poate observa cu ajutorul unei bobine de inducție sau cu generatorul electric Van der Graff. Cu ajutorul acestor experiențe le-am putut dovedi elevilor natura electrică a fulgerelor și a trîznitelor.

Formarea curcubeului, unul din cele mai spectaculoase fenomene optice naturale, le-am demonstrat-o cu ușurință prin experiențe de laborator. Asupra unei retorte sferice pline cu apă se transmite un fascicul luminos paralel cu secțiunea, puțin mai mare decît dimensiunile balonului sferic al retortei. Pe ecranul prevăzută cu un orificiu apare un curcubeu Z, circular, destul de palid, avînd la exterior o tentă roșie, ca la curcubeul adevărat de ordinul întîi. Dacă se măsoară unghiul vizual va avea o valoare de aproximativ 42°, în conformitate cu teoria lui Descartes. Cu un ecran mai mare, într-o încăpere întunecoasă se poate obține și curcubeul secundar, la care tenta roșie este plasată în partea inferioară. Unghiul vizual al acestuia este de 51°. Curcubeie artificiale în laborator se pot obține și cu ajutorul unui pulverizator. Astfel, un elev a obținut curcubeul cu ajutorul unei pompe de stropit via. Fenomenul numit miraj se poate explica cu ajutorul reflexiei totale. Pornind de la observația că în zilele călduroase de vară un obiect (un pom) aflat

pe drum drept îl vom vedea răsturnat, ca și cînd ar fi imaginea obiectului pe suprafața unei ape, elevii au ajuns la concluzia că acest fenomen se datorează încălzirii straturilor de aer de la suprafața pămîntului, încît indicele lor de refracție devin mai mici decît cei ai straturilor de aer superioare. Ei singuri au venit cu detalii. Astfel, cînd mergem cu mașina pe șosea în zilele călduroase, șoseaua apare udă.

Acest fenomen de miraj, în denumirea populară „fata morgana”, este un fenomen optic frecvent întîlnit în regiunile calde (desert), unde imaginile obiectelor apar răsturnate, ca și cum s-ar reflecta într-o apă. În laborator, le-am demonstrat obținerea lui cu ajutorul discului optic, sau folosind un pahar cu apă în care s-a introdus o lingură.

Toate aceste experiențe au fost completate cu explicații teoretice necesare înțelegerii fenomenelor fizice.

În cadrul cercului de fizică s-au discutat, la propunerea elevilor, și alte aspecte.

Prin astfel de activități, cercul de fizică întregeste formarea concepției materialist-dialectice despre lume și viață a elevilor.

Prof. ROZALIA GULEA
Prof. ELENA LUCA
Liceul Pedagogic „Gheorghe Șincai”
din Blaj

Argumente în favoarea recapitulării formative

Lecțiile de recapitulare finală (activități didactice cumulative, cum sînt ele denumite de didactica modernă) la limba și literatura română, grupînd nu secvențe instructionale, ci activități formative întregi, nu pot fi prea mult deosebite de lecțiile formative. Întrucît „însușează” rezultatele activităților strict formative, ele au o funcție diferențiată și selectivă și se finalizează cu evaluări sumative, care verifică măsura reintegrării obiectivelor operaționale în obiective terminale specifice.

În acest sens, sînt de mare utilitate educativă lecțiile ce solicită cunoștințe din mai multe capitole, ca de exemplu, la cl. a IX-a: Trecutul istoric evocat artistic în creația scriitorilor studiați; Natura patriei oglindită poetic în operele citite; Preocupări pentru folclorul autorii cunoscuți; la cl. a X-a: Monografia satului în poezia lui G. Coșbuc și O. Goga; Lumea țărănească în proza lui Sadoveanu, Rebreanu și Preda; Drama războiului și lupta pentru pace la scriitorii învățați; la cl. a XI-a: Figura lui Ștefan cel Mare în literatura noastră cultă; Intelectualul și revoluția în scrierile studiate; la cl. a XII-a: Valori etice în literatura de azi; Imaginea războiului în operele receptate; Profesiuni de credință în literatura română etc. Stabilirea de legături, efectuarea de corelații, construcții sintetizatoare, esențializări, restructurări ș.a., favorizate de abordarea unei asemenea problematice, își găsesc expresia și în consolidarea de sentimente, convingeri, deprinderi morale.

Virtuți formative pot dobîndi și referatele elaborate de către elevi pe baza unei documentări mai vaste — cu evitarea supraîncărcării acestora — pe teme ca: Formușele spirituale a personajelor îndrăgite; Poezia cu caracter filozofic la Arhezi, Blaga și I. Barbu; Metafora timpului în lirica contemporană, precum și studierea bibliografiei referitoare la un anumit aspect, ca de pildă: Eroi formați în vîltoarea marilor evenimente istorice, în cele mai importante opere literare în proză, sau Modalități compoziționale în romanul actual.

În general, activitățile cu caracter creativ nu numai că reclamă gîndirea, imaginația, capacitățile de investigare, puterea de a interpreta un text literar și de a folosi, la nivel adecvat, materialul lingvistic, ci îi determină pe liceeni să se refere la diferite opere cu caracter educativ, să selecteze ce e necesar, să caute ceea ce are legătură, să unifice ideile disparate. Procesul de descoperire și de creație stimulat la dezbateri subiective: Războiul de independență reflectat artistic în literatură ori Etica populară în operele unor scriitori solicită capacitățile de reamintire a vechilor cunoștințe, odată cu aceea de reorganizare a lor în vederea soluționării diverselor sarcini de învățare; dar, mai important, se acționează pe această cale la formarea unei ferme conduite moral-cetățenești.

Spre a avea efecte formative sintetizatoare și mai largi, activitățile de recapitulare capătă — în viziunea noastră — și un caracter de interdisciplinaritate. În

tratarea anumitor teme (Lupta de independență în creația literar-artistică; Războiul în opere literare și artistice; Figura lui Ștefan cel Mare zugrăvită de scriitorii și artiștii), adolescenții vor fi determinați să utilizeze informații din mai multe discipline, contribuind, astfel, la formarea lor intelectuală. Este vorba, totodată, și de formarea spiritului de sinteză, capacitate de mare valoare, teoretică și practică. Nu se poate pune la îndoială că repetarea are rolul ei foarte însemnat în asigurarea unei învățări pe termen lung, rol pe care practica pedagogică l-a stabilit îndeajuns. Cu condiția ca elementele noi introduse în discuția de recapitulare să constituie o preocupare esențială nu numai de natură cognitivă.

Această nouă implică și posibilitatea pe care o au profesorii și elevii de a rectifica achiziții obținute în primul contact cu opera literară, de a îndepărta și rețușa eventualele erori, goluri, neclarități, neînțelegeri, denaturări de sensuri, nepotriviri sau chiar contradicții. În ajutor ne vin contribuțiile critice, de autoritate, de ultimă oră, așa cum sînt, bunăoară, acelea prilejuate de recenta comemorare a lui G. Călinescu ori de apropiata aniversare a centenarului lui Rebreanu și de lecturi noi cu acoperire în critica literară specializată. Iată, de exemplu, romanul „Baltagul” se poate „reciti” la recapitulare ca roman al împlinirii unui ritual, al dragostei, al căutării, al inițierii și al răzburării, prevalîndu-se de considerațiile critice ale lui Mircea Tomuș, Al. Paleologu, Nicolae Manolescu, Paul Georgescu. Iar „Enigma Otiliei”, la o nouă lectură, e susceptibilă a fi (re)interpretată drept istoria unei moșteniri, roman erotic, lupta pentru avere și consecințele ei, tema paternității, un roman al instruirii, autoformării și maturizării lui Felix, Inocența, tragedia, comedia și semnul grotescului, tot pe temeiul unor documentări inedite (Ov. S. Crohmălniceanu, Al. Piru, S. Damian, N. Balotă, Pompiliu Constantinescu, I. Bălu). În felul acesta se formează la tineri capacități colaterale: capacitatea de a discerne și a selecta, de a combina și a asambla, de a sesiza elementele comune, a distinge ceea ce e valoros, capacitatea de a asocia și a corela.

Iată, de exemplu, tema Personajul exemplar — autoritate a prozei din ultimele două decenii (cl. a XII-a) aduce elevilor, firesc, cea mai limpede realitate a raportului dintre lume și literatură.

Pentru aceasta, e necesară o punere în perspectivă și retrospectivă teoretică a termenului de „personaj exemplar”. Înconfundabil cu „personajul pozitiv” dinaintea mijlocului deceniului al VII-lea.

Acum, acest personaj devine „exemplar” deoarece este în vecinătatea omului superior, complex, visător, plin de spirit de sacrificiu, devotat, larg cugetător, recunoscîndu-și singur greșelile, cu defecte, slăbiciuni și lipsuri specifice umane.

Prof. VALERIU C. NESTIAN
Liceul Agroidustrial din Iași

În atenția părinților și a educatoarelor

În vederea asigurării posibilităților menținerii și păstrării obiectelor de uz personal (papuci, pijama, căciulă, truse toaletă etc.) necesare copiilor care frecventează creșele și grădinițele cu program prelungit sau săptămînal, precum și copiilor care pleacă în tabere și colonii, vă recomandăm să vă adresați Cooperativei „Metal-Chimica” Brăila, care a realizat o gamă de modele pentru săculețe (în număr de 40) din material sintetic impermeabil, prevăzute cu cite un model din povești și basme și cu loc pentru etichetă destinată numelui copilului.

Săculețul este, alb, cu șnur roșu sau albastru. În interiorul săculețului se află

o pungă cu două compartimente destinate papucilor și trusei de toaletă. Desenele imprimate rezistă la spălare și întreținerea săculețelor. Materialul din care e realizat produsul oferă un aspect plăcut și prezintă avantajul de a nu mai fi scrobit și călcat.

Săculețul, la cererea solicitanților, poate fi realizat și în alte culori. În acest caz, în comandă se va menționa numărul culorilor din următoarea gamă: roșu, portocaliu, galben, maro. Pretul săculețului este de 26 lei. În vederea procurării acestor săculețe (numite „Peretar”), instituțiile școlare, comitetele cetățenești de părinți, părinții copiilor se pot adresa Cooperativei „Metal-Chimica” Brăila, adresa: Str. Karl Marx Bl. A, cod 6100, telefon 11743, plata făcîndu-se fie în numerar, fie prin virament, în contul 366700401 B.N. Brăila.

„Organizațiile de pionieri și șoimi ai patriei au înalta misiune de a desfășura o activitate de educare și formare a copiilor în spiritul dragostei pentru popor, pentru patrie, pentru partid, pentru cauza socialismului și comunismului.”

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Cuvîntarea la Forumul Național al Tineretului)

Educația moral-politică și patriotică

La nivelul cerințelor
programei

Încă de la apariția noii programe, atât la nivelul Inspectoratului școlar cit și al consiliilor de conducere din grădinițe, s-au luat măsuri pentru satisfacerea cerințelor de ordin organizatoric și de eficiență. În acest sens s-au creat condiții pentru cunoașterea conținutului, pentru o viziune sistemică asupra sarcinilor, modalităților și formelor de realizare a programei.

La nivelul Inspectoratului școlar, s-au organizat acțiuni pentru pregătirea educatoarelor, printre care amintim: întâlniri de lucru, mese rotunde, dezbateri privind îmbunătățirea documentelor școlare și reorganizarea propagandei vizuale.

În cadrul zilei metodice săptămânale, organizate în colaborare cu Casa personalului didactic, s-au desfășurat activități practice de învățare a cîntecelor patriotice prevăzute în noua programă, s-au selectat materiale bibliografice ilustrative.

Paralel cu acțiunile organizate, pentru pregătirea teoretică a educatoarei, s-a simțit nevoia îmbunătățirii metodologiei, în stabilirea strategiilor didactice, selectarea mijloacelor de învățămînt și evaluarea calității muncii desfășurate.

În urmare, s-au organizat schimburi de experiență între unitățile consiliilor de conducere, între grădinițele din munici-

pii și cele din județ, cerc pedagogic și sesiune de comunicări, toate avînd ca tematică „Modalități de realizare a conținutului și sarcinilor programei de educație moral-politică și patriotică”. Desfășurate sub o formă complexă care a îmbinat activitatea demonstrativă cu referatul, expoziții de lucrări ale copiilor cu material confecționat de educatoare, aceste acțiuni au luat aspectul unui activ schimb de experiență și de opinii care a surprins și evidențiat eficiența activității de optimizare a muncii de educație moral-politică și patriotică. Totodată s-au realizat unele investigații în rîndul copiilor, prin teste și probe de evaluare.

Ca urmare a rezultatelor înregistrate în aceste acțiuni, s-a organizat o întâlnire de lucru cu educatoarele din C.U.A.S.C.-uri și municipii, ocazie cu care s-au subliniat experiența pozitivă, dar și lacunele care au impus adoptarea unui plan de măsuri concrete, operative.

Conducerile de unități, însușindu-și măsurile stabilite, au îmbunătățit din punct de vedere organizatoric activitatea, atât în cadrul procesului instructiv-educativ, cit și în cadrul organizației „Șoimii patriei”, au sprijinit acțiunile de perfecționare la nivel de grădiniță, au colaborat mai strîns cu unitățile patronatoare în vederea asigurării bazei didactico-materiale, au sprijinit diferențiat cadrele didactice în îmbunătățirea stilului de muncă și în aplicarea probelor de evaluare.

ANA VASILESCU
inspector,
Inspectoratul Școlar Județean Iași

Convorbirea „Ce este pacea”

În activitatea de convorbire „Ce este pacea?” am folosit, în introducere, diafîmul „Eliberarea României de sub jugul fascist” pe un fond muzical pe tema războiului, la care am venit cu cele mai potrivite explicații privind imaginile. După ce am arătat crucea războiului, pe un alt fond muzical — „Oda păcii” din Simfonia a IX-a de Beethoven — am scos în evidență viața fericită pe care o trăim azi în pace: copiii învață, se joacă, păsările cîntă, florile înflorește, pășunile rodesc, pădurile cresc, apele curg limpezi, cerul este senin. La momentul potrivit, șoimii patriei au recitat poezia „Pace” de V. Carianopol și au intonat cîntecul „Pace pentru toți copiii lumii” de Florin Irimia. S-a auzit la pick-up, pe un disc nou apărut, un fragment din cîntecul „Cîntă copiii, cîntă pacea lumii” de M. Teicu și R. Iorgulescu. Am adus în discuție faptul că și noi, românii, dorim pace, dar și oameni din alte țări; am auzit un fragment din cîntecul formației Boney M., în care un copil își exprimă dorința de pace. Impresionant a fost momentul în care am dat curs benzii pe care a fost înregistrată o cuvîntare a tovarășului Nicolae Ceaușescu (din cadrul emisiunii t.v. „Cadran mondial”. Am precizat că secretarul general al partidului, președintele Republicii So-

cialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, este omul care duce mesajul nostru de pace peste hotarele multor țări. Cele discutate anterior au fost sistematizate și fixate printr-un fotomontaj și un pliant în care sînt afișate mitinguri de pace ale românilor în frunte cu conducătorul iubit, cit și mitinguri de pace ale altor naționalități.

Acțiunea s-a încheiat prin cîntecul „Toți copiii pămîntului” de H. Mălineanu, în timp ce copiii mergeau și așezau simboluri ale păcii (porumbei, flori albe, stegulețe și baloane) pe globul pămîntesc, unde se găseau asczate stegulețele ale tuturor națiunilor. Am dat mina cu toții și am dansat „Hora păcii”.

Exemple de asemenea activități sînt multe: povestirea „Stejarul” din Bornești în care am lămurit imaginea diafîmului cu fondul muzical „Baladă” de Ciprian Porumbescu; memorizarea „Patriei” de Rusalin Mureșan, în care am prezentat diapozitive pe alt fond muzical — o doină de dragoste și dor.

Toate aceste acțiuni duc la formarea primilor germeni ai patriotismului socialist și vom reuși să formăm, încă de aici, oameni care să aprecieze și să compare greutatea trecutului cu viața îndestulată de azi, capabili oricînd să combată diferite concepții străine, de înjosire a omului.

Educ. IOANA IONASCU
Grădinița Nr. 9 din Birlad,
județul Vaslui

Cunoașterea științifică a mediului inconjurător

Activitate practică în cadrul „Clubului curioșilor”. Obiective fundamentale: dezvoltarea spiritului de cercetare, a interesului și curiozității; cunoașterea unor legături cauzale. Obiective operaționale: stabilirea temperaturii în clasă și afară, stabilirea direcției vîntului și a efectelor acestuia asupra naturii; înghețarea apei; provocarea și observarea plutirii, scufundării, alunecării.

Resurse umane: grupa mare — membrii clubului curioșilor. Resurse materiale: jetoane pentru calendarul naturii, termometre, panglicuțe, moriști, vase cu apă și gheață, bărcuțe și piulițe pentru scufundare, cub pentru alunecare, tablete pentru hrana păsărelelor, semințe, firimituri.

Conținutul de idei: După familiarizarea membrilor clubului cu cadrul desfășurării și anunțul că vor afla lucruri noi, se stabilesc cu copiii următoarele:

1) Cum e vremea astăzi? Să ne convingem! Cum este în clasă? (Un copil cercetează termometrul). Împreună cu clasa se stabilește că este cald. Afară? E mai frig ca ieri? (Se cercetează termometrul). Copiii fixează stegulețele roșu și albastru, pentru cele două termometre de pe calendarul naturii.

2) Ce credeți, afară e vînt sau nu? Copiii sînt îndemnați să privească panglicuțele fixate la geam, morișca, crengile copacilor, stabilindu-se că bate vîntul, deoarece se vede mișcarea acestora. Ce se întîmplă cînd bate vîntul puternic? Afară e soare sau nu?

3) Ce fac păsărelele rămase? Ce putem să le dăm să mînce? Se sugerează

să aibă grijă de ele și acasă, pentru a ieși cu bine din iarnă, ele fiind de un mare folos.

4) Ce lucrează țărani cooperatori?

5) Ce fac copiii? (Se completează calendarul naturii).

6) Să vedem ce s-a întîmplat cu apa din cele două vase (unul a fost înăuntru, altul afară). Se constată că, din cauza frigului, apa din vasul de afară a înghețat. Se cercetează însușirile gheții, stabilindu-se că e tare, rece, lucioasă și transparentă (pentru că bulina pusă în vasul cu apă se vede și după ce apa a înghețat). Dacă punem un obiect pe gheața puțin înclinată, ce se întîmplă? Se experimentează și se află: alunecă. Dacă ținem o bucătică în mină, ce se întîmplă? De ce? Deci, dacă afară soarele încălzește, zăpada și gheața se topește.

Să cercetăm vasul din clasă. Se constată că apa e mai caldă decît cea care a înghețat. Ce se întîmplă cu frunza pusă în vasul cu apă? (Plutește). De ce? (E ușoară).

Luăm piulița și bărcuța din hîrtie din coșulețul vostru! Care e mai grea? Ce se întîmplă dacă punem barca pe apă? Dar piulița? De ce? Deci obiectele ușoare plutesc la suprafață, iar cele grele se scufundă. Dar vapoarele (adevărate) cum sînt? De ce nu se scufundă?

Toate aceste adevăruri, constatate pe baza diferiților analizatori, prin practică, angajează direct copiii în variate experiențe cognitive, care duc la înțelegerea fenomenelor naturale și sociale și adoptarea unei comportări și atitudini corespușătoare, la formarea premiselor concepției științifice despre lume.

IRINA CONSTANTINESCU

inspector,
Inspectoratul Școlar Județean Bihor

Pregătirea preșcolarilor pentru activitatea școlară

Prin grupa de șoimi
ai patriei

Un rol deosebit în pregătirea copilului pentru școală revine și Organizației „Șoimii patriei”, care, prin întregul său ansamblu de acțiuni specifice, își realizează scopul propus: formarea atitudinii pozitive față de învățatură. Avem în vedere nu numai ceea ce copilul își poate însuși la această vîrstă, ci care sînt motivele învățării și comportării lui, prin ce forme de activitate și prin ce forme de interrelație cu educatoarea înțelege copilul mai bine materialul de învățat.

Jocurile cu temele: „De-a școala”, „De-a grădinița”, „De-a școlarii”, „De-a pionierii”, „De-a învățătorii”, „De-a librăria”, i-au ajutat pe copii să cunoască mai bine viața de școală, să descopere cerințele muncii școlare, să-și îmbogățescă experiența social-politică în vederea pregătirii pentru școală, pentru viață.

Jocul „De-a școala”, condus de pionierul comandant instructor, a orientat preșcolarii către un scop precis, achițindu-le chiar un plan de acțiune, care i-a ajutat să pătrundă mai ușor în tainele vieții unui bun școlar și pionier, să înțeleagă semnificația socială a acțiunii, să-și formeze sentimente și atitudine pozitive față de școală, față de învățatură. Jucîndu-se împreună cu șoimii patriei, pionierii le-au dezvoltat conștinutul rolu-

rilor și al acțiunilor de joc, i-au determinat să nu rămînă la latura formală a calității de școlar (de exemplu, a „primii note”), ci să înțeleagă faptul că va fi necesar să depună efort pentru a obține rezultate cit mai bune la învățatură, să dea dovadă de ordine și disciplină.

În toate jocurile și acțiunile organizate, am acționat mult pentru dezvoltarea creativității, ingeniozității și naturalității, renunțînd definitiv la acțiunile limitate, fără sens. Potențialul creator al șoimilor patriei este remarcabil și de aceea este foarte ușor să le dăm cit mai mult după capacitate, pentru dezvoltarea neîntrepută a creativității și inteligenței încă din cea mai fragedă vîrstă.

Se declanșează prin aceste jocuri o vorbire dialogată, care contribuie din plin la formarea unei vorbiri coerente, expresive și corecte din punct de vedere gramatical, le stimulează gîndirea, pregătindu-i cit mai intens pentru școală.

Cu un deosebit interes au fost primite, de către șoimii patriei, vizitele la școală, la Casa pionierilor și șoimilor patriei, înțîlnirile cu pionieri, școlari și cadre didactice. De fiecare dată, ele au căpătat un tot mai mare interes urmărindu-se o cunoaștere sistematică a tainelor școlii, ca, în final, să culmineze cu participarea directă a șoimilor patriei la „Serbările abecedarului”, astfel crescînd mai mult interesul pentru școală și învățatură.

Educ. VICTORIA BLAJ
Grădinița Nr. 9 din Vaslui

Corelarea conținuturilor unor activități

La sfîrșitul fiecărui trimestru am elaborat fișe de evaluare sumativă a cunștințelor dobîndite de copii. La sfîrșitul jocului logic „Ce piesă cunoaștem acum?” am introdus cîteva planșe cu imagini ale diferitelor obiecte, ființe, alcătuite din figuri geometrice: clownul, ciinele, bradul, camionul.

Copiii le-au discutat, precizînd, pentru fiecare, ce figuri geometrice s-au folosit în alcătuirea lor, fixîndu-se în acest mod plăcut, atractiv, cunoștințele referitoare la formă și culoare, despre care au mai auzit la cunoștințele despre natură și om. Desenul grafic „bluza păpușii” (grupa mare) preceda jocul didactic „Ce culoare se potrivește?”. Pentru a verifica și cu această ocazie însușirea culorilor și simțul estetic, privind imbinarea armonioasă a culorilor, am solicitat copiilor „să scrie” pe bluza cu o culoare care să se armonizeze cu fondul dat, în prealabil, tot de ei. De exemplu: fondului bleu să-i corespușdă albastrul închis etc.

La alcătuirea tabloului „Primăvara”, accentul a căzut pe transferul de cunoștințe matematice la cunoștințele despre natură și om, fiind solicitate și deprinderile manuale și de desen. Înainte de-a începe lucrul propriu-zis, i s-a creat copilului posibilitatea de a-și reactualiza cunoștințele despre acest anotimp, despre dispunerea în spațiu a elementelor tabloului (sus, jos, dreapta, stînga), despre natura materialului folosit (frunze uscate, coceni, semințe, paste făinoase, deșeuri textile), forma și

dimensiunea fiecărui element (pătrat, dreptunghi, triunghi, lung, scurt), numărul în limitele 1—6, să compare și să aprecieze unde sînt mai multe flori, prin punerea acestora în corespușdență, apoi să coloreze mulțimea cu cele mai multe obiecte.

Pentru a înlesni recunoașterea cifrelor 1—10, în etapa de dimineață am cooptat copiii care nu erau familiarizați cu simbolurile numerelor, solicitîndu-le să coloreze în cartea „Jocuri, jucării”, a lui Dumitru Rîstea și El. Stănescu-Surdu, tot felul de imagini concepute din forme nedefinite și numerotate, cu sarcina de a respecta întocmai culoarea și cifra indicată pe pensoane. La sfîrșit, copiii descopereau că au prins viață chipuri de copii; animale sau jucării. La lecția de observare „Rîndunica și barza” (grupa mare), am asigurat caracterul practic aplicativ, facilitînd însușirea conștințentă a părților componente, caracteristice berzei, prin folosirea unor versuri prelucrate în prealabil, versuri ce îndemnau copiii să deseneze aidoma enunțului: Azi sîntem desenatori, / Facem berze-ntr-un picior / Desenez un cioc lung, mare / Un punct mic și două zale / Și-un oval pe bețișoare / Pe oval, o lînioară / Time loc de aripioară”.

În convorbirea „Ce-aș vrea să fiu”, concluzia finală a fost subliniată prin lectura „Cine e cel mai puternic”, din manualul de clasa a II-a, desprinzîndu-se ideea că numai omul harnic, muncitor, este puternic și face față tuturor solicitărilor vieții.

Educ. ELENA FERARU
Grădinița Nr. 12
din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej
județul Bacău

O povestire istorică

În cadrul unui cerc pedagogic, am prelucrat povestirea „Stejarul din Bornești” de Eusebiu Camilar, structurînd-o într-o activitate concepută în trei părți:

1. Verificare: reactualizarea cunoștințelor copiilor despre Ștefan cel Mare și epoca în care a trăit, printr-o convorbire purtată cu copiii. Convorbirea a avut un suport material. Pe o bucată mare de polistiren am drapat un material de nuanță bleu deschis. Pe acest fundal am așezat următoarele: tablouri reprezentînd pe Ștefan cel Mare, bătălia de la Vaslui, pe Vrâncioaia și pe cei șapte feciori ai săi, sub aceste tablouri am așezat arme: o secure, un buzdugan, un corn, o sabie, arcul și săgețile, puse într-o trăistută. Arcul și săgețile le-am făcut din crengi de alun cojite și date cu nitrolac.

Le-am spus copiilor să-și imagineze că am intrat într-o sală de muzeu și pe acest perete sînt așezate cîteva tablouri și obiecte pe care ei le cunosc foarte bine din alte lectii. Copiii au răspuns foarte frumos.

2. În partea a doua am făcut expunerea povestirii. Textul a fost prelucrat și la început și la sfîrșit, am folosit formule specifice povestirii: „povestea s-a petrecut de mult, cu multe sute de ani în urmă”...

Pentru a facilita înțelegerea unor si-

tuatii din povestire am folosit procedeul intuitiv: prezentarea conștințului conștințent cu plansa (în activitățile de dezvoltare a vorbirii acest procedeu nu este acceptat).

3. În partea cea mai importantă a lecției, urma să vad ce au înțeles copiii, deci am făcut un joc cu dramatizare. I-am costumat în tătari și moldoveni. Ștefanăstă avea o pelerină, coroană, buzdugan; hanul tătărăsc — pălăria specifică, sabia. I-am anunțat că și noi ne vom juca „de-a tătarii” și anume: scena luptei. Le-am repartizat rolurile și regulile (jucîndu-se numai atît cit dura și melodia). Pentru a-i stimula și emoționa, am folosit un fond muzical: un fragment din „Cavaleria usoară” de Soupe (fragmentul cu lupta). Copiii au ascultat melodia, eu le-am explicat scena luptei. De abia după această etapă, a venit jocul propriu zis. În joc au fost pușin mai reținuți, din cauza asistenței numeroase.

După audierea referatului „Rolul povestirilor și memorizărilor în educarea sentimentelor patriotice la vîrsta preșcolară”, au urmat aprecieri favorabile pe marginea ambelor contribuții, printre invitați figurînd și o profesoară de limba română și o specialistă în corectarea defectelor de vorbire.

Educ. GABRIELA JINGA
Grădinița Nr. 5 din Piatra Neamț

O activitate complexă

Un aport deosebit îl pregătirea copilului pentru școală îl au și activitățile în care acesta dobândește cunoștințe despre natură și om. În cadrul acestor activități, pe lângă lărgirea experienței sale, îmbogățirea cunoștințelor despre mediul în care trăiește, copilul este pus în situația să exprime ceea ce observă, descriind animalele, plantele, alte aspecte din natură.

De aceea, la grupa mare în special, împletesc cele două posibilități pe care mi le oferă aceste activități, având grijă ca atât conținutul cât și forma lor de prezentare să fie atractive, iar copiii să dobândească, pe lângă cunoștințe despre viață, și deprinderi de exprimare verbală corectă, independentă.

Recent, la grupa mare mi-am propus o astfel de activitate, prin care copiii să cunoască animalele domestice, între acestea, ciinele. Printre obiectivele operaționale ale activității (să recunoască și să precizeze mediul de viață al ciinelui, să-l cunoască unele caracteristici ale corpului, modul de hrănire, foloasele aduse omului) a căror finalitate era aceea de a-și forma noțiunea de animal domestic, am înscris și dezvoltarea vorbirii lor. În acest scop, copiii au ascultat povestiri, poezii și au văzut un scurt diafilm despre cîine. Activitatea s-a desfășurat în două etape. În prima, prin observare directă (asupra unui cîine adus în curtea grădiniței), apoi prin conversație asupra ceea ce au văzut, copiii au învățat să descrie animalul, să-l surprindă ceea ce are caracteristic și să motiveze de ce l-a domesticit omul. În partea a doua a activității, copiii au văzut diafilmul „Ciinele, prietenul credincios al omului”, au ascultat două povestiri

despre devotamentul ciinelui față de om, precum și poezii, ghicitori și proverbe despre ciine. Dintre obiectivele activității au făcut parte și formarea deprinderilor de igienă ale copiilor în contactul lor cu animalele, precum și reguli de comportare cu acestea. Le-am prezentat diferitele primejdii de îmbolnăvire la care sînt expuși cînd pun mina pe animale și ce măsuri de igienă trebuie să ia ca să prevină îmbolnăvirea.

Într-una din activitățile următoare am organizat evaluarea cunoștințelor copiilor despre cele învățate. În acest scop, am adus în clasă mici planșe desenate de mine, reprezentînd diferite medii de viață, cerînd copiilor să aplice jetonul cu imaginea ciinelui pe planșa reprezentînd locul său de viață. Pentru a verifica în ce măsură au înțeles care sînt părțile corpului ciinelui și pentru a constata dacă reușesc să sintetizeze reconstituindu-i corpul, le-am împărțit plăcuți cu desene înfățișînd elemente dispartate ale corpului, cerîndu-le să refacă imaginea în întregime. Totodată, pentru fixarea unor cuvinte noi, care denumesc acțiuni ale ciinelui — mîncîncă, latră, mușcă, mirie — le-am arătat copiilor jetoane cu imagini ce reprezentau animalul în aceste ipostaze, cerîndu-le să le denumească și să alcătuiască cu aceste cuvinte scurte propoziții.

În permanență sînt atentă la modul de exprimare al copiilor și îmi propun ca la fiecare activitate aceștia să-și îmbogățesc vorbirea cu câteva cuvinte noi, pe care apoi, punîndu-i în situația să le folosească, și le consolidează, le intră în vocabularul activ, exprimîndu-se ușor și cursiv, calitate care le va facilita integrarea în clasă I.

Educ. AURICA OLEACU
Grădinița Nr. 250 din București

Exersarea auzului fonematic

De la exerciții simple pentru dezvoltarea auzului fonematic, pînă la exerciții de analiză și sinteză fonetică, am ascultat și am executat cu copiii diferite sunete, zgomote, atît în clasă cît și în aer liber. În plimbări, drumeții, vizite. Am exersat cu copiii pronunțarea unor sunete și grupuri de sunete mai greoaie. Am citit cu voce tare, rar, clar diferite imagini ca: solniță, greblă, creion, carte, gîrgărită, furculiță, șoșoni, șoarece, scafandru, grădiniță etc. pentru consolidarea deprinderilor de a pronunța corect sunete și grupuri de sunete mai dificile cuprinse în structura cuvintelor.

Am dat copiilor jetoane selecționate pentru a se juca cu ele și pentru a le denumi, cu scopul de a pronunța corect grupuri de consoane alăturate ca: acvariu, capră, carte, castravete, palmă, streptitoare, drajeu, fierăstrău. Am cerut copiilor să separe imaginile care încep cu același sunet: c — car, cal; s — sanie, sabie, sapă, scară; p — pom, pod; ș — șoarece, șoșoni, șoșete, șort, șapcă, șarpe, șopîrlă etc., apoi imaginile care se termină cu același sunet: e — toc, lac, rac, sac, bloc; r — dar, car, zidar, pionier etc.

Procedee și tehnici de activitate didactică

Educația rutieră — un joc didactic

Tema jocului: „Cum circulăm”. Obiective: 1. Cunoașterea și respectarea regulilor privind circulația pietonilor și a normelor de comportare civilizată pe stradă; cunoașterea culorilor semaforului și a semnificației acestora; 2. Cunoașterea unor indicatoare de circulație și marce rutiere ca: trecere de pietoni marcată; trecere de pietoni nemarcată; accesul interzis pietonilor; accesul interzis anumitor vehicule ș.a.; 3. Formarea la copii a sentimentelor de respect și considerație față de agentul de circulație.

Sarcina didactică: Respectarea regulilor de circulație de către pietoni, printre care: să nu circule pe marginea exterioară a trotuarului, să nu se imbrincească, să nu strige, să nu traverseze prin locuri nepermise, să se uite în stînga și în dreapta înainte de a traversa, să aștepte culoarea verde pentru traversare.

Material didactic: semne de circulație; costum pentru agentul de circulație (un pionier din patrula școlară); un semafor acționat electric; un diafilm și aparatul de proiectie; niște roți care să simbolizeze volanul mașinilor (recuperate de la trotinete și triciclete uzate); cărucioare cu păpuși, căteluși pe roți și alte jucării cu care se plimbă micii pietoni; cretă colorată, cărămizii din plastic pentru a marca bordura trotuarului ș.a.

Indicații pentru organizarea și desfășurarea jocului. În curtea grădiniței sau

intr-o sală spațioasă se va amenaja un cadru care să sugereze o stradă, la sie cărei intersecții este instalat un semafor. Marcejele vor fi trasate cu cretă albă, iar din loc în loc se vor fixa câteva semne de circulație, confecționate din carton și așezate pe suporturi puțin mai sus de înălțimea copiilor. Un pionier, de preferință un membru al patriei școlare, echipat corespunzător, vine în vizită la grădiniță și propune copiilor să se joace împreună „De-a circulația”. După ce pionierul a explicat regulile de joc, o roagă pe tovarășa educatoare să facă împreună un joc demonstrativ în timpul căruia se explică cerințele jocului.

Regulile de joc: copiii sînt împărțiți în două subgrupe: a) subgrupa pietonilor; b) subgrupa mijloacelor de locomotie. Și unii și ceilalți vor circula numai pe partea rezervată fiecăruia; pe stradă, mașinile se vor opri și porni numai la schimbarea culorilor semaforului, iar pietonii vor avea dreptul să traverseze numai pe locurile marcate și la culoarea verde a semaforului. După un timp de joc, pietonii și mașinile își schimbă rolul între ele. Agentul de circulație sancționează greșelile și scoate temporar din joc copilul care nu a respectat regulile de circulație.

În încheierea jocului, care este foarte dinamic, putem prezenta copiilor un diafilm sau un set de diapozitive, din care să reiasă consecințele nerespectării regulilor de circulație.

Educ. DEVORA BOGHEAN
Educ. ELVIRA LUCHIAN
Grădinița Nr. 2,
Gura Humorului, Județul Suceava

Modalități ale dirijării jocurilor

În principiu, este bine ca educația să lase pe copil, mai ales pe cei mari, să-și organizeze singuri grupele de joc și să hotărască. În cadrul grupului, ce rol să îndeplinească fiecare. Preșcolarii sînt îndrumați, mai ales la grupele mici, sau la orice grupă, atuncî cînd se ivesc unele neînțelegeri între ei. De asemenea, la începutul anului, cînd grupa cuprinde mulți copii nou veniți, este recomandabil ca, prin parti-

rezolvarea neînțelegerilor. Dacă acest lucru nu este posibil sau se dovedeste a fi insuficient, educatoarea va avea grijă ca, la repetarea jocului, să se dea satisfacție și dorințelor nesatisfăcute ale unora dintre copii.

O cale mai eficientă, evident, pentru organizarea începutului unui joc, o constituie discuțiile cu grupa de copii sau cu grupele de joc, pe rînd sau în mod individual. Alegerea modalității de organizare a discuției depinde, în mare măsură, de nivelul de vîrstă al grupel, ca și de vîrsta copiilor. Formarea relațiilor între copii, ca și lărgirea lor, duc treptat la încheierea colectivului de copii. Pe prim plan, va sta preocuparea de a realiza transformarea treptată a jocului individual în joc colectiv. Este cunoscut că majoritatea preșcolarilor mici preferă să se joace singuri cu cîte o jucărie.

Deprinderi de muncă gospodărească

Încă din grupa mijlocie, de la începutul anului școlar, am cerut copiilor să se imbrace singuri. Pentru stimularea lor organizăm diferite întreceri cu teme ca: „Cine se imbracă primul?”, „Cine se imbracă mai repede?”. I-am ajutat la legarea cordonului la uniformă, la legarea și returilor de la încălțăminte. Am demonstrat și am explicat de fiecare dată, cîte unui grup de copii, modul de îndeplinire a acestor sarcini. La dezbrăcare am urmărit întotdeauna ca hainele să fie frumos aranjate, deasupra fiind întotdeauna așezată uniforma, papucii de casă să fie așezați sub scaunul, așa cum trebuie încălțati.

Consolidarea și verificarea modului de însușire a acestor deprinderi, la care am antrenat și familiile copiilor, le-am făcut înainte și după unele plimbări, jocuri

Din materiale refolosibile

Vizitînd de mai multe ori fabricile de confecții și tricotate din orașul nostru, unde lucrează mamele mai multor copii, cu care colaborăm strîns, am ajuns la concluzia că unele materiale rezultate din procesul de fabricație, pe care le primeau copiii, se pot folosi cu succes în unitatea noastră. Din acestea, am confecționat personaje din povestea „Greșala Cumintică”, care s-au bucurat de admirația copiilor și a celor mari, precum și unele personaje din povestile: „Nu numai la grădiniță” și „Scufița Roșie”. Alte păpuși le-am executat din resturi de blană („Capra cu trei iezi” și „Puf Alb și Puf Gri”); apoi, din mingi de tenis, melanj, stofă, tercot, am confecționat personaje din povestea „Fata babei și fata moșneagului”. Înfașșurarea lor atrăgătoare, culoarea, strălucirea, armonia formelor sînt lucruri de care ne îngrijim. Prin aceasta, întreaga ambianță este pregătită în așa fel, încît să-l atragă pe copil. O altă cerință a materialului prezentat în fața copiilor este aceea de a se preta la activitatea motrice a copilului. O păpușă foarte frumoasă, cu o înfașșurare atrăgătoare, stîrnește interesul copilului numai atuncî cînd acesta are posibilitatea să se joace cu ea, altfel interesul lui scade.

Dacă fiecare personaj creat poate fi mutat din loc, utilizat, adus din nou la

Aspecte metodice ale jocului de creație

Dacă ne referim la **jocul de creație** cu subiecte și roluri, așa cum reiese din denumirea sa, el este și trebuie să fie creația copilului, interpretarea pe care acesta o dă lumii și în același timp integrarea lui în această lume în care el nu mai este doar un simplu observator, dependent de cei mari, departe de problema vieții, ci începe să o cunoască și să se integreze, asumîndu-și anumite roluri.

În jocul de creație copilul prelucrează și transpune esențialul din relațiile sociale, transpune lumea obiectivă prin mijloace de realizare proprii puterilor sale, practic prin mijloace simbolice, stilizări acceptate de el în crearea situației de joc. Specificul jocului de creație, indiferent de conținutul lui, rezultă din faptul că motivul acțiunii de joc constă nu în rezultatul acțiunii, ci în procesul însuși. Nu a cîștiga, ci a se juca, aceasta este formula generală a motivației jocului.

Deși copiilor nu le place să se joace singuri, adesea se mulțumesc să se joace „unul lîngă altul”, caracteristică pentru grupa mică și începutul grupel mijlocii. În acest sens, colectivul are rolul cel mai mare în formarea spiritului de cooperare; îndeplinirea în comun a unor sarcini, așa numitele jocuri deschise cum ar fi; cîntatul împreună, mersul în același pas, oprire la semnal, etc.

În ceea ce privește materialele de joc, e necesar ca ele să fie corect dozate. Uneori abundența poate frîna activitatea copilului în dezvoltarea unei teme. În schimb felul jucăriilor, prezentarea lor într-un anumit cadru pot canaliza jocul copiilor, acționînd în mod special asupra conținutului acestuia.

Acțiunile educatoarei executate în cursul jocului pot să fie în legătură cu in-

Legăturile cu ceilalți copii se manifestă, mai des, în cazul neînțelegerilor generate de dorința de a obține una și aceeași jucărie. Este de fapt și motivul pentru care trecerea de la jocul individual la jocul cu partener presupune însușirea unor deprinderi de folosire a acelorași jucării de către doi sau mai mulți copii. De aici, și sarcina educatoarei de a-l obișnui pe copil cu diversele aspecte ale utilizării jucăriilor. Învîtîndu-i să întreprindă mereu jocuri prin care învață cîte ceva deosebit, și jocuri prin care aplică cele învățate, educatoarea face din joc, ca formă de activitate, un bun prilej de a-l pregăti pe copil, din vreme și sistematic, pentru activitatea școlară.

Educ. DUMITRIȚA HASAN
Grădinița Nr. 1 Slănic-Moldova

libere și de mișcare, în curtea căminului, cînd copiii urmau să se imbrace și să se dezbrace, să-și schimbe papucii de casă cu încălțăminte de stradă, să le așeze în ordine în dulăpior.

Cunoscînd importanța formării de timpuriu a deprinderilor de muncă gospodărească, în scopul deservirii colectivului de copii și ajutorării adulților, ne-am preocupat de rezolvarea lor concretă în practică. Copiii au fost împărțiți în echipe de serviciu și le-am trasat sarcini precise: o echipă aranjează jucăriile, alta șterge praful, alta udă florile, alta aranjează mobilierul și împarte materialul necesar pentru diferite activități.

Practica ne arată că orice deprindere se însușește mai rapid, mult mai temeinic, dacă copilul își explică scopul acțiunii pe care o desfășoară și dacă pe parcurs el este ajutat să-și analizeze greșelile.

Educ. ANA ZAHARIE
Grădinița cu Program Prelungit
din Zlatna, județul Alba

locul său, atracția ambianței sporește.

De un succes deosebit s-au bucurat și personajele din poezia „Puișorul motat” (confecționate din resturi de melanj).

Pentru ca personajele create de noi să-l atragă pe copil tot mai mult, am căutat, împreună cu conducerea unității și colectivul de educatoare, să amenajăm, pe un hol al grădiniței, un cadru cît mai apropiat copiilor, intitulat „În lumea minunată a poveștilor”. Aici, am expus personaje confecționate de noi, cu ajutorul copiilor, în diferite aranjamente. Astfel, pe un perete am expus, pe două scări, realizate din împletituri din sfoară, personaje din poveștile „Scufița Roșie” și „Nu numai la grădiniță”. Pe un alt perete, am expus un set de trăistuțe cu motive populare specifice Maramureșului, în care am introdus personaje din poveștile: „Fata babel și fata moșneagului”, „Capra cu trei iezi” și „Puișorul motat”. Pe un panou am lipit din hîrtie colorată un peisaj de pădure, iar printre copaci am așezat personaje din povestea „Albă ca Zăpada și cei șapte pitici”. Venind zi de zi în contact cu aceste personaje, copiii sînt atrași de ele, iar în cadrul activităților comune și al celor distractive trăiesc intens acțiunile petrecute și doresc să le mînuiască și ei. În acest fel, atracția ambianței constituie și un mijloc eficient de educație estetică.

Educ. FLORICA POP
Grădinița Nr. 34 din Baia Mare,
Județul Maramureș

terpretarea unui rol în joc, cu îmbogățirea unui joc sau corectarea lui.

Sugestiile verbale pot să aibă scopul de a îmbogăți conținutul unui rol, pentru a da posibilitatea copiilor să-și satisfacă nevoia de activitate. Astfel, pentru a da conținut rolului de responsabil de librărie, care nu avea sarcini concrete în organizarea acesteia, educatoarea a sugerat sarcini precise responsabilului prin constatarea: „S-au vîndut aproape toate caietele și cărțile. Ar fi bine să cereți de la depozit altele”. Prin aceasta jocul s-a lărgit prin alte acțiuni utile și un caracter concret și anume: efectuarea unor telefoane la depozit pentru comandă, primirea și preluarea mărfii, repartizarea ei la raioanele corespunzătoare, întocmirea bonului de primire etc.

Intervențiile verbale cu caracter de sugere pot să imbrace diferite forme. Cea mai eficientă modalitate o constituie întrebarea. Prin întrebare copiii sînt orientați pe nesimțite spre o idee, acțiune sau rol nou. Folosirea întrebării are mare avantaj că nu dă soluția de-a gata și sugerează ideea sub forma unei probleme. Astfel copiii sînt puși în situația de a căuta singuri răspunsul, de a participa direct și activ la elaborarea subiectului.

O altă formă pe care o poate lua intervenția verbală este răspunsul la întrebările copiilor. Acest răspuns poate fi scurt și simplu: educatoarea se rezumă la cîteva cuvinte de lămurire și lasă aspectele mai complexe pentru a fi discutate în afara jocului.

Este de dorit ca sugestiile să fie preferate observațiilor și chiar explicațiilor ori de cîte ori este posibil acest lucru, întrucît sînt mai ușor acceptate de către copii, atît prin caracterul lor neobligatoriu, cît și pentru motivul că fac loc inițiativei și interpretărilor personale.

Educ. AGAPIA DAJA
Grădinița Nr. 248 din București

Școala pentru muncă

Printre importantele acțiuni organizate de Ministerul Educației și Învățământului împreună cu Comitetul Uniunii Sindicatelor din Învățământ, Știință și Cultură, în scopul perfecționării procesului instructiv-educativ în toate componentele sale, se înscrie și schimbul de experiență de la Baia Mare, din 26—27 aprilie a.c., desfășurat cu ajutorul Inspectoratului Școlar Maramureș, având ca temă munca de orientare școlară și profesională.

La această amplă manifestare de nivel național au participat: tovarăsa Rada Mocanu, adjunct al ministrului educației și învățământului, tovarășul Vasile Bărbuleț, prim secretar al Comitetului Județean Maramureș al P.C.R., tovarășul Ioan Stoichici, adjunct al ministrului muncii, președinta Comitetului U.S.I.S.C., tovarăsa Dobrița Tigăran. De asemenea, la lucrările schimbului de experiență au luat parte specialiști din Ministerul Educației și Învățământului, din Ministerul Minelor și din alte ministere economice, decanul Institutului de Subingineri Baia Mare, prof. dr. ing. Vasile Popa, rectorul Institutului de Petrol și Gaze Ploiești, prof. dr. ing. Dumitru Săndulescu, alte cadre didactice universitare, inspectori școlari generali din toate județele țării, președinți ai comitetelor județene ale sindicatelor din învățământ, reprezentanți ai organizațiilor revoluționare de copii și tineret.

Alegerea municipiului Baia Mare pentru desfășurarea acestei consfățiri se explică prin experiența îndelungată și bogată a județului Maramureș, a reședinței sale, în formarea muncitorilor calificați, a specialiștilor pentru industria minieră.

Cuvîntul de deschidere a lucrărilor a fost rostit de tovarăsa Rada Mocanu, adjunct al ministrului educației și învățământului, care a reliefat progresul școlii românești, în ultimii 20 de ani — ca urmare a politicii clarvăzătoare a partidului, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a indicațiilor permanente ale tovarășei academiciene doctore inginer Elena Ceaușescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-viceprim ministrului guvernului, care îndrumă, cu o stăruitoare grijă pentru calitatea sa, învățământul de toate gradele. De asemenea, a subliniat rolul pe care îl are școala în pregătirea forței de muncă necesare societății, răspunzînd sarcinilor incredite de către Congresul al XIII-lea al P.C.R., și a insistat asupra necesității unei munci de orientare școlară și profesională riguroasă concepute, în funcție de exigențele economice ale fiecărui județ, ale domeniilor prioritare, cum sint industria minieră, de petrol și gaze.

Exprimîndu-și bucuria de a fi gazdele unei asemenea manifestări, tovarășul Vasile Bărbuleț, prim secretar al Comitetului Județean Maramureș al P.C.R., a vorbit participanților despre principalele constante care definesc locul Maramureșului — purtătorul unui nestins dor de libertate socială și națională de-a lungul veacurilor — în istoria și geografia țării, oprindu-se, îndeosebi, asupra contribuției sale la civilizația materială și spirituală din anii socialismului, din Epoca Nicolae Ceaușescu. Dezvoltarea industriei — minieră, de construcții, construcție de mașini, textile și alimentare —, a agriculturii — în principal a sectorului zootehnic și pomiculturii —, modernizarea tehnologiilor de producție, amplificarea activității de cercetare științifică se corelează cu dezvoltarea învățământului, a rețelei școlare, a liceelor industriale — un accent însemnat punîndu-se pe o realitate orientare școlară și profesională a elevilor.

În cuvîntul său, adjunctul ministrului muncii, tovarășul Ioan Stoichici, a relevat rolul major al politicii demografice în dezvoltarea țării noastre, evidențînd creșterea numerică a populației încadrate în muncă, aportul liceelor și al școlilor profesionale la pregătirea forței de muncă pentru perioadele următoare, programele speciale de optimizare a acestei pregătiri în sectoarele cu o pondere importantă pentru obținerea energiei (minieră, petrol, gaze).

Președinta Comitetului Uniunii Sindicatelor din Învățământ, Știință și Cultură, tovarăsa Dobrița Tigăran, a remarcat prezența activă, stimulativă, a organelor și organizațiilor sindicale în întreaga activitate de formare multilaterală a elevilor, menționînd rezultatele notabile înregistrate în cadrul întrecerilor socialiste dintre unitățile școlare, la simpozionul „Creativitate și eficiență în învățământ”, cu ocazia unor schimburi de experiență.

De asemenea, a arătat necesitatea de a se intensifica legăturile dintre sindicatele din învățământ și cele din întreprinderi, în scopul unei eficiente integrări socio-profesionale a absolvenților tuturor formelor de școlarizare.

În cadrul lucrărilor în plen ale consfățuirii au mai luat cuvîntul inspectori școlari generali — lector dr. Elvira Suci, județul Maramureș; prof. Domnica Murgoci, județul Iași; prof. Iancu Bunoiu, județul Mehedinți; prof. Ion Urea, județul Vilcea; prof. Viorica Piscoi, județul Bihor; prof. Elena Mateias, județul Călărași; prof. Elena Albu, județul Brașov și prof. Olga Duțu, județul Constanța; ing. Ion Popescu, inspector de specialitate, județul Hunedoara; cadre universitare — prof. dr. ing. Vasile Popa; prof. dr. ing. Dumitru Săndulescu; lector Paula Constantinescu, Universitatea din București, și lector dr. Titus Suteu, Universitatea din Cluj-Napoca; președinți ai comitetelor sindicatelor din învățământ — Constanța Dumitru, jud. Bacău și Maria Petrașcu, județul Timiș.

S-au reliefat preocupările și experiența dobîndită în activitatea de orientare școlară și profesională, la nivelul județelor respective, propunîndu-se modalități de perfecționare a acestora, în vederea formării capacității de decizie a elevilor pentru o formă de școlarizare superioară sau pentru profesie, coresponsabilitate, pe de o parte, particularităților psihofizice, dezvoltării lor intelectuale, pregătirii lor generale, de specialitate și practice, pe de altă parte, comenzilor sociale de actualitate și de perspectivă, pentru ca elementul om calificat să corespundă, în permanență, elementului industriei moderne.

Dezbatărilor fructuoase din cele două zile li s-a adăugat exemplul concret, elocvent al condițiilor deosebite în care se formează, în școala județului Maramureș, viitorii oameni ai muncii pentru exploatarea miniere sau pentru construcții, al celor în care se lucrează azi, în industria minieră. Acest exemplu l-au oferit — ca urmare a vizitelor efectuate — Liceul Industrial nr. 2 (minier), Liceul Industrial Nr. 1 (construcții de mașini în domeniul minier) și Liceul Industrial Nr. 3 (construcții industriale și civile) — fiecare din ele cu o excepțională bază materială și cu frumoase rezultate în întreaga activitate — precum și modernele obiective industriale. Exploatarea Minieră Suior, Complexul pentru pregătirea și perfecționarea muncitorilor din Centrala Minereurilor Maramureș și Flotația Centrală Baia Sprie, exemplificînd una dintre îndeletnicirile seculare, de bază ale localnicilor — mineritul. Vizitarea Institutului de Subingineri Baia Mare — care pregătește studenții în profesii de miner, electromecanic, metalurgist sau constructor — a Casei Personalului Didactic și Cabinetului Județean de orientare școlară și profesională a constituit încă o dovadă a modului în care este concepută, în acest județ, orientarea școlară-profesională.

Schimbul de experiență de la Baia Mare s-a încheiat prin concluziile prezentate de tovarăsa Rada Mocanu, adjunct al ministrului educației și învățământului, care, apreciînd oportunitatea momentului desfășurării acestuia — începutul celui de al III-lea trimestru al anului școlar în curs — și buna organizare a acestei acțiuni pline de învățăminte, a mulțumit, în numele conducerii Ministerului Educației și Învățământului, al celor prezenți, organelor de partid, de învățămînt și economice locale pentru străduința demonstrată în interesul reușitei sale. Esențial este ca participanții la acțiune și, prin ei, toate cadrele didactice, să rețină din acest schimb de experiență tot ceea ce este valoros, și, în special ceea ce urmează să se efectueze de acum înainte în activitatea de orientare școlară și profesională, pornindu-se de la exigențele economiei naționale, pentru fiecare ramură de activitate. Este necesar să se desfășoare o activitate diferențiată, dar încheagată într-un sistem bine gândit, la care să participe toate cadrele didactice și în care să fie antrenată în mod permanent, susținut, toți factorii educativi pentru ca procesul îndelung și complex al orientării școlare și profesionale să se integreze armonios educației revoluționare a tineretului nostru, să contribuie eficient la realizarea planului de școlarizare pentru treptele I și a II a de liceu, pentru școlile profesionale și institutele de învățămînt superior de mine, petrol și gaze.

VALERIA BACIU

Ce să fiu?

În realizarea activității complexe de orientare școlară și profesională, un rol important revine dirigintelui, care e necesar să acționeze în mod diferențiat — împreună cu colectivul de profesori ai clasei, cu organizația de pionieri sau de U.T.C. — pentru asigurarea unei bune cunoașteri a personalității fiecărui elev, a aptitudinilor și nivelului de pregătire, cunoaștere ce va fi însoțită de o evaluare obiectivă a posibilităților, conducînd la alegerea unui drum coresponsător în viață.

Pentru că orientarea școlară și profesională are ca primă finalizare opțiunea școlară a elevilor din clasa a VIII-a, ca dirigintă la această clasă am propus, pentru ora de dirigiență, o masă rotundă cu tema: „Ce să fiu?”, urmărind ca dezbaterile ei să contribuie la cristalizarea deciziei absolvenților acestei clase

pentru o anumită meserie și, mai ales, la îndrumarea lor spre producția agricolă. La dezbateri a participat întregul colectiv al clasei (tema și planul fiind enunțate din timp) sub coordonarea permanentă a dirigintelui. Activitatea s-a desfășurat ca lecție deschisă în cadrul Comisiei de orientare școlară și profesională din școala noastră, constituind un fructuos schimb de experiență între diriginți.

Planul de dezbateri a urmărit dezvoltarea următoarelor idei majore:

Munca l-a creat pe om. (Omul ca specie biologică s-a dezvoltat în procesul muncii, devenind cea mai puternică viețuitoare de pe pămînt. Omul ca ființă muncitoare este o existență unică, originală, superioară, diferită de oricare altă vietate din natură).

Munca — temelj al condiției umane.

(Omul produce și dispune de produsele muncii sale, dovedindu-se o ființă creatoare. Saltul de la nivelul biologic la cel social se explică prin muncă).

Munca în decursul istoriei (Exploatarea muncii în orînduirile structurate în clase antagonice).

Munca în socialism (Trecerea la socialism — moment crucial în istoria omenirii. Se lichidează scindarea societății în clase bazate pe exploatarea muncii omului, se atenuază deosebirile dintre munca fizică și cea intelectuală).

Ce voi deveni? (Opțiuni profesionale; criteriile folosite în alegerea profesiei; ce dorește elevul? (pasiunea pentru o anumită meserie); ce poate deveni? (dacă are nivelul de pregătire școlară și deprinderile practice necesare trecerii probelor de concurs); care este cerința de forță de muncă în zona în care trăiește elevul și pe plan național (dacă nu se ține seama de această cerință, la sfîrșitul studiilor, absolventul riscă să nu aibă satisfacția deplină a integrării sale socioprofesionale).

Agricultura, ramură a economiei naționale — larg domeniu de afirmare a tineretului prin muncă. (Necesitatea întineririi forței de muncă în acest domeniu al economiei naționale. Avantajele muncii în agricultură: folosirea acordului global, ca formă de retribuție a muncii,

în această ramură economică; munca agricolă se desfășoară în aer liber, curat, contribuind la menținerea sănătății omului; elevii se pot integra rapid la locuri de muncă în agricultură, avînd cunostințele și deprinderile necesare pentru acest domeniu economic, deoarece majoritatea sint copii de țărani cooperatori, adăugîndu-se și faptul că practica școlară s-a desfășurat în decursul anilor pe terenurile agricole ale Cooperativei Agricole de Producție din localitate.

Tineretea, vîrstă a afirmării prin muncă (Exemple de afirmare timpurie a unor pasiuni la diferite personalități ale societății omenesti, de-a lungul istoriei sale).

Contribuția tineretului la edificarea socialismului și comunismului în patria noastră. (Afirmarea tineretului în viața socială prin fapte creatoare ține de romantismul acestei vîrste și, într-o mare măsură, de romantismul revoluționar al epocii și societății noastre. Condițiile minunate de muncă și viață create tineretului în România socialistă. Datoria fiecărui tînar de a transpune în fapte de muncă politica P.C.R. de edificare a socialismului și comunismului în patria noastră).

Prof. CECILIA CUCUȚEANU
Școala din comuna Drăeșani, județul Teleorman

Activități cu pionierii de vîrstă școlară mică

Pionierii de vîrstă mică vor mereu să facă „ceva”, și, mai ales, doresc să ajungă „cineva” cînd vor fi mari. Depinde de noi, cei care le îndrumăm activitatea, să le cunoaștem inclinațiile, interesele, aptitudinile, dar și posibilitățile reale, pentru ca alegerea unei profesii, la timpul potrivit, să fie în acord cu dezideratele și pregătirea lor.

Pe lîngă munca hotărîtoare, desfășurată cu acești elevi la lecții, prin procesul de predare-învățare, de mare utilitate sint în activitatea de orientare școlară și profesională și celelalte acțiuni educative care sprijină o informare mai amplă a pionierilor în ceea ce numim „lumea profesională”. Alături de alte forme (panouri intitulate „Ce să fiu?”, cu ilustrarea diferitelor locuri de muncă și ale produselor obținute în diferite unități economice, sau adunări cu temă, la care le vorbesc oameni ai muncii, invitați, avînd diferite meserii) activitatea desfășurată în cercurile aplicative din școală duce la o bună îndrumare a elevilor din ciclul primar în vederea ulterioarelor lor opțiuni școlare și profesionale. Pornind de la cele mai simple operațiuni de modelaj sau lucrări din hîrtie și carton, efectuînd, apoi, lucrări de pirogravură și traforaj, cusături, împletituri, cioplituri, sau mici lucrări agricole, pionierii ciclului primar se familiarizează, în aceste cercuri, cu disciplina în muncă, își dezvoltă deprinderile de muncă, creativitatea, imaginația și interesul pentru diferite domenii de activitate. Amintesc cîteva din cercurile care funcționează în școala noastră: „Atelierul fantezistei”, „Punct românesc”, „Micii naturalisti”, „Micii pirogravori”. Pionierii care manifestă mai mult talent și ingeniozitate sint îndrumați către cercurile Casei Pionierilor și Șoimilor Patriei, unde găsesc condiții prielnice de afirmare, unde pot ajunge la performanțe.

De asemenea, cunoașterea concretă a profesiilor și locurilor de muncă are o pondere însemnată în activitatea de orientare școlară și profesională în ciclul pri-

mar. Această cunoaștere poate începe prin vizite în unitățile productive din diferite sectoare economice. Ținînd seama de specificul social-economic și de necesitățile forței de muncă din județul nostru, am organizat vizite în întreprinderi industriale și unități agricole unde pionierii au primit de la specialiștii informațiile accesibile vîrstei lor, despre profesiile care se practică în respectivele unități, despre importanța muncii efectuate. Astfel, am vizitat Fabrica de Piene, Combinatul de Prelucrare a Lemnului, Fabrica de Tricotaje „Moldova”, Tesătoria de Mătase „Victoria” și I.A.S. Urșani.

Din explicațiile ghidului și ale specialiștilor, din cele văzute de copii, aceștia au reținut procesul tehnologic (drumul materiei prime pînă ajunge produs finit), efortul marelui al muncitorilor pentru îndeplinirea și depășirea sarcinilor de producție, bătaia pentru calitatea produselor, imaginația creatorilor de modele noi, străduința de economisire a materialelor. Pionierii au înțeles că există o disciplină a muncii de la care nimeni nu are voie să se abată și s-au simțit mîndri cînd au aflat că produse care poartă firma fabricilor iesene le duc faima în întreaga țară și chiar peste hotare.

Aceste vizite și întîlnirile cu oamenii muncii pot fi intens valorificate și în procesul instructiv-educativ, și în activitățile politico-educative organizate cu pionierii. Pe baza impresiilor lor putem organiza dezbateri despre muncă, despre spiritul de economie, cu privire la capitolul „Munca și învățătura, îndatoriri patriotice ale fiecărui pionier” din Codul etic. Ele contribuie la formarea convingerilor că munca este rațiunea de a fi a omului, a dorinței de a participa, pe măsura forțelor lor, la clocoțitoarea construcției a socialismului în patria noastră.

Inv. GEORGETA LĂZĂRESCU
comandant instructor de unitate,
Școala Nr. 28 din Iași

VREMEA ÎN LUNA IUNIE

În luna iunie, aproape pe tot teritoriul țării, cad cele mai mari cantități lunare de precipitații din tot cursul anului. Dezvoltarea dorsalei anticiclonului azoric deasupra părții sudice a Europei favorizează transportul maselor de aer oceanic umez care, în contact cu aerul tropical preexistent în zonele țării noastre, determină puternica instabilitate atmosferică. Instabilitatea accentuată caracteristică primei luni de vară favorizează formarea frecventă a norilor de furtună și căderea precipitațiilor, deosebit de abundente. Cantitățile medii de apă înregistrate de-a lungul anilor ajung în luna iunie la 80—100 l/mp în Transilvania și în Cîmpia de Vest, la 100—120 l/mp în Maramureș (mai mari cu 20 l/mp decît cele ale lunii mai).

În partea centrală a Cîmpiei Române, precipitațiile sint mai abundente (80—90 l/mp) decît în Cîmpia Olteniei (60—70 l/mp) și în Bărăgan (65—80 l/mp). Aportul apei din precipitații scade în Dobrogea (45—65 l/mp) și mai cu seamă în vecinătatea mării (40—45 l/mp). În întreaga zonă de cîmpie, în comparație cu sumele precipitațiilor din luna mai, cele din iunie sint mai mari cu 15—20 l/mp, cea mai mare creștere fiind localizată între valea Oltului și valea Ialomiței.

În Moldova, cantitățile lunare medii de precipitații nu depășesc 60 l/mp pe Cîmpia Covelului și în Depresiunea Jijiei și cresc pînă la 65—85 l/mp în podișul Birladului și la 80—90 l/mp în podișul Sucevei. Aceste cantități lunare sint mai mari decît în luna mai cu 20 l/mp în partea sudică a Moldovei și numai cu 10 l/mp în nord.

Pe virfurile munților ploile din această lună sint deosebit de abundente, sumele lunare depășind chiar 150—170 l/mp (la Vf. Omul 173 l/mp). Elocvente sint și valorile cantităților maxime lunare înregistrate: 581,7 l/mp la Gruița (jud. Me-

hedinți) în anul 1940; 538,8 l/mp la Ineu (jud. Arad) în 1926; 507,6 l/mp la Balta (județul Mehedinți) în 1940; 498,3 l/mp la Ciuperceni Vechi (jud. Dolj) în 1925 etc.

În luna Iulie Cireșar, luna solstițiului de vară, sub influența radiației solare, mai intense decît în lunile precedente, pe tot teritoriul țării noastre mediile temperaturii aerului sint cu 3 sau 4° C mai mari.

Deasupra celei mai mari părți a Cîmpiei Române, temperaturile medii sint cuprinse între 20° C și 21° C. Deosebirile dintre regimul termic dintre regiunile nordice și cele sudice cresc, de asemenea, mai cu seamă în sectorul estic al țării, cu aproximativ 3° C. În Cîmpia de Vest, repartiția temperaturii este relativ uniformă, mediile lunare fiind cuprinse între 18° C și 20° C. În Bazinul Transilvaniei, temperaturile nu depășesc 18° C decît la poalele Munților Apuseni. În zona arcului Carpaților se înregistrează cele mai coborîte temperaturi medii lunare (de la 7° C la 15° C). Pe litoralul Mării Negre, mediile se situează între 19° C și 20° C. Maximele absolute ale acestei luni s-au înregistrat la două stații meteorologice: București Filaret (40,3°C) și Giurgiu (40°C). Cele mai coborîte temperaturi minime nocturne din această lună, cînd mercurul termometrului s-a situat sub limita de îngheț, s-au produs la Intorsura Buzăului (minus 2,7° C) și la Gheorghieni și Dorohol (minus 2° C).

Luna iunie din acest an își va păstra caracteristica de cea mai instabilă lună, cu deosebire în a doua parte a ei. În prima jumătate, vor exista condiții ca, în multe zile, diminețile să fie frumoase. Din punct de vedere termic, iunie se va încadra în limite normale în cea mai mare parte a țării.

CONSTANTIN MAREȘ
cercetător principal la Institutul de
Meteorologie și Hidrologie

PROFESORI AI ELEVILOR PREMIATI

La concursurile școlare pe obiecte de învățămînt

Concursurile școlare pe obiecte de învățămînt — activitate devenită tradițională și ridicată la un nivel superior în ultimii 20 de ani — evidențiază creșterea, de la an la an, a interesului maselor largi de elevi și cadre didactice pentru obținerea de performanțe școlare cu totul deosebite.

Exprimînd efortul colectiv al cadrelor didactice și elevilor, concursurile pe discipline de învățămînt pun în valoare potențialul formativ al procesului instructiv-educativ, expresie a capacității de creație și de operaționalizare a procesului de predare-învățare.

Publicăm numele unora dintre profesorii ai căror elevi au obținut cele mai bune rezultate la faza republicană a olimpiadei școlare — ediția 1985.

În numerele următoare ale revistei vom continua publicarea numelor altor cadre didactice, din alte localități și județe ale țării, ai căror elevi au obținut cele mai bune rezultate la concursurile pe discipline de învățămînt din acest an școlar.

PREMIUL I

Doina Mala, fizică, Liceul de Matematică-Fizică Nr. 1, Pitești; Nicolae Lazăr, geografie, Liceul Industrial din Costești, județul Argeș; Ecaterina Daba, geografie, Liceul Pedagogic, Constanța; Virgil Dumitru, geografie, Liceul Militar de Marină, Constanța; Maria Socolov, limba rusă, Liceul Pedagogic, Constanța; Tapodi Zsuzsa, limba maghiară, Școala Nr. 1 din Sfîntu Gheorghe; Boder Anna, limba maghiară, Școala Nr. 2 din Sfîntu Gheorghe (2 premii); Demes Gabriella, limba maghiară, Liceul Industrial Nr. 2 din Sfîntu Gheorghe; Eugenia Păvăleanu, limba română, Liceul „C. Negruzzi”, Iași; Cornelia Gutan, matematică, Liceul „C. Negruzzi”, Iași; Ioana Diaconu, matematică, Liceul de Informatică, Iași; Elena Corduneanu, chimie, Liceul „Loni Racoviță”, Iași; Iulia Dorcasu, chimie, Liceul „M. Eminescu”, Iași; Corina Poede, limba franceză, Liceul Național, Iași; Dimitrie Terziu, limba franceză, Liceul „M. Eminescu”, Iași; Constantiu Paidos, limba engleză, Liceul „M. Eminescu”, Iași; Verica Iuliana, economie politică, Liceul „Salomon Barbu”, Miercurea Ciuc; Bara Catalina, limba maghiară, Liceul de Matematică-Fizică din Miercurea Ciuc; Costică Cișna, științe sociale, Liceul de Matematică-Fizică din Turnu Măgurele, jud. Teleorman; Rodica Davidescu, limba franceză, Liceul de Matematică-Fizică din Alexandria; Corneliu Cirstiuc, istorie, Școala Nr. 5 din Rîmnicu Vilcea.

Din municipiul București: Elena Constantinescu, matematică, Școala Nr. 5; Armand Martinev, matematică, Liceul de Matematică-Fizică Nr. 1; Daniela Timofte, fizică, Școala Nr. 193; Alexandru Duță, fizică, Școala Nr. 195; Elena Căsandriu, biologie, Liceul de Științe ale Naturii „C. A. Rosetti”; Marian Vorod, filozofie, Liceul de Filologie-Istorie Nr. 1; Finia Dragne, limba și literatură română, Școala Nr. 201; Rodica Demian, limba maternă germană, Liceul Industrial Nr. 34; Anton Cheverchev, limba și literatură română, Liceul de Matematică-Fizică Nr. 3; Veronica Păvăleanu, limba și literatură română, Liceul Industrial Nr. 35; Carmen Diaconu, limba și literatură română, Liceul „Gh. Lazăr”; Manuela Nace, limba engleză (3 premii); I. Liceul de Filologie-Istorie Nr. 1; Magda Stăncu, limba engleză, Liceul de Filologie-Istorie Nr. 1; Nicolar Gălbăneanu, limba engleză, Liceul de Matematică-Fizică „Gh. Lazăr”; Veronica Popescu, limba engleză, Liceul Industrial „D. Cantemir”; Doina Constantinescu, limba engleză, Liceul Industrial Nr. 34; Georgeta Ghimbișanu, geografie, Liceul Industrial Nr. 10; Paraschiva Arsenie, chimie, Liceul „C. A. Rosetti”; Olga Tintoiu, limba franceză, Liceul Industrial „I. L. Caragiale”; Eugen Moveanu, limba rusă, Liceul de Matematică-Fizică „Gh. Lazăr”; Constantin Grigorescu, limba rusă, Liceul Industrial „I. L. Caragiale”; Galina Oprea, limba rusă, Liceul Industrial „D. Cantemir”; Floarea Androne, limba rusă, Liceul Industrial „I. L. Caragiale”; Mihaela Alexandru, limba germană, Liceul de Filologie-Istorie Nr. 1.

PREMIUL II

Evdochia Bărbulescu, chimie, Liceul Industrial Nr. 4 din Pitești; Daniela Tătar, limba germană, Liceul „Horia, Cloșca și Crișan” din Alba Iulia; Secărea Hildegard, limba germană, Liceul „Liviu Rebreanu” din Bistrița-Năsăud; Ana Zegheru, limba română, Școala Nr. 29 din Brăila; Rodica Leonte, limba română, Liceul Pedagogic din Constanța; Stela Bodeanu, biologie, Liceul „Mircea cel Bătrîn” din Constanța; Raduly Erzsébet, filozofie, Liceul de Matematică-Fizică din Miercurea Ciuc; Borbely Katalin, limba maghiară, Școala Nr. 1 din Miercurea Ciuc; Luksy Erzsébet, limba maghiară, Școala Nr. 1 din Odorheiu Secuiesc, jud. Harghita; Bara Katalin, limba maghiară, Liceul de Matematică-Fizică din Miercurea Ciuc (două premii); Georgeta Popovici, limba română, Liceul Sanitar din Iași; Florica Pompaș, limba română, Liceul Sanitar din Iași; Dumitru Stan, limba română, Liceul „M. Eminescu” din Iași; Anit Sebastian, matematică, Liceul Național din Iași; Georgeta Suflețel, chimie, Liceul „Emil Racoviță” din Iași; Catinca Cerchez, biologie, Liceul „Emil Racoviță” din Iași; Constantin Paidos, limba engleză, Liceul „M. Eminescu” din Iași; Linde Gabriela, limba germană, Liceul Național din Iași; Domnica Constantinescu, limba română, Liceul de Matematică-Fizică din Turnu Măgurele; George Dumitrașcu, geografie, Liceul de

Matematică-Fizică din Turnu Măgurele; Vasile Manolache, istorie, Liceul de Matematică-Fizică din Alexandria; Nicolae Sirbu, limba română, Liceul „Gh. Roșca Codreanu” din Birlad; Dumitru Stoian, geografie, Liceul Industrial Nr. 4 din Vaslui; Ioan Danes, limba engleză, Liceul Industrial Nr. 7 din Rîmnicu Vilcea.

PREMIUL III

Wrobel Walter, limba rusă, Liceul „Zinca Goleșcu” din Pitești; Maria Lia Cazan, biologie, Liceul Industrial Nr. 1 din Cugir, județul Alba; Viola Gorcea, matematică, Liceul „Gh. Coșbuc” din Bistrița-Năsăud; Constantin Rea, fizică, Liceul „L. Rebreanu” din Bistrița-Năsăud; Dengej Malwice, limba germană, Liceul Industrial Nr. 1 din Bistrița-Năsăud; Eufrosina Ilic, geografie, Liceul Industrial Nr. 1 din Brăila; Grațela Constanda, limba engleză, Liceul Sanitar din Brăila; Cornel Dumitrescu, geografie, Liceul Industrial Nr. 4 din Constanța; Doru Caragea, matematică, Liceul „Mircea cel Bătrîn” din Constanța; Maria Socolov, limba rusă, Liceul Pedagogic din Constanța; Vrezo Alina, limba română, Liceul „Enăchită Văcărescu” din Tirgoviste; Elena Manolache, limbi moderne, Liceul „Enăchită Văcărescu” din Tirgoviste; Elena Vilmas, matematică, Liceul „Dr. Petru Groza” din Odorheiu Secuiesc, județul Harghita; Maa Felicia, geografie, Liceul Industrial Nr. 2 din Toplița; Janos Antal, limbi moderne, Liceul de Matematică-Fizică din Miercurea Ciuc (două premii); Pop Emese, limba maghiară, Școala Nr. 10 din Miercurea Ciuc; Tanczos Vilmos, limba maghiară, Școala din Băile Tuzsod, județul Harghita; Mariana Ciobanu, limba română, Liceul Național din Iași; Seryl Talpalaru, fizică, Liceul „Emil Racoviță” din Iași; Ecaterina Yemetse, chimie, Liceul „Emil Racoviță” din Iași; Corina Poede, limba franceză, Liceul Național din Iași; Dumitru Cioc, istorie, Liceul Național din Iași; Nicoleta Băiceșcu, limba română, Liceul Industrial Nr. 2 din Turnu Măgurele; Mariana Mateica, istorie, Liceul Industrial Nr. 1 din Alexandria.

PREMIUL SPECIAL

Dragomir Moise, limba română, Liceul „Zinca Goleșcu” din Cimpulung, județul Argeș; Gheorghe Schălbănuș, limba română, Liceul Pedagogic din Cimpulung, județul Argeș; Iliescu Georgeta, limba română, Liceul „Zinca Goleșcu” din Pitești (două premii); Constantia Popa, limba română, Liceul „Nicolae Bălcescu” din Pitești; Aureliana Stănculescu, limba română, Liceul „Zinca Goleșcu” din Cimpulung; Nicoleta Savulescu, limba română, Liceul „N. Bălcescu” din Pitești; Annelia Filăceanu, limba română, Liceul „Zinca Goleșcu” din Pitești; Zsuzsanna Păun, limba română, Liceul Sanitar din Pitești; Elena Edeulescu, limba română, Liceul Pedagogic din Cimpulung, județul Argeș; Stefan Alexe, matematică, Liceul „N. Bălcescu” din Pitești; Elena Bărbulescu, matematică, Școala Nr. 4 din Curtea de Argeș; Radu Dumitrescu, matematică, Școala Nr. 1 din Pitești; Pirvu Păun, matematică, Școala Nr. 12 din Pitești; Virgil Vlăscănuș, matematică, Școala Nr. 1 din Pitești; Elena Alexe, fizică, Liceul „N. Bălcescu” din Pitești; Eufrosina Andronescu, fizică, Școala Nr. 1 din Pitești; Felicia Stana, chimie, Liceul „N. Bălcescu” din Pitești; Elena Popescu, chimie, Liceul „Zinca Goleșcu” din Pitești; Evdochia Bărbulescu, chimie, Liceul Industrial Nr. 4, Pitești (3 premii speciale); Frusina Vintilescu, istorie, Școala Nr. 2, Pitești; Ion Nania, istorie, Școala Nr. 10, Pitești; Stefan Caroleașanu, științe sociale, Liceul de Filologie-Istorie din Cimpulung, județul Argeș; Marin Ghimpușcu, istorie, Liceul „Z. Goleșcu”, Pitești; Maria Sularu, științe sociale, Liceul Economic din Pitești (3 premii); Victor Ivașescu, științe sociale, Liceul Economic din Pitești (3 premii); Emilia Zaharia, istorie, Școala Nr. 23 din Brăila; Marcel Ganeș, limba română, Liceul de Matematică-Fizică „N. Bălcescu” din Brăila (2 premii); Gheorghe Florescu, limba română, Liceul Industrial Nr. 4, Brăila; Toader Buculei, istorie, Liceul „N. Bălcescu”, Brăila; Tatiana Tudosi, biologie, Liceul de Matematică-Fizică „N. Bălcescu”, Brăila; Grațela Constanda, limba engleză, Liceul Sanitar, Brăila; Eugenia Vijiac, limba română, Liceul Pedagogic, Constanța; Emilia Bizdie, limba română, Liceul „Mircea cel Bătrîn”, Constanța; Ileana Jan, limba română, Liceul „M. Eminescu”, Constanța (2 premii); Nicolae Rotund, limba română, Liceul Industrial Nr. 6, Constanța; Alexandrina Novac, limba română, Liceul Pedagogic, Constanța; Dumitru Păcuraru, istorie, Liceul Pedagogic, Constanța; Elena Ghinea, economie politică, Liceul Industrial Nr. 10,

Constanța; Nicolae Stănculete, fizică, Liceul Industrial Nr. 3, Medgidia; Stan Sava, matematică, Liceul „Mircea cel Bătrîn”, Constanța; Adriana Bistrițeanu, limba engleză, Liceul „Mircea cel Bătrîn”, Constanța; Doina Moise, limba engleză, Liceul Pedagogic, Constanța; Dorin Munteanu, limba franceză, Liceul „Mircea cel Bătrîn”, Constanța; Turoczy Rozalia, limba maghiară, Liceul Economic din Sf. Gheorghe; Györgyi Orban, limba maghiară, Liceul Industrial Nr. 2 din Sf. Gheorghe; Ernő Albert, limba maghiară, Liceul de Matematică-Fizică din Sf. Gheorghe; Mako Katalin, limba maghiară, Liceul Industrial Nr. 3 din Tg. Secuiesc; Joos Ilona, limba maghiară, Școala din Borșneul Mare, jud. Covasna; Morogan Maria, limba română, Liceul Industrial Int. B. din Sf. Gheorghe, județul Covasna; Liliana Lambescu, limba română, Liceul Industrial Nr. 2, Sf. Gheorghe; Mariana Drăgan, limba română, Liceul de Matematică-Fizică din Sf. Gheorghe, jud. Covasna; Ferenczi Tibor, filozofie, Liceul Economic din Sf. Gheorghe; Ioan Bandi, limba română, Liceul Industrial Nr. 3 din Tg. Secuiesc, jud. Covasna; Brindusa Ștefan, limba română, Liceul „Enăchită Văcărescu”, Tirgoviste (2 premii); Doina Dumitrescu, limba română, Liceul „Enăchită Văcărescu”, Tirgoviste; Sorin Săileanu, matematică, Liceul „Enăchită Văcărescu”, Tirgoviste (2 premii); Florența Poienaru, istorie, Școala Nr. 5 din Tirgoviste (2 premii); Paul Nicolaescu-Daniel, istorie, Școala Nr. 1 din Pucioasa, jud. Dimbovița; Dana Nicolaescu, economie politică, Liceul „Enăchită Văcărescu” din Tirgoviste (2 premii); Teodora Ene, limbi moderne, Liceul din Nucet, jud. Dimbovița; Vall Eva, limba română, Liceul de Matematică-Fizică din Miercurea Ciuc (2 premii); Dumitru Stan, limba română, Liceul Industrial Nr. 2, Toplița, jud. Harghita; Nagy Peter, limba maghiară, Liceul Industrial Nr. 3, Miercurea Ciuc; Mathé Szabó Ildiko, limba maghiară, Liceul Pedagogic, Odorheiu Secuiesc, jud. Harghita; Mariana Tărăcilă, limba română, Liceul de Matematică-Fizică, Slobozia, jud. Ialomița; Ion Voicu, limba română, Liceul de Matematică-Fizică, Slobozia, jud. Ialomița; Elvira Fotache, limba română, Liceul Agroindustrial, Slobozia, jud. Ialomița; Marcel Fotache, limba română, Liceul Industrial Nr. 2 din Slobozia; Aurică Drăghici, geografie, Liceul Agroindustrial din Armăsești, jud. Ialomița; Marcela Cărentu, limba română, Liceul „C. Negruzzi”, Iași; Puia Filipescu, limba română, Liceul „M. Eminescu”, Iași; Violeta Boiciuc, limba română, Liceul „M. Eminescu”, Iași; Crenguța Găldău, limba română, Liceul „M. Eminescu”, Iași; Mircea Lesovici, limba română, Liceul „C. Negruzzi”, Iași; Romeo Moga, limba română, Liceul „C. Negruzzi”, Iași; Ioana Diaconu, matematică, Liceul de Informatică din Iași; Corina Poede, limba franceză, Liceul Național, Iași; Liviu Burles, istorie, Liceul „Emil Racoviță”, Iași; Dumitru Ciută, istorie, Liceul Național, Iași; Olga Diaconu, istorie, Liceul „M. Eminescu”, Iași; Maria Dima, istorie, Liceul Pedagogic, Iași; Traiana Mitrus, limba română, Liceul de Matematică-Fizică din Turnu Măgurele, jud. Teleorman; Fernande Chirea, limba română, Liceul de Matematică-Fizică din Alexandria (2 premii); Domnica Constantinescu, limba română, Liceul de Matematică, Turnu Măgurele; Petre Gemăleșcu, limba română, Liceul de Matematică-Fizică, Alexandria; Miara Desculța, matematică, Liceul de Matematică-Fizică, Turnu Măgurele; Florea Lunguș, matematică, Liceul de Matematică-Fizică, Alexandria; Florea Prodana, matematică, Liceul de Matematică-Fizică, Turnu Măgurele; Cornelia Creța, istorie, Liceul Industrial Nr. 1, Turnu Măgurele; Ilie Peten, istorie, Școala Nr. 5, Alexandria; Florina Nae, istorie, Școala Nr. 3, Videle; Grigore Marțian, limba română, Liceul „G. Coșbuc”, Bistrița-Năsăud; Mihai Nebuna, limba română, Liceul Industrial din Becean, jud. Bistrița-Năsăud; Maria Găteș, limba română, Liceul Sanitar, Bistrița-Năsăud; Ioanel Tompa, istorie, Liceul „A. Muresanu”, Bistrița-Năsăud; George Pop, istorie, Școala Nr. 4 din Bistrița; Cleopatra Zăgrava, limba română, Liceul „M. Kogălniceanu”, Vaslui; A. Apavaloaiei, limba română, Liceul Industrial Nr. 2, Birlad; Jana Popa, limba română, Liceul Industrial Nr. 2, Birlad; Alexandru Mera, matematică, Liceul „M. Kogălniceanu”, Vaslui; Anica Popovici, matematică, Liceul „Gh. R. Codreanu”, Birlad; Octav Clavril, istorie, Școala Nr. 5, Vaslui; Gheorghe Luca, istorie, Liceul Industrial Nr. 2, Birlad; Elena Diaconu, istorie, Liceul Industrial Nr. 2, Birlad; Mariana Usturoi, istorie, Școala Nr. 2, Drăgășani, jud. Vilcea; Olga Afteni, istorie, Liceul „N. Bălcescu”, Rîmnicu Vilcea; Tiberiu Pană, economie politică, Liceul Industrial Nr. 4, Rîmnicu Vilcea; Maria Tușigă, economie politică, Liceul Economic, Rîmnicu Vilcea (2 premii); Constantin Manoli, limba română, Liceul Industrial Nr. 7, Rîmnicu Vilcea; Ion Preda, matematică, Școala Nr. 9, Rîmnicu Vilcea; Giurgiu Marius, matematică, Școala Nr. 9, Rîmnicu Vilcea.

MENTIUNI

Georgeta Iaseu, limba română, Școala Nr. 2 din Alba Iulia; Elena Rusu, limba română, Școala Nr. 1, Blaj; Liliana Popa, limba română, Liceul Industrial, Baia de Arieș, județul Alba; Maria Banciu, limba română, Școala Nr. 2, Cugir; Eronim Muntean, limba română, Liceul „Horia, Cloșca și Crișan”, Alba Iulia; Ana Rotaru, istorie, Școala Nr. 2, Ocna Mureș, județul Alba; Gabriela Seacă, filozofie, Liceul „Horia, Cloșca și

Crișan”, Alba Iulia; Ioan Troancă, economie politică, Liceul Industrial, Nr. 1, Cugir; Maria Moșneag, filozofie, Liceul Industrial, Ocna Mureș, județul Alba; Brigitte Feticiu, matematică, Școala Nr. 4, Sebeș; Reveica Comănelea, matematică, Școala Nr. 2 Cugir (2 mențiuni); Ana Mărginean, matematică, Școala Nr. 1, Sebeș; Gheorghe Drăgoi, fizică, Școala din Cimpeni; Cornel Mitea, fizică, Școala Nr. 3, Cugir; Magdalena Rizea Horvat, fizică, Liceul Militar „Mihai Viteazul”, Alba Iulia; Roșca Marin, fizică, Liceul „Horia, Cloșca și Crișan”, Alba Iulia; Miron Bur, fizică, Liceul Industrial Nr. 1 din Cugir; Ruxandra Bența, chimie, Liceul Industrial, Sebeș; Simion Drăghiuță, biologie, Liceul Industrial, Sebeș; Matei Susier, geografie, Școala Nr. 2, Sebeș; Gabriela Popa, limba germană, Liceul Industrial, Sebeș; Traian Cirstiuc, limba rusă, Liceul Militar „M. Viteazul”, Alba Iulia; Elena Rădulescu, limba română, Liceul Pedagogic, Cimpulung, Argeș; Minodora Apsan, limba română, Școala Nr. 14, Pitești; Marin Alexandru, limba română, Școala Nr. 2, Pitești; Elena Voican, limba română, Școala Nr. 13, Pitești; Alexandrina Vlad, limba română, Școala Nr. 13, Pitești; Veronica Popa, limba română, Școala Nr. 14, Pitești; Georgeta Dumitru, limba română, Școala Nr. 12, Pitești; Ion Voican, limba română, Școala Nr. 4, Pitești; Gheorghe Soare, limba română, Școala Nr. 13, Pitești; Stefan Alexe, matematică, Liceul „N. Bălcescu”, Pitești; Eduard Minasian, matematică, Liceul „N. Bălcescu”, Pitești; Vasilica Dobra, matematică, Liceul „Vlaicu Vodă”, Curtea de Argeș; Constantin Soreșcu, matematică, Liceul Industrial Nr. 1, Curtea de Argeș; Radu Dumitrescu, matematică, Școala Nr. 1, Pitești; Pirvu Păun, matematică, Școala Nr. 12, Pitești; Virgil Vlăscănuș, matematică, Școala Nr. 1, Pitești; Sorin Peligrad, matematică, Școala Nr. 3, Pitești; Maria Gheorghiu, matematică, Școala Nr. 3, Pitești; Ion Saffa, matematică, Școala Nr. 14, Pitești; Vasile Tucă (2 mențiuni), matematică, Școala Nr. 5, Curtea de Argeș; Elena Scarlat, matematică, Școala Nr. 5, Pitești; Elena Alexe, fizică, Liceul „N. Bălcescu”, Pitești; Eufrosina Andronescu, fizică, Școala Nr. 1, Pitești; Dan Davidescu, fizică, Liceul „N. Bălcescu”, Pitești; Ion Enache, fizică, Școala Nr. 2, Pitești; Felicia Stana, chimie, Liceul „N. Bălcescu”, Pitești; Elena Popescu, chimie, Liceul „Zinca Goleșcu”, Pitești; Evdochia Bărbulescu, chimie, Liceul Industrial Nr. 4, Pitești (2 mențiuni); Ligia Stuparu, chimie, Școala Nr. 12, Pitești; Maria Budică, biologie, Liceul „Zinca Goleșcu”, Pitești (4 mențiuni); Silvia Necula, biologie, Liceul „Vlaicu Vodă”, Curtea de Argeș (2 mențiuni); Nicolae Lazăr, geografie, Liceul Industrial, Costești; Lucian Iliescu, geografie, Liceul „Nicolae Bălcescu” din Pitești (3 mențiuni); Grigore Marțian, limba română, Liceul „George Coșbuc”, Năsăud; Constantin Rus, fizică, Liceul „Liviu Rebreanu”, Bistrița; Nagy Alexandru, limba română, Școala Nr. 1, Bistrița (2 mențiuni); Leonida Dănilă, limba română, Liceul „Liviu Rebreanu”, Bistrița; Elena Ulmici, limba română, Liceul „George Coșbuc”, Năsăud; Zsuzsanna Elisabeta, limba maghiară, Liceul „A. Muresanu”, Bistrița (2 mențiuni); Adrian Cindrea, matematică, Liceul „L. Rebreanu” (2 mențiuni); Ioan Nicula, matematică, Școala Nr. 2, Bistrița; Mircea Login, fizică, Școala din Năsăud (3 mențiuni); Mircea Călușeriu, fizică, Liceul „L. Rebreanu”, Bistrița (3 mențiuni); Felicia Corcea, fizică, Școala Becean, jud. Doreș, economie politică, Liceul „George Coșbuc” din Năsăud (2 mențiuni); Dumitru Barău, limba română, Școala Nr. 23, Brăila (3 mențiuni); Maria Caraghinev, limba română, Școala Nr. 7, Brăila (3 mențiuni); Florica Letseracho, limba română, Școala Nr. 7, Brăila.

Cultivarea pe loturile școlare a plantelor medicinale și aromatice

Numeroase unități de învățămînt din întreaga țară au dobîndit o bogată experiență în cultivarea pe loturile școlare și în fermele didactice a unui mare număr de soiuri de plante medicinale și aromatice, aducînd — pe lîngă investiția de educație realizată — o valoroasă contribuție industriei farmaceutice și servirii populației prin unitățile specializate cu aceste produse.

Este necesar să se extîndă preocuparea pentru ca și alte unități de învățămînt să cultive plante medicinale și aromatice pe loturile școlare; de asemenea, școlile care au deja o experiență în această direcție, pot spori suprafețele cultivate cu aceste plante.

Unitățile de învățămînt pot lua legătura cu întreprinderile Plafar din județele respective pentru a primi sprijin în procurarea semințelor, precum și pentru aplicarea corectă a tehnologiilor de cultură, de întreținere și de recoltare în perioadele optime pentru fiecare plantă în parte. Este foarte important ca elevii să învețe cum să efectueze aceste tehnologii și, mai ales, cum să combată eventualele dăunători.

În numerele următoare ale revistei vom reveni, dînd cuvîntul specialiștilor.

Posibilități de optimizare a notării

Aprecierea și notarea prezintă o deosebită importanță socială și individuală, cu implicații asupra formării personalității tinărului, a pregătirii lui pentru viață.

Chiar dacă, după cum spune Vernon, „Nu există soluție pentru dificultățile pe care le prezintă aprecierea cunoștințelor”, se impune găsirea de metode și procedee care să garanteze o continuă ameliorare a sistemului de notare. În acest sens, cercetătorii în domeniul docimologiei propun o serie de măsuri a căror aplicare ar contribui la îmbunătățirea notării:

a) Pregătirea docimologiei are ca obiectiv să asigure „formarea unei atitudini principale și moderne a cadrelor didactice față de modul de a concepe aprecierea elevilor prin note” având drept rezultat constituirea unui stil obiectiv de notare;

b) Utilizarea fișelor de observații pentru realizarea unei note-portret. „o notă rezumativă a unei serii întregi de verificări, notă care reprezintă media tuturor răspunsurilor date de elevul respectiv într-o perioadă dată”. O astfel de fișă pentru limbile străine, dar aplicabilă și la limba română, cuprinde rubricile: nr. curent, numele elevului, tema pentru acasă sau lectura particulară, cuvinte și expresii, citire, conversație, răspuns la întrebări, gramatică, munca independentă a elevilor. Când elevul acumulează trei note parțiale i se face media, nota rezultată fiindu-i consemnată în catalog și în carnet;

c) În corectarea lucrărilor scrise, profesorul să folosească norme unitare și obiective de notare cu ponderi preferențiale, cunoscute în prealabil de către elevi. Un plan de corectare și un tabel de rezultate și apreciere pentru lucrările scrise la literatura română acordă pentru evaluarea rezultatului 1.000 de puncte, din care 700—900 pentru fond, 300—100 pentru formă, nota determinându-se prin împărțirea punctajului obținut la 100;

d) Nu întotdeauna se folosesc toate treptele în notare și, de aici, necesitatea reducerii numărului acestora. Astfel, se recomandă utilizarea numai a treptelor cu note: 2—4—6—8—10, deoarece contribuie la o mai rapidă apreciere și ierarhizare a lucrărilor mai apropiate ca valoare, elevii având posibilitatea să deosebească mai bine însușirile unei lucrări;

e) Coborârea notei critice la nivelul notei trei, ceea ce ar determina o extindere a sferei aprecierilor pozitive (între 3—10).

Incerările de reducere a treptelor sistemului de apreciere și de coborâre a nivelului notei critice demonstrează necesitatea păstrării actualului sistem de notare, mai sensibil la diferite nuanțări în acordarea calificativelor, problema constând nu atât în modificarea lui, cât în a ști „în ce măsură numărul de trepte ale unei scări corespunde necesității de a aprecia gradul respectiv de diferențiere, precum și posibilității de a diferenția în mod efectiv și obiectiv gradele respective”.

Spre a deveni o măsură obiectivă, sistemul de notare ar trebui completat prin:

- 1) dubla notare în corectarea lucrărilor scrise (procedeu care se aplică deja);
- 2) creșterea ponderii mediei de pe trimestrul al III-lea în calculul mediei anuale, pentru a stimula activitatea de însușire a cunoștințelor și a sporii aportul elevilor în cadrul lecțiilor de recapitulare finală;
- 3) renunțarea la calcularea zecimalilor, mediile școlare fiind date prin rotunjire (măsură aplicată și la învățământul liceal);
- 4) în funcție de cum cresc sau descresc notele, să se acorde o notă trimestrială independentă;
- 5) renunțarea la media generală și premierea pe grupe de elevi, sau după rezultatele obținute la o anumită materie;
- 6) educarea elevilor în sensul auto-controlului;
- 7) aprecierea în ansamblu a grupului, nota reprezentând o medie dintre „nota pentru performanțe individuale și nota dată grupului”;
- 8) extinderea examenului scris;
- 9) utilizarea aparatelor tehnice de verificare;
- 10) folosirea diagramei instruirii numită și „ierarhie a procesului de învățare”;
- 11) utilizarea probelor standard, a testelor docimologice.

Dună cum s-a calculat, unui elev i se acordă aproape 1.000 de note în timpul celor zece ani de studii: la nivelul țării, populația școlară din școlile primare, gimnazii și licee primește în jur de 350 de milioane de note într-un an.

Iată de ce, îndeplinind în același timp și funcția de evaluare și de educare, notarea a reprezentat și reprezintă un domeniu de cercetare în scopul găzirii celor mai adecvate metode și procedee care să contribuie la o continuă optimizare a aprecierii școlare.

Prof. NICU VRABIE
Inspector școlar general al județului Harghita

Cum lucrăm cu copilul stingaci

O concepție antropologic-culturală consideră că omul și-a construit o lume a dreptăților încă din epoca de bronz, când oamenii au învățat să utilizeze mina dreaptă pentru lupta de aproape, mina stângă fiindu-i încordată pe scut, pentru a apăra mai ales inima. Această civilizație a dreptăților i-a privit cu neîncredere pe stingaci; de altfel, lumea antică considera că funestă ceea ce aparține părții stângi; din cuvântul latin „sinister” (= stînga) a și derivat termenul „sinistru” și chiar și zicala cu caracter de prejudecată „ai călcat cu stîngul”, care arată puterea de penetrație culturală și rezistența unor astfel de concepții în mintea oamenilor.

Oamenii de știință acceptă ideea că lateralizarea de dreapta sau de stînga a unor funcții (ca, spre exemplu, folosirea minii drepte sau a minii stîngi, ascultarea predominantă cu urechea dreaptă sau stîngă, creșterea diferenței la mers între pasul făcut cu piciorul drept sau cel cu piciorul stîng ș.a.) răspunde unor cerințe de economie neurofiziologică și neuropsihică, după formula efectuării unui număr cât mai mare de funcții cu un consum cât mai mic de solicitare și efort fiziologic.

Cea mai complexă lateralizare o constituie situația în creier în emisfera stîngă a funcțiilor limbajului și motricității, precum și a folosirii preferențiale a minii drepte. Este un fapt binecunoscut că leziunile cerebrale în emisfera stîngă a creierului duc la tulburări grave ale vorbirii și ale motricității drepte a corpului. Nu se știe încă în ce măsură sint dependente de lateralizare și alte funcții și, mai ales, aptitudini.

În cazurile în care există o dominantă a emisferei drepte a creierului se manifestă și o folosire preferențială a minii stîngi; aceasta, cu atât mai mult cu cât se admite astăzi că stabilirea (genetică) a dominantei emisferei a creierului reprezintă o variantă naturală a dezvoltării umane.

Cu alte cuvinte, copilul se poate naște stingaci, tot așa după cum se naște și dreptaci.

Investigațiile științifice arată că frecvența stingacilor ar oscila între 5,5—25% (Menut). Cred că sint mai aproape de realitate datele lui Girard — citat de Pierre Klingebiel în „L'écolier gaucher” („Copilul stingaci”), Paris, 1969 — care consemnează frecvențe de 4% pînă la 6,2% copii stingaci. În S.U.A. statisticile menționează că 5% din locuitori scriu cu mina stîngă.

Care trebuie să fie atitudinea față de copilul stingaci? În funcție de datele examenului medical și de eventualele fenomene de dificultăți școlare sau comportamentale să se evite orice fel de constrângere a copilului stingaci; să nu fie forțat să utilizeze mina dreaptă, dacă rezultatele obținute cu mina dreaptă nu sint satisfăcătoare, iar copilul își poate realiza sarcinile sale de lucru, cu mai puțin efort și mai repede folosind mina stîngă. Familia ca și grădinița și școala

să respecte această atitudine. Să nu se facă din situația de stingaci o dramă care să afecteze pe copil. Acesta are nevoie să trăiască sentimentul satisfacției pentru efortul depus pentru îndeplinirea sarcinilor școlare și rezultatele obținute. Orice nepotrivire în acest domeniu poate genera tulburări psihice.

Atît la preșcolari, cît mai ales la școlari, aceste tulburări se manifestă sub forma neîndemînării în activitatea motrică și, în special, în motricitatea fină (lentoare, imprecizie, neordonare), însoțită frecvent de tulburări de vorbire, de scris, citit și de comportament, dintre care cele mai de temut sint scăderea și, uneori, pierderea interesului pentru anumite activități școlare; în cazuri mai serioase poate apărea chiar și dezadaptarea școlară.

Aceste tulburări se pot accentua dacă i se va spune copilului stingaci că este „altfel” și inferior celorlalți colegi. Este de remarcat că aceste tulburări pot persista pînă în clasele terminate și, adesea, pot fi accentuate de greșeli pedagogice, de neglijarea de către familie a stării copilului, de atitudinea necorespunzătoare a unor părinți și educatori, față de lateralizarea manifestată prin folosirea de către copil a minii stîngi. Astfel, este posibil să se instituie o educație constrîngătoare, care îl obligă pe copil să lucreze cu mina dreaptă, chiar dacă rezultatele sint nesatisfăcătoare atât pentru elevul cît și pentru cadrul didactic. Este vorba de scriere, citit, desen — și se crede și în învățarea geometriei și fizicii — aceasta chiar cînd dezvoltarea psihic-intelectuală este corespunzătoare. În aceste condiții, eșecul școlar se insoteste de apariția sau agravarea tulburărilor de vorbire (bilbilă) și se modifică comportamentul — copilul devenind izolat, interiorizat, nesigur de sine, cu baraje și blocaje psihice, opoziții și labilitate psihică. Descurajat și dezorientat, este adesea considerat leneș, pe nedrept, atît de cadrele didactice cît și de părinți, cu reacții și consecințe afective nevrotic-depresive ale copilului.

Evitarea unor asemenea complicații este posibilă prin depistarea timpurie a preferințelor de folosire a unei minii sau a alteia ale copiilor (după vîrsta de aproximativ 3 ani), precum și studiul atent al performanțelor de manualitate pe dreapta sau pe stînga. Copiii stingaci provin frecvent din familii de stingaci sau cu tulburări de vorbire. Este necesar a se cerceta lateralizarea tuturor copiilor cu tulburări de scris, citit și de vorbire. Un examen medical sumar poate evidenția dacă lateralizarea de stînga interesează și ochiul și piciorul.

După unele statistici, la 100 de elevi cu dificultăți de citit și scris s-au găsit peste 30 de stingaci. Nivelul crescut de inteligență favorizează adaptarea mai ușoară a stingacilor la solicitările activității. Mediul familial poate accentua tulburările psihice ale copilului, dacă acționează constrîngător (obligîndu-l să folosească numai mina dreaptă) sau din contră dacă ignoră conflictul între ceea ce i se cere

la școală copilului și ce poate el realiza. Copilul stingaci nu trebuie considerat ca inferior celor ce folosesc mina dreaptă; dar nici nu e bine să fie lăsat singur în situația pe care o creează stîngăcia lui — mai ales cînd rezultatele școlare la scris și citit nemulțumesc școala — căci peste 40% din acești copii se manifestă ca fricoși, foarte emotivi, plîngăreți, cu sentimente de inferioritate, copilăroși și inactivi. Alți 40% sint din contră nervoși, neliniștiți, imprăștiati, iritabili, cu reacții de opoziție.

În concluzie:

- copilul stingaci, care folosește cu bune rezultate mina stîngă, chiar și la scris, cît și desen să fie lăsat să se dezvolte cu utilizarea acestei minii;
- copilul stingaci care poate da (fără constrîngeri!) performanțe bune, mai ales la scris și desen cu mina dreaptă, să fie încurajat și format pentru aceste activități, rămîind un stingaci pentru toate celelalte solicitări cotidiene, chiar și în notele de muncă;
- copilul stingaci care folosește cu bune rezultate și mina dreaptă poate fi educat (fără constrîngeri!) să efectueze nu numai scris — desenul cu mina dreap-

tă ci și unele acte de muncă, putîndu-se obține ceea ce numim ambidextria;

— copilul care folosește în egală măsură ambele minii poate fi format, mult mai ușor, un dreptaci total.

Și, încă o recomandare: în perioada preșcolară se poate încerca cu mult tact nu interzicerea activității cu mina stîngă, ci exersarea în paralel — și a minii drepte. Dacă nu se obține ambidextria să se lase libertatea deplină a minii stîngi. Cadrele didactice să nu considere apariția unor stingaci în clase ca fiind un fenomen grav. Să îi lăsam să lucreze cu mina stîngă, cu rezultate bune pe acești elevi tot așa de liber cum lucrează cu mina dreaptă ceilalți elevi. Căci, așa cum spune Hegel, împreună cu organul vorbirii mina este cel mai mult cea prin care omul se manifestă și se realizează. Ea este meșteșugul însușit al fetei-rii lui, pentru că în ea — ca organ activ al împlinirii de sine — omul este prezent ca ceva care o însuflețește, mina exprimînd însinele omului.

Prof. univ. dr. GHEORGHE TĂNAȘESCU
Institutul de Medicină și Farmacie
București

Elaborarea obiectivelor operaționale la matematică pentru clasele a IV-a, a VIII-a și a X-a

La solicitarea unor colaboratori, redacția mai primește obiective operaționale pentru clasele a IV-a și a VIII-a, pînă la 15 iunie a.c., și pentru clasa a X-a, pînă la 30 iunie a.c., clasă pentru care este necesar un număr mare de colaboratori.

Pe lângă propunerile de obiective operaționale adresate redacției de cadrele didactice pe care le-am menționat în numerele precedente ale revistei, au mai fost primite și acceptate și alte propuneri de la următorii colegi, care vor fi înscrise pe lista de colaboratori ai lucrării finale: prof. Daniel Dincă și prof. Elena Rusu din București; prof. Liliana Ștefan, din Buzău; prof. Daniela Ungureanu din Slatina; prof. Mariana Curpon din com. Nicolae Bălcescu, județul Bacău; prof. Ioan Peleșci din Făget, jud. Timiș; prof. Maria Bulică din Slobozia; prof. Maria Cioată din Toplița, jud. Harghita; prof. Ștefan Cioată din Toplița, jud. Harghita; prof. Iustina Bodea din Cimpia Turzii, jud. Cluj; prof. Ion Gurgu din Bala, jud. Mehedinți; prof. Mircea Iuc din Reșița; prof. Ioan Ionescu din Coșeuș, jud. Sălaj; prof. Maria Mariașiu din Dej, jud. Cluj; prof. Ion Lazăr din Arefu, jud. Argeș; prof. Ion Neculaș din Făraoani, jud. Bacău; prof. Nicolae Boicog din Măldărești, jud. Vilcea; prof. Valer Pop din comuna Saț, jud. Bistrița-Năsăud; prof. Ilieș Mariș din Borșa, jud. Maramureș; prof. Maria Neagu din Rîmniceu-Sărat; prof. Maria Crișian și prof. Eugenia Iordăchiță din Zimnicea; prof. Violeta Terme și prof. Minerva Tereme-Has din Chișineu-Criș, jud. Arad; prof. Eugenia Gh. Bărbulescu din Vișina, jud. Dimbovită; prof. Ion Burda din Drăgășani; prof. Florica Vlaice din Beiuș, jud. Cluj; prof. Maria Ciupagea din Drobeta Turnu-Severin; prof. Maria Chiorean din

Turda; prof. Angela Manea din Butoiesti, jud. Mehedinți; prof. Victoria Nueleanu din Săulești, jud. Gorj; prof. Georgeta A. Grigorie din Baia, jud. Olt; prof. Ion Ilie din Corcova, jud. Mehedinți; inv. Dumitru Puiu din Rîmniceu-Sărat jud. Buzău; inv. Dorina Anghel din Pitești; inv. Ecaterina Nichifor și Tudora Benescu din Galați; inv. Maria Borhină din comuna Valea Pojarului-Bustuchin, jud. Gorj; inv. Viorela Vîrtopceanu din Reșița; prof. Constantin Petcu din Tulcea; inv. Maria Popescu din Reșița; inv. Constantin Crețu și inv. Vasile Ungureanu din com. Balcani, jud. Bacău; inv. Maria Hloiu din Stoenești, jud. Argeș; inv. Florica Julean din Curtici, jud. Arad; inv. Aurel Haret din Birlad; inv. Maria Petcu din comuna Poșta Cîlnău, jud. Buzău; inv. Silvia Gliga din Ungureni și Vasile Boga din Lipotin, jud. Maramureș; inv. Viorela Ursachi din Concești, jud. Botoșani; inv. Constantin I. Făraș din Bacău; inv. Veta Mocanu din Birlad; inv. Elena Mihalcea din comuna Iancu Jianu, jud. Olt; inv. Marilena Staicu din comuna Voluntari, Sectorul Agricol Ilfov; inv. Andrei Stan din Lיעsti, jud. Galați; inv. Angela Neța din Piatra Neamț; inv. Aurelia Ținteană din Sîngeorgiu de Mureș, jud. Mureș; inv. Ana Gherman din Rohia, jud. Maramureș; inv. Petra Freoteasa din Prundu, jud. Giurgiu; inv. Paula Drăgan din Tăsea, jud. Neamț; inv. Elena Cătană din Reghin, jud. Mureș; inv. Luiza Badea din Mizil; inv. Dumitru Vișinescu din Găești; inv. Anisoara Boboc din Braloștița, jud. Dolj; inv. Ionica Popa din Mărășești, jud. Vrancea; inv. Florica Opris din Nușfalău, jud. Sălaj; inv. Virginia Ion din Mizil; inv. Maria Pop din Cluj-Napoca; inv. Stan Tănase din Făurei, jud. Brăila; inv. Ion E. Popescu din comuna Ciobanu, jud. Constanța.

Creșterea viermilor de mătase — o nobilă indeletnicire

— Convorbire cu Ing. NATALIA CETAȘTEANU, directoarea Stațiunii Centrale de Cercetare și Producție pentru Sericicultură — București —

Red: Ce lucrări e necesar să se efectueze, acum, de către elevii care se ocupă de creșterea viermilor de mătase?

Ing. Natalia Cetașteanu: Datorită condițiilor climatice specifice ale acestei luni, școlile din sudul țării, care se ocupă de creșterea viermilor de mătase primesc larvele și materialele necesare pînă în jurul datei de 20 mai, iar cele din nordul țării, peste aproximativ o săptămînă, pînă la 25 mai. Spațiile de creștere pot fi: un laborator, o sală de clasă și orice alt spațiu care poate fi valorificat, utilizînd atît rame de răsadniță cît și suporturi metalice pe care se aștern plase; în principiu, aceste spații se cer foarte bine pregătite. Condiția esențială pentru desfășurarea procesului creșterii viermilor de mătase la vîrste tinere — pînă la vîrsta a treia inclusiv — este respectarea riguroasă a tehnologiei de creștere. De moduli în care ne-am ocupat de primele trei vîrste în creșterea larvelor, ca și de asigurarea uniformității regimului lor, depind dezvoltarea normală a viermilor în vîrstele următoare, patru și cinci, și prevenirea apariției bolilor. Concret, pregătirea spațiilor de creștere se va face în școli prin dezinsecția, dezinsecția și dezinsecția acestora, prin respectarea unei igiene perfecte de către persoanele care intră în spațiul de creștere, prin împiedicarea accesului oricăror persoane sau animale care pot răspîndi germeii unor boli infecto-contagioase. Deci, larvele au nevoie de aer curat, bogat în oxigen, să fie ferite de curenții de aer, aerisirea făcîndu-se acum, primăvara, la orele cînd temperatura este ridicată; temperatura se va menține constantă ziua și noaptea; la temperatura de plus 30° C scade rezistența lor, iar sub temperatura de 18° C scade vitalitatea lor, prelungindu-se astfel du-

rata stadiului larvar; umiditatea optimă se asigură prin ventilarea cu regularitate a localului. Lipsa de lumină diminuează pofta de mîncare a larvelor; razele soarelui nu trebuie să cadă direct pe stănițele de creștere. O densitate mare de larve pe unitatea de suprafață determină o hrănire necorespunzătoare; un număr prea mic de larve pe unitatea de suprafață duce la obținerea unor producții mici și neeconomice de gogoși de mătase. În ceea ce privește hrana, culesul frunzelor de dud se face dimineața sau seara; frunza trebuie să fie sănătoasă, curată, proaspătă, fragedă și succulentă. Frunzele se păstrează într-o cameră răcoasă, ori într-o magazie curată și umbroasă. Stratul de frunze așezat la păstrare să nu fie mai gros de 10-15 centimetri, să fie uniform, pentru a se putea aerisi. La vîrstele mici, hrana se dă din 2 în 2 ore, netocîndu-se decît atîta frunză cît este necesară pentru o singură hrănire, la vîrsta întii, cantitatea de frunză necesară pentru 10 gr sămîntă inițială este de 2,4 kg, la a 2-a, crește pînă la 7,2 kg; la vîrsta a 3-a, hrănirea se face din 3 în 3 ore, dar cu frunză mai multă la o hrănire (24 kg pentru toată vîrsta). La vîrstele 4 și 5 cantitatea de frunză crește la 75 și, respectiv, 350 kg, pentru 10 gr. de sămîntă la început. În timpul somnului, larvele nu trebuie deranjate.

Red: Ce măsuri se preconizează pentru sporirea producției de gogoși, cu ajutorul școlilor?

Ing. N. C.: Școlile primesc material biologic de elită pentru reproducție. Ele pot iniția crearea de microplantații de duzi hibridi. Începînd din toamna anului 1985, stațiunea noastră va livra necesarul de material săditor școlilor care vor avea asemenea inițiative.

DOLINA SĂNTIMBREANU

